

Innst. 9 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Innhold

	Side
1. Rammeområde 12 – Olje og energi	3
1.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 12 Olje og energi	5
1.1.1 Innledning	5
1.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	6
1.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer	8
1.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	10
1.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer	10
1.1.6 Venstres hovedprioriteringer	11
1.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	13
1.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer	14
1.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12.	18
1.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 12	21
1.2.1 Kap. 1800 Olje- og energidepartementet	21
1.2.2 Kap. 1810 Oljedirektoratet	22
1.2.3 Kap. 1815 Petoro AS	23
1.2.4 Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat	24
1.2.5 Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat	30
1.2.6 Kap. 1825 Energiomlegging, energi- og klimateknologi	30
1.2.7 Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling	36
1.2.8 Kap. 1840 CO ₂ -håndtering	37
1.2.9 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	39
1.2.10 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	39
2. Rammeområde 13 – Miljø	39
2.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 13 Miljø	43
2.1.1 Innledning	43
2.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer	43
2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer	45
2.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer	46
2.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer	46
2.1.6 Venstres hovedprioriteringer	47
2.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteringer	54
2.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer	55
2.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13	60
2.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 13	67
2.2.1 Kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	67
2.2.2 Kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	67
2.2.3 Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet	68
2.2.4 Kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking	72
2.2.5 Kap. 1420 Miljødirektoratet	74
2.2.6 Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart	87
2.2.7 Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	88
2.2.8 Kap. 1424 MAREANO	88
2.2.9 Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak	88
2.2.10 Kap. 1429 Riksantikvaren	89
2.2.11 Kap. 1432 Norsk kulturminnefond	92
2.2.12 Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond	92
2.2.13 Kap. 1481 Klimakvoter	93
2.2.14 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak	94
3. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen	96
4. Forslag fra mindretall, rammeuavhengige forslag	101

	Side
5. Komiteens tilråding, rammeuavhengige vedtak	103

Innst. 9 S

(2015–2016)

Innstilling fra Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 vedkommende Olje- og energidepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Klima- og miljødepartementet (rammeområdene 12 og 13)

Til Stortinget

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Per Rune Henriksen, Anna Ljunggren, Audun Otterstad og fungerende leder Terje Aasland, fra Høyre, Nikolai Astrup, Tina Bru, Odd Henriksen og Eirik Milde, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen og Oskar J. Grimstad, fra Kristelig Folkeparti, Rigmor Andersen

Eide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, fra Venstre, Guri Melby, fra Sosialistisk Venstreparti, Heikki Eidsvoll Holmås, og fra Miljøpartiet De Grønne, Une Aina Bastholm, fremmer i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2016 under de kapitler og poster som er fordelt til komiteen på rammeområdene 12 Olje og energi og rammeområde 13 Miljø.

1. Rammeområde 12 – Olje og energi

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 12 i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 12

			Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Kap.	Post	Formål	
Utgifter			
1800		Olje- og energidepartementet	
	1	Driftsutgifter	168 423 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 72</i>	24 475 000
	50	Overføring til Sametinget, <i>kan overføres</i>	499 000
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	2 550 000
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	42 800 000
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 000 000
1810		Oljedirektoratet	
	1	Driftsutgifter	260 243 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	185 866 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	338 678 000
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	3 000 000
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	10 600 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Driftsutgifter	507 814 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	93 125 000
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i>	374 742 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	14 000 000
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	2 000 000
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	10 000 000
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	5 700 000
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	1 584 000 000
1830		Forskning og næringsutvikling	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i>	23 378 000
	50	Overføring til Norges forskningsråd	849 306 000
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	31 300 000
	71	Tilskudd til Norges geotekniske institutt, <i>kan overføres, kan nyttes under post 22</i>	3 000 000
	72	Tilskudd til INTSOK	17 200 000
	73	Tilskudd til INTPOW	4 000 000
1840		CO₂-håndtering	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 74</i>	44 995 000
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	254 800 000
	70	Gassnova SF, <i>kan overføres, kan nyttes under post 74</i>	142 187 000
	71	Forskningstjenester, TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 806 000 000
	74	Transport av CO ₂ , <i>kan overføres</i>	8 000 000

Statlig petroleumsvirksomhet

2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	30	Investeringer
		29 000 000 000

Statens forretningsdrift

2490	NVE Anlegg	
	24	Driftsresultat:
		0
		1 Driftsinntekter
		-68 000 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
		2 Driftsutgifter	63 700 000
		3 Avskrivninger	4 000 000
		4 Renter av statens kapital	300 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 500 000
		Sum utgifter rammeområde 12	35 826 081 000
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
4800		Olje- og energidepartementet	
	3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	2 000 000
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 450 000
4810		Oljedirektoratet	
	1	Gebyrinntekter	15 354 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	124 928 000
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 290 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	1	Gebyrinntekter	71 530 000
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	88 929 000
	40	Flom- og skredforebygging	29 000 000
4825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	85	Fondsavkastning	1 636 000 000
4840		CO₂-håndtering	
	80	Renter, TCM DA	25 000 000
	86	Avdrag, TCM DA	1 236 000 000
<i>Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet</i>			
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	
	24	Driftsresultat:	92 200 000 000
		1 Driftsinntekter	153 400 000 000
		2 Driftsutgifter	-32 000 000 000
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000 000
		4 Avskrivninger	-23 700 000 000
		5 Renter av statens kapital	-4 000 000 000
	30	Avskrivninger	23 700 000 000
	80	Renter av statens kapital	4 000 000 000
<i>Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.</i>			
5490		NVE Anlegg	
	1	Salg av utstyr mv.	200 000
		Sum inntekter rammeområde 12	123 140 681 000
		Netto rammeområde 12	-87 314 600 000

1.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 12 Olje og energi

1.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 13. oktober 2015 fått tildelt kapitler under rammeområde 12 Olje og energi, jf. Innst. 1 S (2015–2016). Ved Stortingets vedtak 3. desember 2015 er sum inntekter rammeområde 12 fastsatt til kr 123 140 681 000, og netto utgiftsramme for rammeområde 12 er fastsatt til kr 87 339 207 000, jf. Innst. 2 S (2015–2016) med Tillegg 1–2.

1.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener stabil energiforsyning er grunnleggende for et moderne velferdssamfunn, og et konkurransefortrinn for norsk industri. Disse medlemmer vil videreutvikle norsk energibransje og sørge for gode og stabile rammebetingelser for petroleumssektoren og fornybar energi i Norge. Disse medlemmer vil at Norge skal være en foregangsnaasjon innenfor miljøvennlig energiproduksjon og forbruk, blant annet innenfor vannkraft, vindkraft, bioenergi og andre fornybare energiformer.

FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer har merket seg at lave strømpriser og utsikter til vedvarende kraftoverskudd i det nordiske markedet gjør det krevende å skape lønnsomhet for nye kraftprosjekter i Norge. Samtidig vil lave kraftpriser gjøre det mer attraktivt å etablere ny kraftforedlende virksomhet i Norge, noe som vil gi bedre balanse i kraftmarkedet over tid. Lave strømpriser, gode teknologistøtteordninger, redusert elavgift for datasentre og skip kan bidra til etablering av ny industrivirksomhet og økt strømforbruk. Samtidig vil regjeringens ambisjoner om å trappe ned bruken av fossil energi i transportsektoren og byggsektoren bidra til økt strømforbruk og lavere klimagassutslipp. Disse medlemmer viser også til at det er gitt konsesjon til to nye mellomlandsforbindelser til Tyskland og Storbritannia, som både vil styrke forsyningssikkerheten, gi bedre kraftbalanse og økt verdiskaping i Norge.

Disse medlemmer viser til at Norge har gode forutsetninger for å ta en større andel av kraftutbyggingene i det felles norsk-svenske elsertifikatmarkedet. Disse medlemmer ser derfor positivt på regjeringens tiltak for å bedre rammevilkårene for aktører som ønsker å satse innen bygging og produksjon av fornybar energi. Disse medlemmer viser til at regjeringen har innlemmet en rekke småkraftverk i elsertifikatmarkedet som tidligere sto utenfor ordnin-

gen, og at innslagspunktet for grunnrenteskatten er hevet. Disse medlemmer viser videre til regjeringens forslag om å endre avskrivningsreglene for vindkraft slik at utbygging i Norge blir mer konkurransedyktig sammenlignet med svenske anlegg. I sum vil dette gjøre det mer attraktivt å satse på ny fornybar energiproduksjon i Norge.

Disse medlemmer mener Norge har et konkurransefortrinn i offshore-segmentet som kan skape spennende muligheter for norske bedrifter som ønsker å levere til offshore vindmølleparker i Nordsjøbassenget. Norske leverandører omsetter i dag for over to mrd. kroner i dette markedet, men potensialet er vesentlig større. Disse medlemmer viser til at offshore vindmølleparker i Norge ikke er kommersielt lønnsomme per i dag, men at Nordsjøbassenget representerer et viktig hjemmemarked. Disse medlemmer viser videre til at Norge har et godt virkemiddelapparat for bedrifter som ønsker å utvikle ny teknologi, piloter og demonstrasjonsanlegg innen havvind. Disse medlemmer legger til grunn at regjeringen omtaler dette temaet i Energi-meldingen som er varslet i 2016.

STRØMNETTET

Dersom vi skal få utnyttet vårt potensial når det gjelder fornybar energi, anser disse medlemmer det som nødvendig å styrke overføringskapasiteten for elektrisk kraft innenlands, samtidig som hensynet til sårbare naturområder ivaretas. De store investeringene som skal gjøres i sentral- og regionalnettet frem mot 2020, forutsetter en mer rasjonell nettstruktur med robuste og kompetente nettselskaper som er i stand til å ivareta kundenes behov for netjtjenester.

Disse medlemmer vil understreke behovet for en god infrastruktur for kraftutveksling med utlandet. Disse medlemmer viser til at Olje- og energidepartementet høsten 2014 ga Statnett SF konsesjon til to nye utenlandsforbindelser for elektrisk kraft – én til Tyskland og én til Storbritannia. Til sammen vil dette kunne øke Norges kapasitet for kraftutveksling med utlandet med nesten 50 pst. Disse medlemmer vil bemerke at muligheten for kraftutveksling med Tyskland og Storbritannia vil kunne gi en bedre utnyttelse av kraftsystemene, og bidra til økt verdiskaping. Disse medlemmer mener at utenlandskablene er viktige for at Norge skal lykkes med satsingen på økt produksjon av fornybar energi.

ENERGIEFFEKTIVISERING

Disse medlemmer mener den mest miljøvennlige energien er den som ikke brukes og at Norge har et stort potensial for energieffektivisering innen alle sektorer. Disse medlemmer mener at energieffektivisering er viktig ikke minst for å frigjøre

re energi som kan erstatte fossil energibruk i andre sektorer, som for eksempel transport. Disse medlemmer viser til at «Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging» er kraftig styrket og at Enova derfor får et større økonomisk handlingsrom til å støtte opp under energisparing og energiomlegging. Disse medlemmer er positive til at Enovas rettighetsbaserte tilskuddsordning for enøktiltak i husholdningene i 2016 knyttes til skattesystemet. Husholdninger som gjennomfører støtteberettigede enøktiltak kan velge å motta støtten enten som et skattefradrag eller som et direkte tilskudd.

FORSKNING INNEN FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer mener det er viktig at Norge investerer i forskning og utvikling av ny teknologi som kan bidra til å realisere et lavutslippssamfunn. Disse medlemmer har merket seg at Energi21 er den nasjonale strategien for forskning, utvikling og kommersialisering av ny klimavennlig energiteknologi, og at energieffektivisering er én av seks prioriterte områder innenfor strategien. Disse medlemmer viser til at forskningssentrene for miljøvennlig energi (FME) foreslås styrket med 40 mill. kroner i budsjettet for 2016, og at Norges forskningsråd vil etablere nye FME-er fra 2016. Disse medlemmer har også merket seg at forskningsprogrammet ENERGIX er foreslått styrket sammenlignet med saldert budsjett for 2015.

OLJE- OG GASSNÆRINGEN

Disse medlemmer viser til at olje- og gassvirksomheten er en bærebjelke i norsk økonomi. Den bidrar til arbeidsplasser og nærings-, teknologi- og samfunnsutvikling over hele landet. Det er behov for kontinuerlig kompetanse- og teknologiutvikling dersom man skal opprettholde aktiviteten på norsk sokkel og innfri det tverrpolitiske målet fra Meld. St. 28 (2010–2011) om økt utvinnsgrad fra felt i produksjon. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at regjeringen foreslår å øke bevilgningene til petroleumsforskning i 2016, og at Petoro AS styrkes i 2016. Disse medlemmer er opptatt av at utvinning av olje og gass må skje på en mest mulig resurseffektiv og miljøvennlig måte.

Disse medlemmer viser til at olje- og gassnæringen i Norge er inne i en krevende periode med lav oljepris som stiller store krav til kostnadseffektivitet for å opprettholde internasjonal konkurranseevne. Disse medlemmer har merket seg at mange bedrifter, både oljeselskapene og i leverandørindustrien, er i gang med å gjennomføre store kostnadskutt. Disse medlemmer er positive til at bransjen tar grep for å styrke sin konkurransekraft og mener at de er på vei til å lykkes med dette. Disse medlemmer vil i den sammenheng peke på at

norske bedrifter har vunnet en stor andel av kontraktene som hittil er utlyst i den forestående utbyggingen av Johan Sverdrup-feltet i sterk internasjonal konkurranse.

Disse medlemmer ser med bekymring på tap av arbeidsplasser og mener det er viktig med tiltak som bidrar til omstilling og ny aktivitet. Disse medlemmer viser til at budsjettet inneholder flere tiltakspakker rettet mot de næringene og geografiske områdene hvor ledigheten øker mest. Disse medlemmer mener at stabile og forutsigbare rammevilkår er det aller viktigste for olje- og gassnæringen, også i krevende tider. Disse medlemmer viser også til at budsjettet inneholder forslag om en betydelig satsing på petroleumsettet forskning som bidrar til utvikling av ny teknologi som igjen kan bidra til kostnadseffektivitet gjennom f.eks. økt utvinningsgrad. Disse medlemmer viser til at søknadsfristen for 23. konsesjonsrunde gikk ut 2. desember i år og at åpningen av nye leteområder er viktig for å opprettholde aktiviteten på norsk sokkel.

FORSKNING OG UTVIKLING I PETROLEUMSNÆRINGEN

Disse medlemmer viser til at norsk olje- og gassnæring er internasjonalt ledende innenfor helse-, miljø- og sikkerhet og at gjennomsnittlig utslipp av klimagasser per produserte enhet er omtrent halvparten av det internasjonale nivået. Disse medlemmer mener at forskning og næringsutvikling er viktig for å opprettholde konkurranseevnen i landets viktigste næring og for å sikre en effektiv og miljøvennlig forvaltning av petroleumssressursene.

Disse medlemmer har merket seg at budsjettet inneholder en betydelig styrking av petroleumsettet forskning og at dette er et viktig bidrag i en periode hvor næringen er preget av synkende aktivitet som følge av en lav oljepris. Disse medlemmer vil peke på at regjeringens forslag om å styrke «DEMO 2000» og PETROMAKS 2 er særlig viktig i denne sammenheng.

CO₂-HÅNDTERING

Disse medlemmer viser til det Internasjonale Energibyrådet (IEA) som anslår at 2/3 av de totale klimagassutslippene stammer fra energisektoren gjennom forbrenning av kull, olje og gass.

Disse medlemmer mener det derfor er viktig å utvikle kostnadseffektive teknologier for fangst og lagring av CO₂. Disse medlemmer bemerker at dersom CO₂-håndtering skal være et effektivt tiltak for å redusere utslipp av klimagasser, må kostnadene ved å implementere CO₂-håndtering reduseres betydelig.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen har store ambisjoner om å bidra til dette gjennom en bred satsing på CO₂-håndtering. Samtidig er

det avgjørende at Norge bruker ressursene riktig. Disse medlemmer mener derfor det er fornuftig at regjeringen har utarbeidet en ny strategi for Norges satsing på CCS (Carbon capture and storage). Disse medlemmer viser til at Olje- og energidepartementet gjennomfører en mulighetsstudie for etablering av et fullskala anlegg i Norge, og at det er tre aktuelle punktutslipp som er til vurdering. Disse medlemmer viser videre til at Norge har sagt seg villig til å bidra til realiseringen av ett fullskala anlegg i Europa.

KLIMATILPASNING (NVE)

Disse medlemmer mener at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har en viktig rolle med hensyn til å forvalte vannkraftressursene og energimarkedet på en helhetlig og framtidsrettet måte. I tillegg spiller NVE en viktig rolle i arbeidet med klimatilpasning gjennom beredskap mot flom og naturskade. Disse medlemmer har merket seg at bevilgningen til flom- og skredforebygging foreslås økt sammenlignet med saldert budsjett for 2015. Disse medlemmer viser til at de økte bevilningene skal brukes til forebygging av skader som følge av flom og skred gjennom sikrings- og miljøtiltak, kartlegging, varsling og overvåking.

Disse medlemmer har merket seg at det pågår en foreløpig vurdering om drenering av fjellet kan være med på å redusere og muligens fjerne bevegelsene på Åkneset i Stranda i Møre og Romsdal. Disse medlemmer peker på at dette i så fall vil redusere farene for et storskred som vil ramme mange lokalsamfunn langs Storfjorden.

1.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener klimapolitikken må danne en ramme rundt all politikk. Både utslippsreduksjoner og klimatilpassing angår de fleste departementer og politikkområder. Skal vi lykkes i å nå målet om et lavutslippssamfunn i 2050, mener disse medlemmer at Norges klimainnsats må styrkes både innenlands og utenlands. Det internasjonale klimapanelet og flere andre aktører har den seneste tiden presentert rapporter som understreker alvoret i klimaproblemet, og som tegner et dystert bilde av fremtiden dersom vi ikke lykkes i klimapolitikken. Samtidig er Norge i en posisjon hvor en vellykket internasjonal klimapolitikk gir store muligheter for vår industri og næringsliv for øvrig. Dette er et resultat av at vi over flere tiår har tatt politiske grep for å redusere klimagassutslipp og effektivisere energibruken. Sammen med en svært høy fornybarandel i vår energimiks gir dette norsk industri et godt utgangspunkt etter hvert som klimagassutslipp får en pris i de globale markeder de konkurrerer i. Slik disse

medlemmer ser det, vil de politiske vedtakene som fattes i denne stortingsperioden være avgjørende for hvordan Norges videre utvikling mot lavutslippssamfunnet skal være.

Disse medlemmer viser til den betydning våre energiresurser har hatt og fortsatt har for selssetting og industriell utvikling i vårt land. Den globale økonomiske vekst som må til for å oppnå verdenssamfunnets mål om å utrydde ekstrem fattigdom, vil også kreve tilgang på ny energi verden over. FNs 17 mål for bærekraftig utvikling som ble vedtatt på årets generalforsamling, bærer i seg krav om at også energisystemene må bli mer bærekraftige. Disse medlemmer mener at klimakrisen og fattigdomsbekjempelse gir et særskilt behov for en offensiv politikk for god forvaltning av våre energiresurser. Disse medlemmer vil også peke på de muligheter en global innsats for bærekraftig utvikling gir Norge og norsk næringsliv, særlig energibasert næringsliv.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett hvor viktige grep for å ta Norge mot lavutslippssamfunnet er gitt prioritet. Disse medlemmer mener Norge har et kompetanse-, kunnskaps- og teknologigrunnlag som setter oss godt i stand til å møte utfordringene og legge grunnlaget for grønne arbeidsplasser og klimavennlig vekst i Norge.

Disse medlemmer vil legge til rette for vekst og nye arbeidsplasser i hele landet gjennom en aktiv næringspolitikk. God forvaltning av våre naturressurser er en bærebjelke i en fremtidsrettet næringspolitikk. Disse ressursene er hele folkets eendom og skal forvaltes i et evighetsperspektiv og på en slik måte at det gis muligheter over hele landet.

ELEKTRISITET OG FORNYBAR ENERGI

Disse medlemmer viser til at sikker tilgang til energi på konkurransedyktige betingelser er en viktig forutsetning for å styrke og videreutvikle norsk næringsliv. Elektrisitet er en kritisk innsatsfaktor i et moderne samfunn. Disse medlemmer mener derfor det må tas et sterkere ansvar for at infrastrukturen til enhver tid fungerer og møter samfunnets behov. Disse medlemmer vil derfor fortsatt ha et sterkt fokus på å ytterligere forbedre og utvikle elektrisitetsforsyningen i Norge. Disse medlemmer viser til at elektrisitetsforsyningen vil endres betraktelig i årene fremover. Intelligente systemer, mer effektuttak i korte perioder, økt andel uregulerbar kraft og endret forbruksmønster er noe av det som vil stille nye krav til framtidens elektrisitetsforsyning.

Disse medlemmer viser til at en av kvalitene i det norske elektrisitetssystemet er kraftforedlende industri som gjør systemet mer robust. Progno-

sene viser at det går mot et betydelig kraftoverskudd i Norden. Disse medlemmer mener dette kan gi Norge nye muligheter i årene som kommer. Industriproduksjon basert på fornybar energi vil ha et konkurransefortrinn på veien mot lavutslippsamfunnet. Disse medlemmer mener at offentlige virkemidler i større grad bør understøtte industrielle investeringer i slik produksjon.

Disse medlemmer mener derfor det er viktig at Norge i større grad tiltrekker seg investeringer for å bygge ut mer fornybar elektrisitetsproduksjon innenfor sertifikatmarkedet vi deler med Sverige. Disse medlemmer mener videre at det må gjøres en aktiv innsats for at vi skal tiltrekke oss investeringer som kan gi arbeidsplasser basert på fornybar energi i fremtiden.

FLOM OG SKRED

Disse medlemmer viser til at vi også i 2015 har sett hvilke store ødeleggelser flom og ras fører til. Dette er en sterk påminnelse om en av vår framtids store utfordringer med et villere og våtere vær som følge av klimaendringene. Disse medlemmer mener derfor at vi på en langt bedre måte må forbedre oss på å møte hyppigere flom, ras og ekstremvær. For å møte framtida på en tryggest mulig måte er det viktig at den samla innsatsen i arbeidet for å hindre skader som følge av flom og skred forsterkes. Samfunnsbyggingen må derfor klare å gjennomføre en god klimatilpassing slik at vi kan bygge et samfunn som er robust også i møte med hendelser som flom og ras.

Disse medlemmer mener det er avgjørende at kapasiteten til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) styrkes i årene framover. Det må derfor legges til rette for at man utvikler og bygger ut NVEs kompetanse slik at man forsterker mulighetene til å bistå kommunene på en enda bedre måte enn i dag. I tiden framover er det viktig at kommunesektoren sikres mer støtte i arbeidet med å kartlegge risiko og til å iverksette effektive forebyggende tiltak. Disse medlemmer mener at flom og skredsikring av bebodde områder må prioriteres høyt. Ny kunnskap og teknologi må tas i bruk for å gi innbyggere trygghet i ras- og flomutsatte områder.

PETROLEUMSAKTIVITET

Disse medlemmer viser til at petroleumpolitikken bygger på at olje- og gassressursene tilhører fellesskapet, og at grunnrenten (den ekstra lønnsomheten i næringen) skal føres tilbake til fellesskapet. Forvaltningen av havområdene skal skje ut fra en helhetlig og økosystembasert tilnærming. Petroleumsvirksomheten må baseres på det til enhver tid beste av kunnskap, erfaring og teknologi, og reguleres av strenge miljøkrav. Disse medlemmer har

som ambisjon at Norge skal være verdensledende innen helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, og ha verdens strengeste miljøkrav og den mest klima- og energieffektive produksjonen.

Disse medlemmer viser til at verden må forbruke mindre fossil energi om vi skal nå målene i klimapolitikken. Kullkraft må fases ut, men også olje og gass vil merke store endringer globalt. I en verden hvor utslipp av CO₂ prises og reguleres hardere, må produksjon av olje og gass ha lave utslipp og være så miljøvennlig som mulig for å opprettholde konkurransekraften. Norsk petroleumsvirksomhet har et fortrinn her, men det vil kreve fortsatt innsats å bringe utslippene fra norsk petroleumsproduksjon ytterligere ned.

Disse medlemmer stiller seg bak hovedmålsettingen i norsk petroleumpolitikk, som er å legge til rette for lønnsom produksjon av olje og gass i et langsiktig perspektiv. Disse medlemmer er opptatt av at petroleumsvirksomheten må underlegges stabile rammebetingelser som sikrer høy aktivitet og god ressursutnyttelse. Olje- og gassressursene tilhører fellesskapet, og overskuddet skal føres tilbake til fellesskapet for å løse viktige velferdsoppgaver.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har valgt å videreføre petroleumsvirksomheten på grunnlag av petroleumsmeldingen regjeringen Stoltenberg II la fram, Meld. St. 28 (2010–2011), og som fikk tilslutning i Stortinget. Disse medlemmer mener likevel at regjeringen mangler viljen til å styre denne viktige næringen. Dette blir særlig tydelig i den manglende viljen til å gjennomføre tiltak som kan dempe fallet i aktivitet på norsk sokkel. Dette i sterk kontrast til de tiltakene som har blitt gjennomført av tidligere Arbeiderparti-regjeringer når vi har opplevd tilsvarende fall i aktiviteten på norsk sokkel.

Disse medlemmer merker seg at petroleumsvirksomheten nå er inne i en vanskelig tid. Globalt er bildet at vi har overproduksjon og lavere økonomisk vekst enn forventet. Dette har ført til et bratt fall i oljeprisen og i investeringer som også merkes på norsk sokkel. Disse medlemmer merker seg at de fleste analytikere forventer at oljepris vil holde seg på et relativt lavt nivå i overskuelig fremtid, men at fall i produksjon fra produserende felt kombinert med stabil etterspørsel vil føre til at nye felt vil måtte bygges ut også i et scenario hvor global temperaturøkning ikke overstiger 2-gradersmålet.

Disse medlemmer er særlig opptatt av at situasjonen ikke medfører tap av verdifull kompetanse. Disse medlemmer mener derfor at tiltak innenfor sektoren, men også tiltak som forsterker etablerings- og utviklingsmuligheter for andre næringer der Norge har et vekstpotensial, burde vært tillagt større vekt. Disse medlemmer mener derfor det

er påkrevet at man avløser næringsnøytraliteten og det ensidige fokus på skattereduksjon med mer aktive og målrettede tiltak for å stimulere til industriell vekst.

Disse medlemmer ser behovet for kostnadsreduksjoner i norsk petroleumsvirksomhet. Industrien har selv satt i gang viktige prosesser for å få dette til. Disse medlemmer vil peke på behovet for at kostnadene reduseres på en fremtidsrettet og bærekraftig måte. Det er av den største betydning at industrien forbereder seg på en fremtid hvor vi vil få ny vekst i investeringene, og da må vi ha den kapasitet og kompetanse vi trenger for å unngå ny oppadgående kostnadsspiral. Disse medlemmer vil særlig peke på situasjonen for norsk leverandørindustri. Sviktende ordreinngang har gitt dramatiske utslag på Sør- og Vestlandet hvor denne næringen står for en betydelig del av sysselsettingen. Det er sterkt behov for konkrete tiltak for å dempe fallet i næringen, og disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets merknader og forslag i Innst. 382 S (2014–2015).

Disse medlemmer peker på at den kompetanse og teknologi som har blitt utviklet i petroleumsindustrien vil kunne spille en viktig rolle i arbeidet med å utvikle nye arbeidsplasser i andre næringer for fremtiden.

CO₂-HÅNTERING

Disse medlemmer mener det er behov for en langt kraftigere innsats på forskning, utvikling og iverksettelse av CO₂-håndtering, både nasjonalt og internasjonalt. I påvente av at vi får en pris på CO₂-utslipp som muliggjør gode forretningsmodeller på fangst og lagring av CO₂, må myndighetene være beredt til å støtte opp under både forskning, utvikling og drift med regulatoriske og finansielle virkemidler.

Disse medlemmer mener at det må settes fortgang i arbeidet med å få på plass prosjekter for rensing av norske punktutslipp, inkludert lagring av fanget CO₂. Disse medlemmer vil også peke på den rollen teknologiseret på Mongstad har for den internasjonale forskningen på CO₂-fangst, og mener at fortsatt drift av senteret etter at gjeldende deltakeravtale løper ut i 2017 må sikres innen medio 2016.

1.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti understreker at all petroleumspolitikken må handle om å forberede at vi går inn i siste fase av fossilsamfunnet. For Norge har olje og gass vært og er en særdeles viktig næring. Det vil den fremdeles være i flere tiår til, men vi må allerede nå starte et målrettet arbeid med å legge om til et samfunn basert på fornybar energi. Klimautfordringen medfører at vi må vende oss til tanken om at en del av våre petro-

leumsressurser skal bli liggende under bakken. Det gjelder ikke minst i havområder som er særlig sårbare. Dette medlem mener derfor at bevilgningen til seismiske undersøkelser må reduseres kraftig. Dette medlem minner om at iskantproblematikken i Barentshavet ikke er avklart, og det bør i særdeleshet ikke være aktuelt å foreta leting i dette området før Stortinget har vedtatt en forsvarlig politikk for forvaltningen av dette spesielt viktige og sårbare området.

De siste tiårene med petroleumsutvinning må brukes aktivt til omlegging og storsatsing på nye fornybare energikilder. Norge er verdensledende på petroleumsteknologi, og offshoreteknologien må videreutvikles til gode løsninger for blant annet offshore vind, bølgekraft og tidevannskraft. Det er vesentlig både for norsk velferd og økonomi og for en bærekraftig fremtid at vi er fremoverlent i møte med denne erkjennelsen.

Dette medlem fremhever at opprettelsen av ekspertgruppen for grønt skifte er viktig og riktig. Vi trenger imidlertid ikke å vente på deres konklusjoner før vi systematisk legger om tenkingen til grønn energi og miljøvennlig næringsliv og transport. Dette er heller ikke nye signaler, men de må gjentas og forsterkes hvert år og ved hver korsvei.

Positive virkemidler må iverksettes parallelt med at «strammeskruen» skrus til på avgiftsfronten, slik at miljøvennlig adferd lønner seg både på samfunnsplan og på individplan.

Dette medlem beklager sterkt at regjeringen har kuttet kraftig i bevilgningene til overføringstariffer. Dette er en ordning under OEDs budsjett som er ment å skulle gi mindre prisforskjeller på strøm og kompensere de områder der geografiske forhold gjør at strømforsyningen blir vesentlig dyrere. Dette medlem foreslår å rette opp dette kuttet.

1.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor ramme 12 settes til kr 86 959 600 000, som er en økning på kr 355 000 000 i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at norsk petroleumsindustri er grunnlaget for Norges største eksportnæring. Gjennom det statlige eierskapet i energiselskaper, Petoro, og gjennom skatte- og avgiftspolitikken, skal det sikres at verdiene fra næringa også kommer fellesskapet til gode. Petroleumspolitikken må utformes slik at den i størst mulig grad stimulerer lokal verdiskaping, gir positive ringvirkninger regionalt og bidrar til industriell utvikling. Den lave oljeprisen har ført til lavere etterspørsel og derav høyere arbeidsledighet i olje- og gassektoren. Dette medlem er bekymret for denne utviklingen, og understreker behovet for at det iverksettes tiltak slik at

konsekvensene av fallet i aktivitet ikke fører til tap av verdifull kompetanse, og redusert verdiskaping.

Dette medlem mener at den norske energipolitikken, med hjemfallsrett og nasjonalt og lokalt eierskap til naturressursene, har vært avgjørende for at store inntekter har kommet fellesskapet til gode. Dette medlem vil opprettholde og sikre denne modellen for framtidige generasjoner. Dette medlem understreker at infrastrukturen også er en del av det nasjonale og lokale eierskapet. Senterpartiet er kritisk til strukturendringer som fører til at mindre selskaper som driver godt blir presset inn i større selskaper.

Dette medlem mener at det er et mål at mest mulig av energien vi bruker er fornybar. Satsing på produksjon av fornybar energi og teknologiutvikling gir grunnlag for næringsutvikling og verdiskaping i Norge. Derfor bør vi satse mer på teknologiutvikling i Norge.

I framtiden må enda mer av den fossile energibruken erstattes med fornybar energi. I et klimaperspektiv vil dette bidra til reduserte utslipp og gi mange muligheter for det norske samfunnet, men samtidig kreve en betydelig omstilling. Dette medlem legger til grunn at kraftoverskuddet i hovedsak må brukes til å utvikle og satse på kraftkrevende industri, å elektrifisere mer av sokkelen, og en fornuftig utbygging av kabler for eksport av kraft til utlandet.

Dette medlem mener at det er grunnlag for å vri forskningsinnsatsen til fornybar energi, og at petroleumsnæringa selv er i stand til å bære en større del av sitt forskningsarbeid.

Dette medlem viser til at Senterpartiet prioriterer å etablere en skattefradragssordning for energieffektivisering i sitt alternative statsbudsjett, med en ramme på 250 mill. kroner. Midlene som i dag er tilgjengelige til dette formålet gjennom Enova, blir opprettholdt på samme nivå. Mange husholdninger kan og vil bidra for å redusere energiforbruk og utslipp. Senterpartiet mener at ordningen må inkludere tiltak på bygningsskallet – altså etterisolering, skifte til mer energieffektive vinduer og dører osv. slik at energibehovet i boligen reduseres. Disse investeringene gjøres sjelden, og derfor er det avgjørende at tiltakene er tilstrekkelig ambisiøse. Senterpartiet vil inkludere boligselskaper som borettslag og sameier i ordningen.

Dette medlem konstaterer at regjeringen igjen reduserer tilskuddsordningen til utjevning av overføringstariffer kraftig i sitt forslag til statsbudsjett. Denne ordningen skal redusere de geografiske forskjellene i nettleien, ved at nettselskapene i de delene av landet med høyest nettkostnader får et tilskudd, slik at de kan redusere sluttbrukernes nettleie. Dette medlem viser til Senterpartiets alternative

statsbudsjett, hvor det foreslås å styrke ordningen med 90 mill. kroner.

1.1.6 Venstres hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2016 foreslår at ramme 12 settes til 87 844 078 000 kroner, som er en reduksjon i forhold til regjeringens forslag på 529 478 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2015–2016), samt tilleggsproposisjoner 1–2. Konkrete endringer på rammeområde 12 i forhold til regjeringens forslag følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem viser til at Venstre vil omstille Norge til et klimavennlig samfunn, samtidig som en velfungerende og sikker energiforsyning opprettholdes. Skal de internasjonale klimautfordringene løses, kreves det at rike land som Norge tar en lederrolle i arbeidet med å vise at det er mulig å kombinere lave utslipp med et høyt velstands- og velferdsnivå. Dette medlem mener Norge har store muligheter til å legge om energibruken, ta i bruk ny miljøteknologi i energiforsyningen og industrien samtidig som dette kan bidra til å skape nye bedrifter og arbeidsplasser.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag fortsatt ikke foreslår sterke nok virkemidler for å få økonomien inn på en kurs som gjør at målene i klimaforliket kan bli nådd.

Dette medlem er fornøyd med at Stortinget har fastslått at Norge skal tilslutte seg EUs klimarammeverk, og mener det er svært fornuftig at virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk nå deles i to: ett sett virkemidler for sektorer som ikke er omfattet av det europeiske kvotemarkedet ETS, og ett sett virkemidler for sektorer som er omfattet av kvotemarkedet. I tillegg mener dette medlem at det bør fokuseres på virkemidler som tar ut næringspotensialet i fornybarnæringene i Norge og sørger for en mer robust energiinfrastruktur, for eksempel gjennom flere utenlandsforbindelser i strømmettet.

Dette medlem mener det grønne sertifikatmarkedet i samarbeid med Sverige er positivt. Ny fornybar energi, energisparing og energiomlegging vil bidra med miljøvennlig kraft og kan være med på å redusere utslippene. Men dette medlem mener at hus som produserer strøm fra solenergi skal få grønne sertifikater for hele sin produksjon, ikke bare den andelen som sendes ut på strømmettet.

Dette medlem viser til at energimerking av boliger og bygninger er et godt tiltak for å synliggjøre energieffektiviseringstiltak som gjøres i bygninger. Dette medlem vil styrke dette arbeidet med 15 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Venstre vil foreslå å innføre et reelt skattefradrag for miljøtiltak i egen bolig, i stedet for den noe kompliserte hybridordningen som regjeringen foreslår. Dette medlem mener man nå bør rendyrke Enova som et redskap for å ta ut klima-, teknologi- og energieffektiviseringspotensialet i større prosjekter, og på sikt avvikle tilskuddene til energitiltak i private boliger. Dette medlem vil understreke at formålet med Enova også er å skape varige endringer i tilbud og etterspørsel etter effektive og fornybare energi- og klimaløsninger, og at Enova skal være fødselshjelper for nye markeder. Det er i dag et stort og uforløst potensial for eksempelvis solceller på bygg som en energi- og klimaløsning i Norge. Selv om en støtteordning til solceller vil ha en høy pris per kWh for de første 1 000 anleggene, vil dette sette i gang et marked og dermed ha effekt ut over de anleggene som får støtte. En investeringsstøtte for solceller vil være i kjernen av Enovas samfunnsoppdrag. Dette medlem ber om at dette tydeliggjøres i dialogen mellom departementet og Enova.

Dette medlem viser til behovet for å utvikle umoden fornybar teknologi, og vil bevilge 3 mill. kroner til MET-senteret for å bidra til å utløse flytende offshore havvind.

Dette medlem har vært positiv til at Transnova slås sammen med Enova, og mener dette gjør at man kan se hele den fornybare energikjeden i sammenheng. Men dette medlem vil peke på behovet for å ta i bruk ny og miljøvennlig teknologi og miljøvennlig drivstoff. Dette medlem stiller seg derfor noe undrende til hvorfor ikke Enova har iverksatt et arbeid med hydrogenteknologi, til tross for at Stortinget bevilget penger til dette formålet for statsbudsjettet for 2015, og vil derfor understreke at regjeringen følger opp Enovas arbeid på dette området.

Dette medlem viser til at Venstre foreslår å øke kapitalen i grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering med 5 mrd. kroner, i tillegg til å øke nett tariffen med et halvt øre som settes av til Enova. Dette medlem mener det er nødvendig for å sikre en bred satsing på fornybar energi, energiomlegging og energisparing, og sørge for at Enova har den nødvendige finansieringen i tråd med de nye oppgavene som er flyttet over dit.

Dette medlem viser til at CO₂-fangst og lagring er et viktig virkemiddel for å redusere utslipp fra kraftproduksjon og industri, og at Norge som en storprodusent av fossil energi har et spesielt ansvar for å utvikle denne teknologien. Dette medlem mener utviklingen av CO₂-fangstteknologi vil være med på å sikre etterspørselen etter norsk gass også etter at EU eller nasjonal klimapolitikk setter strengere krav til utslipp fra kraftproduksjon. Dette medlem viser til behovet for et robust CCS-prosjekt innen 2020.

Dette medlem viser til at Venstre også vil starte arbeidet med å avklare de juridiske konsekvensene av offshore-lagring og flytting av CO₂ over landegrensene, og starte utviklingen av et CO₂-lager i Nordsjøen og nødvendig rammeverk, og setter av 20 mill. kroner til dette arbeidet.

Dette medlem mener Norge har et ansvar for å ligge i forkant av utviklingen innen petroleumsnæringen, og mener miljøkrav vil bidra til å styrke næringens konkurranseevne på lengre sikt. Petroleumsaktivitet på norsk sokkel må ta hensyn til andre aktiviteter og andre interesser knyttet til miljø, fiskeri og sjøfart. Dette medlem ønsker derfor å føre en politikk for skånsom petroleumsaktivitet. Skånsom aktivitet skjer gjennom etablering av petroleumsfrie soner hvor miljøet er mest sårbart og gjennom strenge miljøkrav tilknyttet aktivitet i de områdene aktivitet er forsvarlig innenfor økosystemenes rammer. Dette medlem foreslår derfor å avvikle kartlegging av petroleumsforekomster, siden dette først og fremst er kartlegging av sårbare områder, og reduserer overføringene til dette formålet med 58 mill. kroner utover den reduksjonen på 115 mill. kroner som regjeringen selv foreslo i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Dette medlem viser til at Norge skal gå gjennom et grønt skifte, og at den lave oljeprisen og den økte arbeidsledigheten viser hvor avhengige Norge er av petroleumsnæringen. Dette medlem mener det ikke er riktig at staten bruker så store beløp på petroleumsforskning som regjeringen foreslår, siden forskningsressursene bør prioriteres til de andre næringer som må bygges opp parallelt. Dette medlem vil derfor redusere petroleumsforskningen med 240 mill. kroner og avvikle det statlige bidraget til INTSOK på 17,2 mill. kroner.

Dette medlem viser til at oljeprisen på sikt er usikker, og at kostnadene for nye petroleumsprosjekter er høye. Dette medlem mener staten og fellesskapet tar en for høy risiko i nye petroleumsprosjekter, noe prosjektet Goliat viser med all tydelighet, og viser til at Venstre ønsker å redusere fribeløpet i sitt skatte- og avgiftsopplegg. Dette medlem viser videre til at en høy CO₂-avgift er det mest hensiktsmessige virkemiddelet for å prise inn CO₂-kostnader inn i nye og eksisterende petroleumsprosjekter, og viser til at Venstre foreslår å øke denne avgiften.

Dette medlem mener det er unaturlig at Petoro ikke finansieres gjennom kontantstrømmen til SDØE. Dette medlem foreslår derfor at finansieringen av Petoro fjernes fra statsbudsjettet, og ønsker å gi Petoro mulighet til ha en langt mer fleksibel finansiering gjennom inntektene fra SDØE. Dette muliggjør også at Petoro har en langt mer aktiv portefølje forvaltning, noe som vil sikre bedre utnyttelse og bedre forvaltning av statens eierinteresser på norsk sokkel. Dette medlem foreslår derfor å av-

vikle postene på Olje- og energidepartementets budsjett, og opprette tilsvarende poster på SDØEs budsjett. Dette medlem mener det statlige heleide selskapet ikke har noen naturlig rolle på Islands sokkel, og ønsker å avvikle dette engasjementet, og reduserer disse bevilgningene med 13,6 mill. kroner.

Dette medlem viser til virkningene av klimaendringene, og peker på at Norge er sårbart for flom og store nedbørsmengder. Dette medlem viser til at sikringstiltak mot flom, erosjon og skred og til miljøtiltak i vassdrag er betydelig underfinansiert, og vil styrke dette arbeidet med 50 mill. kroner. Dette medlem viser videre til at regjeringen i forbindelse med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) foreslår å redu-

sere bevilgningene til flom- og skredforebygging med 50 mill. kroner. Dette medlem støtter ikke dette forslaget og vil derfor reversere det foreslåtte innsparingstiltaket.

Dette medlem viser til at det har stor samfunnsnytte og informasjonssikkerhetsnytte å legge fiberkabler parallelt med å legge strømkabler til utlandet. Dette medlem mener det er svært underlig at dette foreløpig ikke blir gjort, og mener Statnett må bli pålagt å legge fiberkabler ved alle undersjøiske strømkabelprosjekter.

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 12, olje og energi:

	Bokført (mill. kr)
Energimerking av boliger og bygninger	15,0
Flom- og skredforebygging	50,0
Flom- og skredforebygging	50,0
Tilskudd til MET-senteret	3,0
CO ₂ -lagring	20,0
Legge fiberkabel parallelt med utbygging av strømkabler mellom Kvilldal i Rogaland og Blyth i Storbritannia, og mellom Tonstad i Vest-Agder og Wilster i Tyskland.	0,0
Kartlegging, petroleumsaktivitet	-58,0
Administrasjonsutgiftene knyttet til Petoro AS flyttes «under streken» og blir en del av SDØEs kontantstrøm.	-338,7
Avvikling av Petoros engasjement i leteboring rundt Island	-13,6
Petroleumsforskning	-240,0
Avvikle tilskuddet til INTSOK	-17,2
Sum ramme 12: Olje og energi	-529,5
<i>«Under streken»</i>	
Energifondet (Fornybarfondet)	5 000,0
Petoro, Administrasjon	338,7

1.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteter

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner om at utslippene fra fossile energikilder må reduseres mot null om vi skal ha mulighet til å unngå katastrofale klimaendringer. Det krever politisk vilje og handlekraft. Et grønt skifte trengs. Vi må omstille oss fra oljenasjon til miljønasjon og styre mot nullutslippssamfunnet. Alle statsbudsjetter må bidra til reduserte utslipp og til å innfri Norges vedtatte klimamål.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett der det til sammen foreslås om lag 6,5 mrd. kroner i bevilgninger til miljøformål. Sosialistisk Venstreparti foreslår

omfattende endringer i skatte- og avgiftspolitikken for å fremme miljøvennlig atferd og fase ut forurensning. Sosialistisk Venstrepartis budsjett øker innsatsen for å fase ut bruken av fossil energi i alle sektorer i samfunnet.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag til statsbudsjett som foreslår en skattefradragbasert støtte til klimatiltak i husholdningene. Sosialistisk Venstreparti foreslår også å styrke energimerkeordningen for boliger og bygninger. Sammen med Sosialistisk Venstrepartis forslag om økte avgifter på fossil oppvarming og raskere framdrift i innføringen av forbud mot all fossil fyringsolje i bygninger, vil dette gi reduserte klimagassutslipp innen 2020.

Dette medlem viser dessuten til at en skattefradragsbasert støtte til klimatiltak i husholdningene, frigjør midler til Enova oppgaver, slik at de kan øke innsatsen på andre områder. Sosialistisk Venstreparti foreslår at Enova særlig øker innsatsen for å fase ut bruken av fossil energi i industrien.

Dette medlem viser dessuten til Sosialistisk Venstrepartis forslag om en oppstartsbevilgning og tilsagnsfullmakt slik at Norge kan starte opp arbeidet med å etablere en fullskala demonstrasjonspark for havvind der ulike teknologier kan testes ut. Sosialistisk Venstreparti øker også satsingen på nullutslippsløsninger i transportsektoren, et område der Norge kan bidra med løsninger i verdensklasse på grunn av en dyktig verftsindustri, høy kompetanse på energi og vilje til å ta teknologi i bruk. Strømferjene er klare til å erstatte dieselferjene.

Dette medlem kan ikke se at regjeringen følger opp sin egen målsetting om å realisere et fullskala anlegg for CO₂-fangst og lagring i Norge innen 2020. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis budsjettforslag til forslag om bevilgning og tilsagnsfullmakt på til sammen 550 mill. kroner til utvikling av fullskala CO₂-fangst og lagring.

I klimaendringenes tid mener dette medlem dessuten at det trengs sterkere satsing på flom- og skredforebygging enn det regjeringen legger opp til, og Sosialistisk Venstreparti foreslår derfor betydelig økt innsats – både innenfor Olje- og energidepartementets og Samferdselsdepartementets budsjettområde.

Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man vrir Norges forskningsinnsats bort fra forskning på fossil energi og over på framtidens løsninger. Forskningsmidlene til petroleum over Olje- og energidepartementet kuttes, men det foreslås istedenfor å øke bevilgningene til Forskningsrådet tilsvarende under Kunnskapsdepartementets budsjettområde. I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti økte bevilgninger til transportforskning og fornybar energi.

Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man nedprioriterer bevilgningene til seismisk aktivitet og lignende oljeleting. Sosialistisk Venstreparti mener for øvrig at Petoro bør bli en del av SDØEs kontantstrøm og at utgiftene til Petoro derfor tas med i oljekorrigeringen av budsjettet.

1.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

EN KLIMAPOLITIKK SOM MONNER

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil vise til at den viktigste utfordringen i norsk og internasjonal energipolitikk er å redu-

sere Norges og verdens klimagassutslipp raskt nok til å unngå en global oppvarming på mer enn to grader. FNs klimapanel har vist at mellom 73 og 86 pst. av verdens kjente reserver av fossil energi må forbli i bakken dersom vedtatte klimamål skal nås. Dette må også gjelde for norske kull- gass- og oljereserver.

Dette medlem vil legge vekt på å føre en energipolitikk som starter en gradvis og kontrollert utfasing av norsk petroleumsindustri i løpet av en tjueårsperiode. Denne omstillingen bør starte allerede i dag ved at investeringer og kompetanse flyttes ut av fossil energiproduksjon og inn i fornybar omstilling. På denne måten bruker Norge verdiene som er bygd opp i petroleumsindustrien til å utvikle grunnlaget for fremtidens velferdssamfunn, mens vi har stort handlingsrom og avviker samtidig Norges altfor store bidrag til global oppvarming.

Den pågående oppvarmningen av både atmosfære og havområder krever raske tiltak. Norge kan ikke vente på global enighet før vi tar kraftige grep for å få ned våre egne klimagassutslipp.

Dette medlem viser til at med IPCCs beste anslag for klimafølsomhet, vil en stabilisering av mengden klimagasser på rundt 450 ppm CO₂ sannsynligvis (minst 66 pst. sannsynlig) gjøre at den globale oppvarmingen begrenses til 2°. FNs klimapanel har i 2014 slått fast at for å klare en stabilisering på 450 ppm mener klimapanelet det i 2011 var mulig for verden å slippe ut ytterligere 1 000 milliarder tonn CO₂ før karbonbudsjettet var brukt opp. Med globale utslipp på 49 milliarder tonn per år vil karbonbudsjettet være brukt opp innen år 2032 med dagens utslipp. En realistisk vei mot togradersmålet kan for eksempel innebære at utslippene reduseres med mellom 41 og 72 pst. fra 2010-nivå i 2050 og med mellom 78 og 118 pst. innen 2100.

Dagens klimaforlik kan innfris med bare 6 pst. reduksjoner i utslippene i perioden 1990–2020. Dette medlem mener at forliket må erstattes av en langt mer ambisiøs avtale, som forplikter regjeringen til å gjennomføre en politikk som sikrer utslippskutt i tråd med FNs anbefalinger. Dette medlem mener at Stortingets vedtak fra 2015 om å kutte 40 pst. innen 2030 i samarbeid med EU reflekterer et for lavt ambisjonsnivå, særlig fordi det er uklart hvor mye av disse kuttene som vil tas i Norge. Dette medlem mener Norges internasjonale klimaforpliktelse bør være å redusere klimagassutslippene fra norsk territorium ned til 20 mill. tonn CO₂-ekvivalenter i 2030. Dette tilsvarer en reduksjon på om lag 60 pst. av utslippene fra norsk territorium i 1990, og er et realistisk og rettferdig bidrag for Norge, basert på våre høye utslipp per innbygger i dag og våre muligheter som et rikt land.

Hvis denne klimapolitikken hadde blitt vedtatt, ville dette fått store konsekvenser for budsjettprioriteringene innenfor rammeområde 12.

GRADVIS UTFASING AV PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Dette medlem viser til at det fortsatt er mange mennesker i store deler av verden som ikke har sikker tilgang på energi. Om lag 20 pst. av verdens befolkning har ikke tilgang til elektrisitet. Dette bidrar til dårlig helse, fattigdom og sykdom for milliarder.

Dette medlem peker på at disse utfordringene ikke kan løses ved å produsere mer fossil energi. I løpet av de neste tiårene må olje, gass og kull fases ut som energikilder over hele verden. Å etablere ny infrastruktur for dyr fossil energi vil derfor være en massiv feilinvestering. Investeringer og utviklingshjelp i et mangfold av fornybare og varige energiløsninger er nødvendig.

Dette medlem mener Norge bør planlegge for en fremtid der verden samles om en internasjonal klimaavtale som er ambisiøs nok til å løse klimautfordringene. En slik avtale vil få store negative konsekvenser for etterspørselen etter produkter fra petroleumsvirksomhet og store positive konsekvenser for etterspørselen etter fornybar energi fra Norge. I budsjettforslaget fra regjeringen Solberg og i budsjettforliket mellom regjeringen og Venstre og Kristelig Folkeparti føres en energipolitikk som legger opp til at verden ikke vil lykkes i å samle seg om en ambisiøs internasjonal klimaavtale. Dette illustreres ved at en mangeårig politikk for høye investeringer i petroleumsnæringen videreføres i budsjettforslaget for 2015, til tross for at Norge må la store deler av sine fossile reserver bli liggende i bakken, hvis klimautfordringen skal løses.

Dette medlem kan derfor ikke tilslutte seg hovedlinjene i petroleumspolitikken som er beskrevet i flertallsinnstillingen.

Dette medlem tar også avstand fra hovedlinjene i Petroleumsmeldingen, jf. Meld. St. 28 (2010–2011) En næring for framtida, hva angår målsettinger for utvinningstempo og volum i tiårene som kommer, og viser til at mesteparten av verdens samlede reserver av fossil energi må bli liggende i bakken. I Petroleumsmeldingen er det skissert et volum på produksjonen i 2040 på omkring 3 millioner fat oljeekvivalenter pr. dag, noe som er nær dagens nivå. Av Petroleumsmeldingen fremgår det også at en svært stor andel av denne produksjonen må komme fra felt som ennå ikke er oppdaget. Å oppdage og bygge ut disse feltene vil binde opp enorme investeringer og ressurser i norsk økonomi i årene frem mot 2040.

Dette medlem peker på at verden allerede har funnet langt mer fossil energi enn klimaet tåler og at det derfor vil være en meget stor feilinvestering å

engasjere en så stor del av det norske samfunnet i et arbeid med å finne enda mer olje og gass. Det er ikke forsvarlig å basere fremtidige norske statsbudsjetter og norsk velferd på fortsatt høye inntekter fra petroleumssektoren.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås flere endringer i skatter, avgifter og statlige investeringer i tilknytning til petroleumsvirksomheten, med sikte på å redusere utvinningstempoet på sokkelen og gjøre det mindre attraktivt å investere i ny petroleumsvirksomhet.

Dette medlem foreslår i tråd med Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, å redusere investeringene i petroleumsvirksomheten ved å øke utbyttet fra Statoil og redusere investeringene i olje- og gassvirksomhet gjennom SDØE.

Dette medlem viser til at Miljøpartiet De Grønne, i sitt alternative budsjett foreslår å øke særskatten på petroleumsvirksomhet fra 53 pst. til 55 pst. Det foreslås også at subsidieordningen med friinntekt for investeringer i petroleumsvirksomheten avskaffes fra 1. januar 2016. Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett går også inn for å doble CO₂-avgiften på norsk sokkel. Dette medlem mener disse justeringene i skatter og avgifter i petroleumssektoren vil bidra til å vri investeringer, kompetanse og kapital vekk fra oljesektoren og inn i fornybare næringer.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås at SDØEs foreslåtte investeringer i 2016 reduseres betydelig.

Dette medlem foreslår også flere endringer på Oljedirektoratets budsjett. Det foreslås også å kutte kraftig i utgifter til geologisk kartlegging av petroleumsforkomster og til petroleumsforskning.

FORNYBAR ENERGI I NORGE

Dette medlem mener Norge har et svært godt utgangspunkt for overgangen til en fornybar fremtid, som eneste land på det europeiske fastlandet der over halve energiforsyningen allerede er fornybar. Andelen må likevel økes raskt. For å oppfylle EUs fornybardirektiv må den opp i minst 67 pst. innen 2020. I tillegg til store vannkraftressurser har Norge også store uutnyttede energiressurser knyttet til vindkraft, ikke minst vindkraft til havs. I tillegg vil en målrettet satsing på blant annet biogass, solenergi og miljøvennlig energiteknologi bidra til at Norge kan ta steget ut av dagens oljeavhengighet og inn i en fremtid med 100 pst. fornybar energiforsyning.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De grønnes alternative statsbudsjett, der det er foreslått å sette av 20 mill. kroner ekstra under kap. 1820 post 1 til å utvikle en helhetlig nasjonal plan for utbygging av

fornybar energi. En slik plan kan bidra til å gi bedre oversikt over hvordan en større utbygging av fornybar energi kan gjennomføres med minst mulig belastning på natur og biologisk mangfold. Planen må sees i sammenheng med den varslede Energimeldingen.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett, der det foreslås å iverksette en omfattende satsing på fornybar energi i Norge. Under kap. 1820, NVE, post 21 foreslår vi at det settes av 50 mill. kroner til å utrede hvordan en stortilt satsing på havvind i Norge kan gjennomføres. Denne summen skal også dekke forberedelse av utlysning av konsesjoner for havvindutbygging. Takket være petroleumsvirksomheten er Norge i besittelse av verdensledende kompetanse på marine installasjoner og energiforvaltning. Mye ligger derfor til rette for at vindkraft til havs kan bli en viktig næring for Norge i fremtiden.

Dette medlem mener at omfattende statlig engasjement er nødvendig for å realisere mulighetene for å gjøre Norge til en havvindnasjon. Produksjon av havvindkraft vil antakelig være dyrere enn andre energikilder i lang tid fremover, men er en viktig teknologi å bære frem. Dette medlem har derfor store forventninger til regjeringens energimelding på dette området.

Dette medlem mener Norge bør la seg inspirere av Tyskland som har bidratt kraftig til å redusere kostnadene ved solkraft ved å være villig til å subsidiere teknologien i en tiårsperiode. Norge bør gjøre det samme med havvind, ved å være villig til å sette av, i størrelsesorden, et par mrd. kroner til investeringsstøtte og innmatingstariffer fra 2016/2017 og fremover.

Dette medlem mener Norge bør prioritere solenergi, forskning på miljøvennlige energiløsninger og satsing på biogass betydelig høyere, og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det er foreslått å øke bevilgningen til Forsknings-sentrene for miljøvennlig energiteknologi, innføring av et skattefradrag for enøkinvesteringer og energiomlegging og en særskilt støtteordning for installasjon av solcellepaneler med støttesats på minst 40 pst.

UTSLIPPSFRI TRANSPORT

Dette medlem mener det er nødvendig med en mer målrettet politikk for overgang til utslippsfri energibruk i transportsektoren. Dette medlem viser til at mange norske kommuner er i ferd med å sette seg ambisiøse mål om å kutte utslippene med opp mot 100 pst. i løpet av de neste 15 årene. I Trondheim vil kommunen kutte utslippene med 70 til 90 pst. I Oslo er målet på 95 pst. klimakutt innen 2030. Hvis

målsettingene skal nås, må staten samarbeide med kommunene om å gjennomføre de nødvendige tiltakene. Rask utbygging av elladestasjoner og hydrogenstasjoner er et av de viktigste grepene for å sikre dette, noe som krever en kraftig økning og tydelig øremerking av midlene til energiomlegging i transportsektoren under Enova (tidligere Transnova).

KARBONFANGST OG LAGRING

Dette medlem mener forskning og utvikling av teknologi for karbonfangst og lagring kan være en del av løsningen på klimautfordringen i en overgangsperiode og foreslår en egen satsing på å realisere renseprosjekter på Norcem, Brevik og Klemetsrud i Oslo. Penger til dette er satt av på ramme 13. Dette medlem mener det bør settes en tidsfrist for når alle store norske punktutslipp skal være enten rensset eller fjernet, og at en utlysning av prosjekter for CO₂-rensing i tungindustrien må sees i sammenheng med dette.

Dette medlem understreker at karbonfangst og lagring ikke er en del av en varig løsning på klimakrisen, ettersom en overgang til 100 pst. fornybar energi uansett er nødvendig for å oppnå varig energisikkerhet og uavhengighet av begrensede ressurser som olje, kull og gass. Samfunnets ressurser bør derfor hovedsakelig brukes på å etablere infrastruktur for produksjon og distribusjon av fornybar energi. Mye tyder på at flere fornybare energikilder vil kunne utkonkurrere fossile alternativer på pris i løpet av kort tid.

Dette medlem mener samtidig at klimaproblemet har utviklet seg til å bli et så akutt problem som krever så raske utslippskutt at alle teknologier som kan bidra til store kutt de neste 40 årene, bør støttes.

FLOM OG SKREDFOREBYGGING

Dette medlem viser til at klimaendringene allerede er merkbare i Norge, i form av stadig hyppigere tilfeller av flom, skredulykker og store nedbørmengder. Det er ventet at Norge vil oppleve mer ekstremvær i fremtiden. Norge står for dårlig rustet til å møte de store utfordringene og kostnadene som følge av klimaendringer. Dette medlem vil derfor styrke forebyggende arbeid og beredskap overfor klimaendringer ved å øke tilskuddene til flom og skredforebygging med 100 mill. kroner under kap. 1820, NVE, post 22, i tillegg til økninger på over 400 mill. kroner til investeringer i klimaforebyggende tiltak på andre budsjettposter.

Samlet foreslår dette medlem følgende endringer under ramme 12:

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2016	Miljøpartiet De Grønne 2016
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)				
1800		Olje- og energidepartementet		
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	42 800	32 800 (-10 000)
1810		Oljedirektoratet		
	21	Spesielle driftsutgifter	301 000	128 000 (-173 000)
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	339 000	322 000 (-17 000)
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	3 000	0 (-3 000)
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	10 600	0 (-10 600)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	508 300	533 300 (+25 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	93 200	158 200 (+65 000)
	22	Flom- og skredforebygging	425 000	525 000 (+100 000)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	10 000	50 000 (+40 000)
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Energifondet	1 584 000	1 984 000 (+400 000)
	51	Tilskudd til Enova	0	180 000 (+180 000)
	52	Fornybar energi i transportsketoren	0	900 000 (+900 000)
	53	Havvindprogram	0	300 000 (+300 000)
	54	Biogassprogram	0	300 000 (+300 000)
1827		Energiomlegging		
	60	Investeringsprogram for lokale klimatiltak	0	300 000 (+300 000)
1830		Forskning og næringsutvikling		
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	23 400	38 400 (+15 000)
	50	Overføring til Norges forskningsråd	850 000	885 000 (+35 000)
	72	Tilskudd til INTSOK	17 200	0 (-17 200)

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2016	Miljøpartiet De Grønne 2016
1840		CO₂-håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter	45 000	225 000 (+180 000)
	70	Gassnova SF	142 300	110 300 (-32 000)
	71	Forsknings tjenester, TCM DA	1 806 000	1 586 000 (-220 000)
	74	Transport av CO ₂	8 000	20 000 (+12 000)
	75	CO ₂ -håndtering, lagring av CO ₂	0	20 000 (+20 000)
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleums- virksomheten		
	30	Investeringer	29 000 000	24 650 000 (-4 350 000)
Sum utgifter rammeområde 12			35 993 839	34 033 039 (-1 960 800)
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)				
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleums- virksomheten		
	24	Driftsresultat	92 200 000	91 200 000 (-1 000 000)
	2	Driftsutgifter	-32 000 000	-33 000 000 (-1 000 000)
Sum inntekter rammeområde 12			123 140 932	122 140 932 (-1 000 000)
Sum netto rammeområde 12			-87 147 093	-88 107 893 (-960 800)

1.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 12.

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 12. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 12. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)								
1800		Olje- og energide- partementet						
	1	Driftsutgifter	168 423	168 257 (-166)	168 423 (0)	163 423 (-5 000)	168 423 (0)	168 589 (+166)
	21	Spesielle driftsutgifter	24 475	24 450 (-25)	24 475 (0)	22 475 (-2 000)	24 475 (0)	24 500 (+25)
	50	Overføring til Sametin- get	499	498 (-1)	499 (0)	499 (0)	499 (0)	500 (+1)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	42 800	42 800 (0)	42 800 (0)	42 800 (0)	42 800 (0)	32 800 (-10 000)
1810		Oljedirektoratet						
	1	Driftsutgifter	260 243	259 986 (-257)	250 243 (-10 000)	250 243 (-10 000)	260 243 (0)	260 500 (+257)
	21	Spesielle driftsutgifter	185 866	185 732 (-134)	195 866 (+10 000)	185 866 (0)	127 866 (-58 000)	128 000 (-57 866)
1815		Petoro AS						
	70	Administrasjon	338 678	338 356 (-322)	338 678 (0)	304 678 (-34 000)	0 (-338 678)	322 000 (-16 678)
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	3 000	3 000 (0)	3 000 (0)	3 000 (0)	0 (-3 000)	0 (-3 000)
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinental- sokkel	10 600	10 600 (0)	10 600 (0)	10 600 (0)	0 (-10 600)	0 (-10 600)
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	1	Driftsutgifter	507 814	507 328 (-486)	507 814 (0)	507 814 (0)	507 814 (0)	533 300 (+25 486)
	21	Spesielle driftsutgifter	93 125	93 050 (-75)	93 125 (0)	108 125 (+15 000)	103 125 (+10 000)	158 200 (+65 075)
	22	Flom- og skredforebyg- ging	374 742	374 484 (-258)	374 742 (0)	424 742 (+50 000)	564 742 (+190 000)	525 000 (+150 258)
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	10 000	20 000 (+10 000)	10 000 (0)	100 000 (+90 000)	40 000 (+30 000)	50 000 (+40 000)
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	5 700	6 600 (+900)	5 700 (0)	6 700 (+1 000)	6 700 (+1 000)	5 700 (0)
1825		Energiomlegging, en- ergi- og klimateknolo- gi						
	30	Prosjekt med flere el- ferjer	0	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	31	Demonstrasjonspark for havvind	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	50 000 (+50 000)	0 (0)
	50	Overføring til Energi- fondet	1 584 000	1 566 000 (-18 000)	1 694 000 (+110 000)	1 834 000 (+250 000)	1 584 000 (0)	1 984 000 (+400 000)
	51	Tilskudd til Enova	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	180 000 (+180 000)
	52	Fornybar energi i trans- portsektoren	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	900 000 (+900 000)
	53	Havvindprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
	54	Biogassprogram	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
1827		Energiomlegging						
	60	Investeringsprogram for lokale klimatiltak	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	300 000 (+300 000)
1830		Forskning og næringsutvikling						
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	23 378	23 356 (-22)	23 378 (0)	23 378 (0)	23 378 (0)	38 400 (+15 022)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	50	Overføring til Norges forskningsråd	849 306	848 612 (-694)	859 306 (+10 000)	849 306 (0)	478 306 (-371 000)	885 000 (+35 694)
	72	Tilskudd til INTSOK	17 200	17 200 (0)	17 200 (0)	17 200 (0)	0 (-17 200)	0 (-17 200)
1840		CO₂-håndtering						
	21	Spesielle driftsutgifter	44 995	44 990 (-5)	44 995 (0)	44 995 (0)	44 995 (0)	225 000 (+180 005)
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ - håndtering	254 800	254 600 (-200)	254 800 (0)	254 800 (0)	254 800 (0)	255 000 (+200)
	70	Gassnova SF	142 187	127 074 (-15 113)	142 187 (0)	142 187 (0)	192 187 (+50 000)	110 300 (-31 887)
	71	Forskningstjenester, TCM DA	1 806 000	1 806 000 (0)	1 806 000 (0)	1 806 000 (0)	1 806 000 (0)	1 586 000 (-220 000)
	74	Transport av CO ₂	8 000	8 000 (0)	8 000 (0)	8 000 (0)	8 000 (0)	20 000 (+12 000)
	75	CO ₂ -håndtering, lag- ring av CO ₂	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
2440		Statens direkte økon- omiske engasjement i petroleumsvirksom- heten						
	30	Investeringer	29 000 000	29 000 000 (0)	29 000 000 (0)	29 000 000 (0)	29 000 000 (0)	24 650 000 (-4 350 000)
		Sum utgifter rammeområde 12	35 826 081	35 801 223 (-24 858)	35 996 081 (+170 000)	36 181 081 (+355 000)	35 358 603 (-467 478)	34 033 039 (-1 793 042)
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)								
4800		Olje- og energide- partementet						
	3	Oppdrags- og samar- beidsinntekter	2 000	1 998 (-2)	2 000 (0)	2 000 (0)	2 000 (0)	2 002 (+2)
4810		Oljedirektoratet						
	1	Gebyrinntekter	15 354	15 328 (-26)	15 354 (0)	15 354 (0)	15 354 (0)	15 380 (+26)
	2	Oppdrags- og samar- beidsinntekter	124 928	124 856 (-72)	124 928 (0)	124 928 (0)	124 928 (0)	125 000 (+72)
	3	Refusjon av tilsynsut- gifter	10 290	10 280 (-10)	10 290 (0)	10 290 (0)	10 290 (0)	10 300 (+10)
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat						
	1	Gebyrinntekter	71 530	71 460 (-70)	71 530 (0)	71 530 (0)	71 530 (0)	71 600 (+70)
	2	Oppdrags- og samar- beidsinntekter	88 929	88 858 (-71)	88 929 (0)	88 929 (0)	88 929 (0)	89 000 (+71)
5440		Statens direkte økon- omiske engasjement i petroleumsvirksom- heten						
	24	Driftsresultat	92 200 000	92 200 000 (0)	92 200 000 (0)	92 200 000 (0)	92 200 000 (0)	91 200 000 (-1 000 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
		2 Driftsutgifter	-32 000 000	-32 000 000 (0)	-32 000 000 (0)	-32 000 000 (0)	-32 000 000 (0)	-33 000 000 (-1 000 000)
	25	Driftsutgifter Petoro	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	-338 678 (-338 678)	0 (0)
		Sum inntekter rammeområde 12	123 140 681	123 140 430 (-251)	123 140 681 (0)	123 140 681 (0)	122 802 003 (-338 678)	122 140 932 (-999 749)
		Sum netto ramme- område 12	-87 314 600	-87 339 207 (-24 607)	-87 144 600 (+170 000)	-86 959 600 (+355 000)	-87 443 400 (-128 800)	-88 107 893 (-793 293)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen og samarbeidspartiene bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser. Flertallet mener det også i offentlig forvaltning er et potensial for å drive mer rasjonelt og effektivt, og at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform legger til rette for dette.

Flertallet viser i denne sammenheng til budsjettavtalen mellom de fire samarbeidspartiene og i Innst. 2 S (2015–2016) der effektiviseringsprosenten heves fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet peker også på at Produktivitetskommisjonen var tydelig på at produktiviteten må løftes også i offentlig sektor og mener at effektivitetskravet følger opp dette.

1.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 12

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 12 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

1.2.1 Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Det foreslås bevilget 240,747 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 208,093 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at det er et overordnet mål for energipolitikken å sikre høy verdiskaping gjennom effektiv, miljøvennlig og bærekraftig forvaltning av energiressursene.

Komiteen viser til at petroleumsvirksomheten er Norges største næring målt i verdiskaping, statlige inntekter og eksportverdi. Næringen sysselsetter om lag 240 000 personer direkte eller indirekte per februar 2015.

Komiteen vil understreke betydningen av at utnyttelse av naturressursene har et langsiktig perspektiv, og ser dette som en svært viktig forutsetning for nasjonens velferdsutvikling og en bærekraftig ut-

vikling på kloden. Komiteen viser til at Olje- og energidepartementets hovedoppgave er å tilrettelegge for en samordnet og helhetlig energipolitikk, hvor de samlede ressursene utnyttes på en best mulig måte, og ber regjeringen legge dette til grunn for sitt videre arbeid på området.

Komiteen viser til at det foreslås å bevilge 42,8 mill. kroner i tilskudd til Norsk Oljemuseum, og at det foreslås en startbevilgning til nytt museums- magasin for Norsk Oljemuseum. Komiteen er fornøyd med at den materielle industriarven fra petroleumsvirksomheten ivaretas på en forsvarlig måte.

PLUGGING OG FJERNING AV INSTALLASJONER

Komiteen mener det er behov for ny teknologi som kan sikre både lavere kostnader for samfunnet og for operatørene. For leverandørindustrien vil dette være en vekstnæring, men for å satse er det behov for forutsigbarhet og innsikt i hva som planlegges plugges og demontert i årene framover.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at 5 200 brønner er boret på norsk sokkel fram til 2015, og av disse er det estimert at ca. 3 000 skal plugges permanent. Disse medlemmer etterlyser en offisiell oversikt over når disse brønnene skal plugges. Teknisk god praksis for å isolere brønner er viktig for å beskytte miljøet og for å unngå at brønner må gjenåpnes fordi de ikke fyller kravene til sikring og isolering av reservoaret.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for plugging og fjerning av installasjoner som sikrer forutsigbarhet, bidrar til forskning og utvikling, bedre koordinering mellom myndigheter, operatører og leverandører som kan bidra til et mer optimalt kostnadsnivå for operatører og samfunnet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folke-

parti viser til at det i regelverket (innretningsforskriften og aktivitetsforskriften) stilles krav til når og hvordan brønner skal sikres, overvåkes og plugges. Disse medlemmer vil understreke at det er ulike grunner til at brønner ikke bør plugges permanent, for eksempel kan det være potensial for økt utvinning, de kan brukes til injeksjon av vann eller gass, og i mange tilfeller kan ikke brønnene plugges permanent før et helt produksjonsfelt stenges ned. Disse medlemmer legger til grunn at operatørselskapene til enhver tid overvåker og vurderer potensialet for permanent plugging, og viser til at 40–50 brønner per år skal plugges de nærmeste årene ifølge Oljedirektoratet. Disse medlemmer vil understreke at beslutninger om plugging må være veloverveide, godt planlagte og vurdert i et langsiktig perspektiv. Disse medlemmer mener derfor at plugging av brønner er lite egnet som motkonjunkturtiltak.

Disse medlemmer forventer at næringen utvikler og tar i bruk effektive og rimelige måter å plugge og etterlate brønner på, og viser til at myndighetene, blant annet gjennom DEMO 2000, bidrar til forskning og utvikling på dette området. Disse medlemmer vil peke på at riggkostnadene på norsk sokkel er gått betydelig ned, og at det er overkapasitet i markedet som følge av oppbremsingen i nye investeringer. Disse medlemmer legger til grunn at operatørselskapene bruker de lave riggratene i sine vurderinger om plugging av brønner på sine felt.

1.2.2 Kap. 1810 Oljedirektoratet

Det foreslås bevilget 449,109 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 393,097 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, viser til at Oljedirektoratet har en sentral rolle i forvaltningen av olje- og gassressursene på norsk sokkel. Direktoratet utøver forvaltningsmyndighet i forbindelse med tildeling av areal, undersøkelser etter og utvinning av petroleumsforekomster på sokkelen.

Flertallet understreker viktigheten av at Oljedirektoratet bidrar til at Norge oppfyller sine miljø- og klimapolitiske målsettinger. I denne sammenheng er fortsatt god og løpende kontakt med selskapene som opererer på norsk sokkel viktig. Oljedirektoratet skal kontinuerlig i forbindelse med vurderinger av innleverte planer for utbygging og drift (PUD) ha et søkelys på bruk av best tilgjengelig teknologi, energieffektivitet og miljøvennlighet.

Flertallet viser til arbeidet Oljedirektoratet gjør med å kartlegge mulighetene som ligger i lagring av CO₂ på norsk sokkel. Dette er et viktig arbeid

med tanke på å løse Norges og verdens klimautfordringer.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at direktoratet skal ha en pådriverrolle for å realisere verdi- og ressurspotensialet på norsk sokkel, samt bidra til å utløse størst mulige verdier for samfunnet ved å fremme en forsvarlig ressursforvaltning, hvor sikkerhet, beredskap og hensyn til det ytre miljø og klima er viktige elementer.

Dette flertallet merker seg at det i 2014 ble gjort 22 funn av olje og gass. Oljedirektoratet har en viktig rolle i å ha oversikt over det totale ressurspotensialet – og tilrettelegge for leteareal – på hele norsk sokkel.

Dette flertallet viser til at Oljedirektoratet i 2016 skal jobbe mot tre spesifiserte delmål. Disse er:

1. å arbeide for langsiktig ressurstilgang, herunder en effektiv og forsvarlig letevirksomhet,
2. å sikre en effektiv og forsvarlig ressursforvaltning knyttet til utbygging og drift,
3. å være et nasjonalt sokkelbibliotek og spre fakta og kunnskap.

Dette flertallet vil understreke Oljedirektoratets ansvar for å sikre en effektiv ressursforvaltning knyttet til utbygging og drift på norsk sokkel, for å skape størst mulige verdier for samfunnet. Etter mange år med høy aktivitet og et høyt kostnadsnivå i næringen, har selskapene som opererer i Norge et behov for å kutte kostnader og effektivisere driften. Dette behovet forsterkes som følge av fallet i oljeprisen. Oljedirektoratet har en viktig rolle som pådriver for å sikre at verdi- og ressurspotensialet på sokkelen realiseres gjennom vektlegging av langsiktige løsninger, oppsidemuligheter, områdeløsninger ved samordning på tvers av utvinningstillatelser og oppfølging av at tidskritiske ressurser ikke går tapt. Dette er særlig viktig i en tid hvor det er økt fokus på kostnadskutt i olje- og gassnæringen.

Dette flertallet merker seg at Oljedirektoratets mulighet til å prioritere dette arbeidet styrkes gjennom en økt bevilgning på 2,7 mill. kroner til direktoratets driftsbudsjett, med nettopp dette arbeidet som formål.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Oljedirektoratet (OD) i oktober 2013 foretok en gjennomgang av større prosjekter gjennomført på norsk sokkel. Disse medlemmer har merket seg at direktoratet i sin rapport på-

peker at de fleste prosjektene på norsk sokkel ender opp med utbyggingskostnader innenfor det usikkerhetsspenn som er angitt i utbyggingsplanen.

Disse medlemmer har videre merket seg at direktoratet peker på følgende forhold som er avgjørende for å lykkes med gjennomføringen av store prosjekter: et grundig tidligfasearbeid, en grundig prekvalifisering av kontraktører, en klar kontraktstrategi og god prosjektoppfølgning.

Disse medlemmer peker på at det i Prop. 114 S (2014–2015) slås fast at myndighetene, innenfor den etablerte rolle- og ansvarsfordelingen i sektoren, allerede har styrket oppfølgingen av prosjektene i planleggingsfasen. Disse medlemmer understreker at formålet med den styrkede oppfølgingen er å bidra til å redusere sannsynligheten for kostnadsoverskridelser og forsinkelser i nye utbyggingsprosjekter, og at Oljedirektoratet har en viktig rolle i dette arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at mange utbyggingsprosjekter har store kostnadsoverskridelser og forsinkelser. Disse medlemmer er oppmerksom på at deler av overskridelsene kan tilskrives verdiskapende tilleggsarbeider, og at det er et usikkerhetsspenn i estimerte kostnader oppgitt i PUD. Disse medlemmer viser til at det like fullt er et faktum at prosjekter som er satt ut til asiatiske verft står for en stor del av de samlede overskridelsene på prosjektene. Skatteregimet er innrettet slik at disse kostnadene kommer til fradrag på skatt. Det er videre slik at ut-satt produksjon også fører til tap i skatteinntekter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er derfor av den oppfatning at Oljedirektoratet i større grad enn nå må følge opp lisensenes prosjektforberedelser, kontraktstrategier og prosjektgjennomføring – med sikte på å redusere risiko for kostnadsoverskridelser og forsinkelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at dette er i tråd med direktoratets mandat om å sikre en effektiv ressursforvaltning og å skape størst mulig verdier for samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at FNs klimapanel har slått fast at mellom 73 og 86 pst. av verdens kjente fossile energireserver må bli liggende i bakken. Disse medlemmer mener det allerede er påvist mer olje og gass på norsk sokkel enn det er forsvarlig å produsere dersom vedtatte klimamål skal nås på en rettferdig

måte. Det er derfor liten grunn til å bevilge statlige midler til å stimulere til leting etter nye ressurser.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der det foreslås å nedprioritere bevilgningen til seismikkskyting og geologisk kartlegging av petroleumsressurser. Dette medlem viser til at siden betydelige deler av verdens fossile resurser ikke kan utvinnes av hensyn til klimaet, må Norge først klargjøre hvor stor andel av våre ressurser som ikke skal utvinnes. Dette medlem mener derfor at Norge trenger et tempoutvalg for oljeindustrien som skal gi anbefalinger om norsk utvinningstempo. Oljeutvinningen og oljeutvinningstempoet må tilpasses målet om å begrense den globale oppvarmingen til to grader.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det er foreslått en kraftig reduksjon i Oljedirektoratets utgifter til geologiske undersøkelser og seismikk.

1.2.3 Kap. 1815 Petoro AS

Det foreslås bevilget 352,278 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 351,189 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at Petoro AS ivaretar statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE), og at selskapet også har fått tillagt oppgaven med å forvalte statens deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, merker seg at SDØE har hatt andeler i få av de største funnene de siste årene. Det må tilstrebes at statens direkte eierandeler holder seg på et nivå hvor Petoro også i fremtiden kan fylle sin rolle i forvaltningen av våre petroleumsressurser.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, understreker betydningen av selskapets rolle som aktiv partner og dets oppgave med å maksimere verdien av statens eierandeler på norsk sokkel. Fallende oljepriser og streng kapitaldisiplin blant oljeselskapene styrker behovet for en aktiv og langsiktig partner, som pådriver i arbeidet med forlenget levetid og økt utvinning på sentrale felt på sokkelen.

Dette flertallet merker seg og støtter at prosjekter for økt utvinning fra Snorre, Heidrun, Troll og Oseberg skal ha særlig oppmerksomhet i 2016.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, vil understreke at tidskriske prosjekter også på andre felt må følges opp. Dette er en viktig oppgave i en tid hvor oljeselskapene ønsker å utsette samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter av bedriftsøkonomiske årsaker.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Senterpartiet, merker seg Petoros rolle som en pådriver for en helhetlig utvikling i Barentshavet, og mener at det også i mer modne områder er nødvendig at Petoro opptrer som pådriver for helhetlige områdeløsninger som sikrer høy og stabil verdiskapning fra feltene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1815 post 70 reduseres med 34 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der det foreslås å kutte bevilgninger knyttet til leting etter petroleum på islandsk sokkel.

Dette medlem mener for øvrig at Petoro bør bli en del av SDØEs kontantstrøm, og at utgiftene til Petoro derfor tas med i oljekorrigeringen av budsjettet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer som tar til orde for en overføring av betydelige offentlige investeringer og risikokapital fra olje- og gasssektoren til utvikling av det bærekraftige næringslivet, som det norske velferdssamfunnet må baseres på allerede fra nær framtid. Dette innebærer samtidig en planmessig nedbygging av aktiviteten på sokkelen de kommende to tiår.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en kraftig reduksjon i Petoros petroleumsinvesteringer. Kraftige reduksjoner i SDØEs investeringer vil få konsekvenser for Petoros driftsbudsjetter.

1.2.4 Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås bevilget 1 012,281 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–

2016). Bevilgning i 2015 var 891,243 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har en viktig rolle i å forvalte vannressursene og de innenlandske energiressursene på en helhetlig og fremtidsrettet måte. I tillegg har NVE en viktig rolle i å forebygge mot flom og naturskade.

Komiteen viser til at Europa står fremfor store utfordringer i energisektoren. Norge spiller en viktig rolle for å nå klima- og fornybarmålene i Europa. Komiteen har merket seg at det er gitt konsesjon for å bygge to nye mellomlandskabler – én til Tyskland og én til Storbritannia. Utlandsforbindelsene knytter oss nærmere til det europeiske kraftmarkedet, bidrar til en bedre samlet utnyttelse av kraftressursene og gir norske aktører adgang til et større marked.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, forventer at det i energimeldingen gjøres vurderinger knyttet til hvordan utvekslingskapasitet kan bidra til å utnytte den regulerbare vannkraftens muligheter til å balansere det øvrige Europas variable fornybare kraftproduksjon.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, er kjent med at det er behov for store investeringer i rehabilitering av allerede eksisterende vannkraftverk, og ber regjeringen vurdere hvordan dette best kan løses i forbindelse med energimeldingen.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener det må legges til rette for omstilling og grønn næringsutvikling ved å utvikle vannkraftens konkurransekraft. Vannkraftens fleksibilitet og lagringskapasitet har stor betydning for fremtidens klima- og energisystem, og det er derfor viktig at kostnadseffektivitet legges til grunn ved utvikling av fremtidens energisystem.

ENERGIMERKEORDNINGEN

Komiteen vil understreke at energieffektivisering i bygg er viktig, selv om det kun utgjør mindre enn tre pst. av de totale utslippene av CO₂ nasjonalt. Fossil oljefyring til grunnlast skal fases ut av alle statlige bygg innen 2018. Innen 2020 skal det innføres forbud mot fyring med fossil olje i private husholdninger og til grunnlast i øvrige bygg. Komiteen viser til merknader og forslag i Innst. 192 S (2014–2015).

Komiteen vil understreke at energieffektivisering er viktig, og har merket seg at det i budsjettet for

2016 er satt av om lag 4,2 mill. kroner til energimerking av boliger og bygninger. Midlene skal dekke eksterne utgifter til informasjonstiltak, kontrolltjenester, vedlikehold og videreutvikling av energimerkesystemet og byggfaglig bistand.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, har merket seg at Olje- og energidepartementet tar sikte på å overføre den videre driften og utviklingen av energimerkeordningen for bygg fra NVE til Enova. Flertallet mener dette legger til rette for at energimerkeordningen kan videreutvikles og ses i sammenheng med andre virkemidler under Enova.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil vise til Stortingets vedtak nr. 387, 3. februar 2015, der Stortinget ber regjeringen vurdere å utvide forbudet mot fossil oppvarming i bygg til også å gjelde topplast. Disse medlemmer mener det er mangelfull oppfølging av Stortingets vedtak at regjeringen i statsbudsjettet utsetter vurderingen til senere. Disse medlemmer mener dette er det motsatte av å gi næringslivet forutsigbare rammevilkår. Disse medlemmer viser til regjeringserklæringen der det står at regjeringen vil «forby bruk av fossil olje i oppvarming i alle bygg fra 2020». Disse medlemmer mener at når det først kommer et regelverk med forbud mot fossil fyring med olje, så bør regjeringen sikre at forbudet er oppdatert, og ikke må endres umiddelbart etter innføring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at klimatiltak og energieffektivisering i bygninger er viktig for å frigjøre energi til utfasing av annen energi.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre vurderingen av å inkludere topplast i det varslede forbudet mot fossil oppvarming med olje snarest, slik at det kan inkluderes i det varslede lovforbudet som nå utarbeides.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet anser energimerkeordningen som et viktig virkemiddel for økt bevissthet om energibruk i boliger og bygninger, og viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1820 post 21 styrkes med 15 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der det foreslås 10 mill. kroner i økt bevilgning for å styrke energimerkeordningen.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås å sette av 15 mill. kroner ekstra til energimerkeordningen for å styrke informasjonen om – og håndhevelsen av – ordningen.

FLOM OG SKRED

Det foreslås å bevilge 374,742 mill. kroner til flom- og skredforebygging, en netto økning på om lag 116 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2015.

Komiteen har tidligere påpekt at det er avgjørende at kapasiteten til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) styrkes. Hendelser de siste årene viser at kommunesektoren har behov for betydelig støtte i arbeidet med å kartlegge risiko og til å iverksette effektive forebyggende tiltak. Videre er det viktig å fortsette å utvikle NVEs kompetanse og forsterke direktoratets muligheter til å bistå kommunen.

Komiteen viser til NVEs ansvar for forebygging av ras- og flomskader. I dette arbeidet skal NVE blant annet ta hensyn til klimaendringer. Komiteen viser til at man flere steder i landet – også i 2015 – har vært utsatt for flom- og skredulykker som følge av store nedbørsmengder. Komiteen mener at de mange flom- og skredulykkene de siste årene viser at det er behov for å satse på dette området i årene som kommer. Komiteen peker på at vi aldri kan sikre oss 100 pst. mot fremtidige flom- og skredulykker, men at satsingen på forebyggende tiltak kan redusere skadene og minske omfanget av flom- og skredskader.

Komiteen er kjent med at klimaendringene vil gi mer ekstremvær og jevnt over våtere vær i Norge. Komiteen understreker viktigheten av at den økende værmessige påkjenningen må reflekteres i offentlig planlegging.

Komiteen viser til at nedre del av Opovassdraget i Odda er svært flomutsatt. Komiteen ber regjeringen vurdere om flomsikringstiltakene som er gjennomført og/eller planlagt i vassdraget er tilstrekkelige, og hvorvidt andre avbøtende tiltak bør vurderes for å sikre et varig flomvern. Komiteen ber om at vurderingene inkluderer mulighetene for at konsekjonsbehandling i nedre del av Opovassdraget kan bidra til at varig flomvern realiseres.

Komiteen ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget i løpet av 2016, og foreslår:

«Stortinget ber regjeringen legge frem sak om varig flomvern i Opovassdraget i løpet av 2016, hvor

alle aktuelle tiltak, inkludert konsesjonsbehandling av nedre del av vassdraget, vurderes.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at flom- og skredforebygging er kraftig styrket over budsjettet de senere år.

Flertallet vil overføre 5 mill. kroner av tiltakspakken til kap. 1830, og foreslår at post 22 bevilges med 369 742 000 kroner, som er 5 mill. kroner mindre enn regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Komiteens medlem fra Senterpartiet har merket seg at regjeringen foreslår å redusere sitt opprinnelige forslag til bevilgningen til flom- og skredforebyggende tiltak med 50 mill. kroner i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1820 post 21 styrkes med 50 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til flom- og skredforebygging med 140 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne vil vise til partiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å sette av 100 mill. kroner ekstra i forhold til regjeringens forslag til styrking av planlegging og beredskap mot flom og skred. Dette må sees i sammenheng med forslag om økninger på over 400 mill. kroner til investeringer i klimaforebyggende tiltak på andre budsjettposter.

TELEMARKSKANALEN

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor post 74 styrkes med 900 000 kroner, og at midlene tilføres Telemarkskanalen slik at støtten videreføres på samme nivå som saldert budsjett for 2015. Flertallet viser til at midlene brukes til rehabilitering og vedlikehold av de vassdragstekniske anleggene, slik at disse er i samsvar med NVEs krav, og at dette også er et bidrag til flomberedskapen i vassdraget.

Flertallet foreslår å øke post 74 med 900 000 kroner sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til henvendelse fra Telemarkskanalen FKF til energi- og miljøkomiteen 20. oktober 2015, der det blant annet påpekes at selv om reduksjonen i sum ikke er stor, så medfører reduksjonen store utfordringer i flomsikringsarbeidet som påhviler kanalen. Disse medlemmer mener derfor at det innenfor kap. 1820 post 22 flom- og skredforebygging, bør øremerkes midler tilsvarende reduksjonen som er lagt på Telemarkskanalen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i kap. 1820 post 74 bevilges 3,1 mill. kroner til Telemarkskanalen. Dette medfører en reduksjon på 900 000 kroner i forhold til saldert budsjett 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ber derfor regjeringen innenfor kap. 1820 post 22 om å avsette 900 000 kroner som tilskudd til Telemarkskanalen, og at tilskuddet gis på like vilkår som tilskuddet gitt over kap. 1820 post 74.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at regjeringen foreslår å redusere tilskuddet til Telemarkskanalen med 900 000 kroner i sitt budsjettforslag. I Senterpartiets alternative statsbudsjett foreslås det å øke kap. 1820 post 74 med 1 mill. kroner utover regjeringens forslag, til vedlikehold og rehabilitering av de vassdragstekniske anleggene i Telemarkskanalen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der bevilgningen til Telemarkskanalen økes med 1 mill. kroner.

OVERVÅKINGSVIRKSOMHET

Komiteen er av den formening at i tillegg til fare- og risikokartlegging av områder som er utsatt for flom og skred, har overvåking og varsling av flom og skred en sentral rolle ved å kunne redusere konsekvensene ved aktuelle hendelser og samtidig gi en viss trygghet til dem som bor i utsatte områder. Med pålitelige varsler i tide til både allmenheten og beredskapsapparatet, kan man bidra til å redusere opphold og ferdsel i skredutsatte områder, hindre skader samt bidra til å skape trygghet blant folk som bor og ferdes i utsatte områder.

Komiteen viser i denne sammenheng spesielt til overvåkingsvirksomheten som knytter seg til fire høyrisikoobjekter: Åknes, Hegguraksla, Mannen i Møre og Romsdal, og Nordnesfjellet i Troms.

FARESONEKARTLEGGING

Komiteen viser til at de siste årene har vært hyppigere og mer kraftfulle tilfeller av flom- og skredhendelser. Fare- og risikokartlegging gir kunnskap om hvilke områder som er utsatt og hvilke konsekvenser flom og skred medfører. Slik kunnskap er en forutsetning for en systematisk og effektiv håndtering av flom- og skredrisiko.

Komiteen viser til at virkeligheten mange lokalsamfunn har opplevd de siste årene hva angår flom og skred, vil være mer normalen enn unntaket. Dette er en sterk påminnelse om en av vår framtids store utfordringer med et villere og våtere vær som følge av klimaendringene.

Komiteen vil understreke at en forutsetning for å møte framtiden på en tryggest mulig måte, er at den samlede innsatsen i arbeidet for å hindre skader som følge av flom og skred forsterkes. Det er viktig at alle som har planansvar, på en god måte tar hensyn til hva klimaendringene vil kunne føre til. Det blir derfor viktig at myndighetene klarer å etablere et forsterket samspill mellom stat, fylkeskommunene og kommunene, slik at man bedre kan sikre folks liv og helse og viktige samfunnsverdier.

Komiteen har i den sammenheng merket seg at Miljødirektoratet siden 1. januar 2014 er gitt et helhetlig ansvar for å koordinere klimatilpasningsarbeidet.

Komiteen påpeker at klimaendringer stiller større krav til langsiktig planlegging og risikohåndtering i infrastruktur- og byggeprosjekter. Komiteen understreker viktigheten av at kommunene styrker sin plankompetanse.

SMÅKRAFTPRODUKSJON

Komiteen viser til at det er et stort potensial for småkraftproduksjon i Norge, og at disse ressursene er viktig for verdiskapingen i store deler av landet. Ny teknologi gjør at vannkraft kan bygges ut mer skånsomt enn det som var mulig tidligere. Det er viktig å ta tilstrekkelig naturvern hensyn ved utbyggingen av småkraft.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne påpeker at småkraftutbygging ofte medfører store tap av verdifull natur, og at dette skjer uten samlet planlegging og prioritering av naturverdier, samtidig som Norge gjennom Biomangfoldkonvensjonen har forpliktet seg til mer vern og stans i tap av naturmangfold.

Disse medlemmer viser til Direktoratet for Naturforvaltnings (DN) innspill til regjeringens Energiutvalg (NOU 2012:9), som slår fast at det mangler sammenligning av effekt av ulike utbyg-

gingsformer og tallfesting av konflikt pr. produsert mengde energi. DN konkluderer med:

«(...) ... indikasjoner på totalt sett større miljøbelastning ved å bygge mange små prosjekter enn ved få store med samme produksjon.»

ELSERTIFIKATER

Komiteen viser til at ordningen med elsertifikater har medført en stor utbygging av fornybar energi i Norge og Sverige. Hittil har vi imidlertid sett en langt større utbygging i Sverige enn i Norge. Rammebetingelsene for bygging av fornybar energi innenfor sertifikatordningen har vært ulik, men det er foreslått tiltak for å gjøre dem tilnærmet like.

Komiteen legger til grunn at den største utfordringen for ytterligere utbygging av fornybar energi er den lave energiprisen som er i markedet. Det er gitt mange konsesjoner på vind og vannkraft i Norge som ikke blir benyttet, grunnet at det er vanskeligheter med å få lønnsomhet i prosjektene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener et nytt regime for støtte til utbygging av fornybar energi må være rettet mot teknologisk innovasjon og nyvinninger i fornybarsektoren, som kan bidra til at fornybare løsninger blir mer tilgjengelige og konkurransedyktige internasjonalt. En slik innretning vil også være viktig for å etablere ny bærekraftig eksportrettet industri i Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å vurdere hvilke incentiver man skal ha for å fremme utprøving og oppskalering av mer umodne teknologier. Dette er et tema som bør gjennomgå i regjeringens varslede energimelding.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at det finnes gode støtteordninger for utbygging av ny fornybar energi og utvikling og implementering av ny teknologi for energisparing gjennom blant annet Enova og Innovasjon Norges miljøteknologiordning.

Disse medlemmer viser til at ordningene er betydelig styrket de siste årene, og bidrar til at norsk næringsliv kan ta del i støtteordninger som er internasjonalt konkurransedyktige.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å innføre lineære avskrivninger over fem

år for vindkraft, som også gjøres gjeldende for annen elproduksjon som kan motta elsertifikater, i all hovedsak vannkraft.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener en ny støtteordning i tillegg bør ha som mål at ny utbygging av fornybar energi skal erstatte fossil energi, ikke øke den samlede energibruken. En ny støtteordning bør også underlegges strenge miljøkriterier for hvilke utbygginger som kan godtas. En viktig forutsetning for en energipolitikk som løser klimautfordringene og unngår alvorlige inngrep i norsk natur, er energipriser som tillater en utbygging som tar større hensyn til natur og potensial for fremtidige kostnadsreduksjoner og utvikling av internasjonalt konkurransedyktig teknologi. Dette medlem mener regjeringen må vektlegge disse hensynene i energimeldingen.

ELEKTRISITETSNETTET

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, mener at dersom Norge de kommende årene skal kunne utnytte de mulighetene en økt utbygging av fornybar energi vil gi oss, er utbygging av overføringsnett for elektrisk kraft helt avgjørende. Store prosjekter er allerede igangsatt eller under planlegging, og flertallet er tilfreds med dette. Utbyggingen bør gjøres så skånsom som mulig og da særlig i sårbare naturområder. Et godt utbygd nett er også en forutsetning for å kunne ta ut potensialet for ny kraftproduksjon – og ikke minst for å kunne ta kraften i bruk og skape nye lønnsomme arbeidsplasser i landet.

Flertallet viser til at utbyggingsbehovet skyldes nødvendigheten av bedre sikkerhet i strømleveransen i noen områder, mer fornybar kraftproduksjon, forbruksvekst blant annet i petroleumssektoren, industrien og områder med befolkningsøkning samt behovet for å utjevne regionale ubalanser. Forbruksmønsteret til husholdningene gir ytterligere behov for å ruste opp strømmettet, og innføring av avansert måle- og styringssystemer (AMS) er vedtatt innført. AMS vil kunne øke forbrukernes bevissthet om eget forbruk og gi mer bevissthet rundt energieffektivisering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Dokument 8:24 S (2014–2015) om likeverdige nettariffer i regionalnettet og sentralnettet for store forbrukere med høy brukstid, og til Innst. 191 S (2014–2015). Disse medlemmer viser til at implementeringen av EUs 3. energimarkedspakke innebærer overgang til et system med to nettnivåer, og at det i forbindelse med dette arbeidet bør utredes nye tariffmodeller for det

nye distribusjonsnettet som omfatter alle brukergrupper med betydning for driften av sentralnettet.

Disse medlemmer mener videre at en slik utredning også må finne en bedre løsning for den del av sluttbrukere som betaler en forholdsvis høy nettariff, som følge av nettutbygging som utløses av ny kraftutbygging i eget nettområde.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen, hvor post 73 styrkes med 10 mill. kroner, og at ordningen med utjevning av overføringstariffer i 2016 vil være på 20 mill. kroner. Flertallet vil i denne sammenheng vise til at regjeringen vil legge til rette for strukturendringer blant nettselskapene. Flertallet mener at færre og mer robuste nettselskaper har bedre forutsetninger for å tilby kostnadseffektiv drift, god forsyningssikkerhet og kvalitet i tjenestene. Flertallet viser til at tilskudd til utjevning av overføringstariffer skal kompensere kunder med betydelig høyere nettleie enn gjennomsnittet og som bor i områder med høyeste overføringskostnader.

Flertallet foreslår å øke post 73 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjettammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at regjeringen foreslår å redusere tilskuddet til utjevning av overføringstariffer med 30 mill. kroner. Dette betyr at bevilgningen over tre år er blitt foreslått redusert med 130 mill. kroner, noe som i realiteten innebærer en nedbygging av hele ordningen.

Disse medlemmer viser til at tilskudd til utjevning av overføringstariffer reduserer geografiske forskjeller i nettleien, som oppstår på grunn av naturgitte forhold, nærings- og bosettingsstruktur. Ordningen bidrar til at nettselskapene i de delene av landet med høyest nettkostnader får et tilskudd, slik at de kan redusere sluttbrukernes nettleie.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet legger til grunn at dette drøftes i den kommende energimeldingen.

Disse medlemmer viser til sitt alternative budsjett hvor det foreslås å øke kap. 1820 post 73 med 10 mill. kroner til utjevning av overføringstariffen, og at kap. 1810 post 1 reduseres med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti

og Miljøpartiet De Grønne mener det er nødvendig å redusere behovet for utbygging av nytt nett gjennom å ta i bruk smarte mekanismer og markeder for etterspørselsstyring. Disse medlemmer viser til smart grid-forsøket på Hvaler, som nettopp kartlegger hvor få timer i året effektbehovet tangerer nettkapasiteten, og at en mer omfattende påvirkning av etterspørselen vil stagge behovet for kostnadskrevende nettoutbygging. Disse medlemmer vil peke på at utrulling av AMS til alle husstander vil øke mulighetene for slik påvirkning av etterspørselen.

Komiteens medlem fra Senterpartiet har merket seg at regjeringen har kuttet drastisk i tilskuddet til utjevning av overføringstariffer. Det vil være få som kan få del i ordningen om ikke bevilgningen økes.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1820 post 73 styrkes med 90 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker tilskuddet til utjevning av overføringstariffer med 30 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås å bringe tilskuddet til utjevning av nettstariffer tilbake til 2013-nivå gjennom en bevilgning på 40 mill. kroner ekstra i tillegg til regjeringens forslag.

FORNYBAR ENERGIPRODUKSJON

Komiteen understreker at Norge har et stort potensial for fornybar energiproduksjon innen vann, vind, bioenergi og andre fornybare kilder som kan utvikles til ny industri i Norge. Komiteen ser fram til energimeldingen som regjeringen har varslet vil bli lagt fram våren 2016.

Komiteen mener at en viktig del av Norges fornybarsatsing er å sørge for bruksområder for den nye energien ved at energien brukes til å erstatte fossil energi.

Komiteen viser til at Stortinget har bedt regjeringen legge frem en sak om hvordan fossil energibruk i Norge kan erstattes med fornybare energikilder som tilpasning til lavutslippssamfunnet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at utbyggingen av fornybar energi samtidig medfører stadig økende naturødeleggelser, uten at det eksisterer en tydelig plan for å sik-

re de viktigste naturverdiene og for å sikre klimagvinst av utbyggingen.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det er foreslått å sette av 20 mill. kroner ekstra på kap. 1820 post 1 til å starte utvikling av en nasjonal plan for systematisk prioritering av naturverdier og naturmangfold opp mot videre utbyggingsbehov for fornybar energi.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for systematisk prioritering av naturverdier og naturmangfold opp mot videre utbyggingsbehov for fornybar energi.»

UTENLANDSKABLER

Komiteen vil fortsette å bygge samfunnsøkonomisk lønnsomme utenlandsforbindelser, og støtter godkjenningen av Statnetts konsesjoner til Tyskland og Storbritannia.

Komiteen har merket seg at regjeringen vil endre energiloven, slik at andre aktører enn Statnett skal kunne eie og drive mellomlandsforbindelsene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, vil peke på at behovet for ren energi internasjonalt ikke vil reduseres i tiden fremover. Nye overføringsledninger til kontinentet og Storbritannia vil åpne muligheten for vesentlig mer utveksling av elektrisk kraft.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre og Sosialistisk Venstreparti, viser til at selv om kraftprisen i det norske markedet for tiden ikke stimulerer til økte investeringer, vil det i et langsiktig perspektiv være et økende marked. Målet om miljøvennlig transport og flere kjøretøyer og skip over på elektrisitet gjør det også ønskelig å stimulere til fortsatt økt produksjon av norsk vannkraft, forutsatt at det tas tilstrekkelig miljøhensyn i utbygging og produksjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at Statnett også i framtiden skal være eier og operatør av utenlandsforbindelsene. Disse medlemmer mener regjeringens varslede endring i energiloven ikke bør gjennomføres.

1.2.5 Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Det foreslås 189,459 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For

2015 var dette 159,862 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at av disse midlene budsjetteres det med gebyrinntekter på 71,53 mill. kroner, oppdrags- og samarbeidsinntekter på 88,93 mill. kroner og 29 mill. kroner i innbetaling av distriktsbidrag knyttet til flom- og skredforebygging.

1.2.6 Kap. 1825 Energiomlegging, energi- og klimateknologi

Det foreslås bevilget 15 834,0 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 Tillegg 1 S (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 10 746,0 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Avkastning for Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging øker med 218 mill. kroner, jf. kap. 4825. Det foreslås en tilsagnsfullmakt på post 50 Overføring til Energifondet på 400 mill. kroner for 2016, jf. forslag Vedtak VI.

ENOVA

Komiteen mener at Enova SF er et sentralt virkemiddel i arbeidet med omstillingen til framtidens lavutslippssamfunn. Enova fremmer energisparing, energiomlegging og utvikling av ny teknologi, som også bidrar til reduserte klimagassutslipp.

Komiteen viser til at kapitalen i Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging øker med 14,25 mrd. kroner i 2016. Samlet fondskapital vil etter dette være 67,75 mrd. kroner, som er 17,75 mrd. kroner mer enn det som ble lagt til grunn i Klimaforliket. Økte overføringer til Energifondet vil styrke Enovas økonomiske handlingsrom.

Komiteen har merket seg at avtalen mellom Olje- og energidepartementet og Enova skal reforhandles i 2016, og vil understreke at det i forhandlingene bør vurderes om målsettinger for kutt i klimagassutslipp bør tillegges større vekt i det nye mandatet.

Komiteen understreker at Enova er en viktig partner for industrien i satsingen på energieffektivisering og klimateknologi. Satsingen på Hydros pilotprosjekt på Karmøy viser at Enova er innrettet slik at selskapet også kan satse på større prosjekter.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, legger til grunn at Enovas nye oppgaver knyttet til Transnova og den rettighetsbaserte ordningen for enøk i husholdningene blir ivarettatt i nytt mandat for Enova og i finansieringen, på en slik måte at Enova ikke reduserer sin rolle i møte med industri og næringsliv.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig

Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen i forslag til statsbudsjett for 2016 har overoppfyllt opptrappingen av Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging. Dette flertallet mener at tilleggsbevilgningen til Enova for transportformål kan reduseres uten konsekvenser for inngåtte avtaler.

Dette flertallet viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene hvor det foreslås å redusere post 50 Overføring til Energifondet med 18 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag til budsjett slik det fremkommer i Prop. 1 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil påpeke at Enova får tilført nye store oppgaver uten at tilstrekkelige bevilgninger følger med. Enova har allerede fått ansvar for styrket satsing på energitiltak i husholdningene, og regjeringen legger heller ikke i år fram den skattefradragordningen for energitiltak i husholdninger de har lovet i regjeringserklæringen. Enova har dessuten allerede fått ansvaret for satsing på nullutslippsteknologi i transportsektoren, noe som medførte at budsjettposten for nullutslippsatsing over Samferdselsdepartementets budsjett ble lagt ned. I år bruker regjeringen dessuten avkastning fra Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging også til å støtte forskningsprogrammer, Innovasjon Norge og CO₂-håndtering. Dette er innsatsområder som tidligere har fått ordinære budsjettbevilgninger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener Enova bør gi støtte til offentlige institusjoner som velger å ta i bruk solvarme og solenergi til driften av bygningene, uavhengig av om prosjektene innebærer innovasjon. På denne måten kan det offentlige gå foran og utvikle lokal kompetanse og lokale markeder, som vil gi rimeligere installasjon også for private bedrifter og husholdninger.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti viser til at avkastningen fra Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging vil øke med anslagsvis 250 mill. kroner i 2017, gitt at renten på innskuddet fastsettes til 1,77 pst. per år.

Disse medlemmer viser til at Fondets midler blir plassert som kontolån til staten, med en rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid fra innskuddstidspunktet. Det er tidligere gjennomført syv innskudd på til sammen 53,5 mrd. kroner i Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging. På bakgrunn av markedsrenter for stats-

papirer har Finansdepartementet fastsatt en rentesats for de ulike innskuddene på henholdsvis 4,31, 3,65, 4,0, 2,2, 2,94, 2,59 og 1,77 pst. per år for en periode på ti år. Avkastningen av den samlede fondskapitalen vil gi en samlet utbetaling på 1 636 mill. kroner i 2016, en økning på 218 mill. kroner fra saldert budsjett 2015.

Disse medlemmer konstaterer at en videreføring av gjeldende praksis for rentefastsettelse på innskudd i Fond for klima, fornybar energi og energiomlegging på sikt vil føre til en betydelig lavere avkastning av fondskapitalen, etter hvert som renteperioden for tidligere innskudd utløper og ny lavere rente fastsettes. Disse medlemmer mener det bør utredes nye modeller som sikrer en høyere og mer forutsigbar avkastning fra klimafondet i årene fremover. Dersom renten på alle innskudd i fondet eksempelvis fastsettes til 4 pst., vil den totale avkastningen øke fra 1,6 mrd. kroner til 2,1 mrd. kroner i 2016, og til 2,7 mrd. kroner i 2017.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti merker seg at regjeringen skryter av økte innskudd i Energifondet og satsing på Enova, men vil minne om at milliarder blir til millioner når bare avkastningen av fondet brukes.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett som gjør det mulig for Enova å øke sin satsing på å fase ut fossil energibruk i industrien, fordi man innfører en skattefradragbasert støtte til klimatiltak i husholdningene. Dette frigjør Enovas budsjettmidler til andre oppgaver. Dette vil bidra til å innfri Norges klimamål for 2020, et mål som regjeringen bevisst unnlater å ta ansvar for.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås å sette av 100 mill. kroner over kap. 1825 post 50 til et eget tilskudd til utvikling av batteriteknologi, samt 200 mill. kroner til en generell styrking av Enova, særlig med tanke på tiltak i industrien. Eksempler på prosjekter med særlig behov for støtte er Hydro Karmøy og TiZir Tyssedal.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en økt bevilgning til Enova for å gjøre tilbudet om energirådgivning i hjemmet gratis.

TRANSPORT

Komiteen viser til at Enova i løpet av året som har gått har overtatt oppgavene som tidligere lå til Transnova. Komiteen legger til grunn at Enova vil bidra til at det kommer på plass bedre ladeinfrastruktur for elbiler og i transportkorridorene mellom de store byene. Komiteen vil understreke at reduserte

utslipp fra transportsektoren er svært viktig for å nå de overordnede målene om kutt i norske klimagassutslipp.

Komiteen viser til at Enova har tatt over arbeidsoppgavene til Transnova og spiller en viktig rolle i enøkarbeidet. Komiteen mener at overtagelse av Transnova må gjenspeiles i Enovas portefølje.

Komiteen viser til Innst. 78 S (2015–2016) der en samlet komité skriver at «det må innføres en nullutslippsvisjon for transportsektoren i Norge».

Komiteen viser til at Stortinget vedtok følgende i Innst. 147 S (2014–2015):

«Stortinget ber regjeringen sørge for at kollektivtrafikken i 2025 som hovedregel benytter null- eller lavutslippsteknologi eller klimanøytralt drivstoff.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener dette er en god ambisjon, og viser til at byer som Oslo og Trondheim allerede har konkretisert og vedtatt tilsvarende målsettinger på lokalt nivå i form av vedtak om at klimagassutslippene skal kuttes med henholdsvis 95 og 70–90 pst. innen 2030. Dette ambisjonsnivået innebærer at transportsektoren i deler av landet må være tilnærmet utslippsfri innen 2030. Flertallet mener staten bør være en pådriver for at disse ambisjonene kan innfris.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at i Prop. 1 S (2015–2016) fra Samferdselsdepartementet gjør regjeringen det klart at de tenker seg dette arbeidet fulgt opp i forbindelse med Nasjonal transportplan. Dette flertallet vil peke på at det allerede nå inngås anbud som strekker seg ut over 2025, og dermed vil innvirke på måloppnåelsen.

Dette flertallet forventer derfor at regjeringen på eget initiativ fremlegger en plan for hvordan målet kan oppnås, uavhengig av arbeidet med Nasjonal transportplan.

Dette flertallet viser til at antall lavutslippsbiler nå er raskt økende, og at tilgang på lade/fyllerpunkter er en stadig mer kritisk flaskehals for nasjonal utbredelse av nullutslippsbiler. Dette flertallet mener derfor at den vellykkede politikken for innfasing av elbiler må suppleres av en mer offensiv politikk for etablering av ladestasjoner og annen infrastruktur. Dette flertallet peker på at det er uheldig hvis staten bruker store summer på subsidier til innfasing av elbiler, hvis effekten av satsingen bremses av mangel på ladepunkter og køer ved ladestasjonene.

Dette flertallet viser til at Enovas mandat, budsjetter og prioriteringer i dag er et avgjørende virkemiddel for å sikre at tilgang på ladepunkter ikke er en flaskehals for omstillingen til nullutslippskjøretøyer. Dette flertallet mener denne oppgaven må tydeliggjøres i reforhandlingen av Enovas mandat.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kw, og at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet for å oppgraderes til ladere med høyere effekt etter hvert som teknologien utvikles.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kw, og samtidig sikre at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener Enovas ansvar for å fremme nullutslippsløsninger i transportsektoren må medføre økt tilførsel av midler til Enova. Samtidig mener disse medlemmer at store infrastrukturbeslutninger, slik som en massiv utbygging av ladeinfrastruktur mellom byene i Norge, bør inngå som en del av den ordinære infrastrukturplanleggingen og vurderes som en del av ordinær samferdselsutbygging i Nasjonal transportplan. Disse medlemmer mener det derfor må vurderes hvilket ansvar Samferdselsdepartementet skal ha for ladeinfrastrukturen i forbindelse med Nasjonal transportplan.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti viser til at transportsektoren alene står for mer enn 30 pst. av Norges klimagassutslipp. Transportvekst og tiltaksmangel for tungtransport har så langt trumfet utviklingen med elbiler og mer effektive motorer. Transportsektoren er ikke en del av EUs kvotesystem. Etter forhandlinger med EU vil Norge få et krevende nasjonalt utslippsmål for transport, bygg, landbruk og avfall, sannsynligvis opp mot 40 pst. reduksjon fra 2005 til 2030.

Disse medlemmer viser til at det frem mot 2030 må utvikles og tas i bruk lav- og nullutslipps-teknologi til erstatning for dagens fossile drivstoff i personbiler, busser, tunge kjøretøy, skip, ferger og

fly. Bensin og diesel kan erstattes av elektrisitet, biodrivstoff eller hydrogen. I tillegg vil det helt sikkert komme løsninger vi ennå ikke kjenner til. Elektrisitet og biodrivstoff finnes allerede i markedet, om enn i relativt liten skala. Hydrogenteknologien er fortsatt på utprøvningsstadiet, og anses som dyr og umoden. Felles for disse teknologiene er at full markedsintroduksjon krever infrastruktur og markedsstimulering i introduksjonsfasen. Barrierene er mange for å få til en overgang fra fossilt til fornybart drivstoff, og sikre nødvendig utskiftning av kjøretøyparken.

Disse medlemmer viser til at tungtransporten står for 20 pst. av de landbaserte transportutslippene. Per i dag er det ikke bedriftsøkonomisk bærekraftig å skifte fra fossilt til fornybart drivstoff i tungtransporten. Dagens merkostnad ved innkjøp av miljøvennlige nyttekjøretøy beløper seg til om lag 20 pst. av totale eierkostnader. Dette inkluderer innkjøps- og driftskostnader og den vesentlige høyere avskrivning av verdien i kjøretøyet. I dag har gasskjøretøy ingen reell gjensalgverdi.

Disse medlemmer viser til at Enova nylig lanserte seks nye program for utslippsreduksjoner i transportsektoren. Programmene er et resultat av innlemmelsen av Transnovas portefølje i Enova i statsbudsjettet for 2015, og utvidelsen av Enovas mandat som følge av dette. Det er foreløpig uklart hvor stor satsingen vil bli, hvilke tiltak som vil bli utløst av satsingen, og hvor stor andel av Enovas budsjett som skal rettes mot transportsektoren.

Disse medlemmer mener en avtalebasert fondsløsning for reduksjon av klimagassutslipp fra tungtransporten, etter modell av NO_x-fondet, bør vurderes som virkemiddel for å sikre overgang til mer miljøvennlige kjøretøy, og derav reduserte utslipp av klimagasser. Disse medlemmer mener det bør utredes om og hvordan en slik avtalebasert fondsløsning kan innrettes, i nært samarbeid med berørte næringsorganisasjoner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der Sosialistisk Venstreparti over Samferdselsdepartementets budsjett foreslår å bevilge 200 mill. kroner for å styrke Enovas arbeid med nullutslipp i transportsektoren.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der overføringene til transporttiltak i Enova foreslås økt med 900 mill. kroner i 2015 og 2016 for sikre raskere utbygging av ladeinfrastruktur. Dette medlem mener at det bør settes av minst 500 mill. kroner hvert år de neste tre årene

slik at elbilen kan bli et fullgodt alternativ i hele landet.

Dette medlem viser til at den foreslåtte økningen omfatter også 150 mill. kroner til utbygging av hydrogenstasjoner, 150 mill. kroner til tilskudd til nullutslippsløsninger i nærskipstrafikken og 100 mill. kroner til ulike ordninger for å sette i gang arbeidet med lav- og nullutslippsløsninger i tungtransporten og anleggsbransjen.

ENØKTILTAK I HUSHOLDNINGENE

Komiteen har merket seg at Enova 1. januar 2015 innførte en rettighetsbasert støtteordning for enøktiltak i husholdningene, Enøkttilskuddet. Komiteen har videre merket seg at ordningen nå skal knyttes til skattesystemet gjennom et skattefradrag. Dette innebærer at huseier kan velge å motta støtte til enøktiltak, enten som direkte utbetalt støtte fra Enova, eller som fradrag i skatteoppgjøret. Komiteen viser til at ordningen skal være rettighetsbasert, og legger til grunn at alle som søker om godkjente tiltak vil få innvilget støtte – enten den er direkte eller som fradrag.

Komiteen mener at et skattefradrag for enøktiltak er et godt virkemiddel for å stimulere til energieffektivisering i private boliger, fordi det samtidig gir et fortrinn for den seriøse delen av byggebransjen, gjennom at skattefradrag bare kan gis til dokumentert og hvitt arbeid. Imidlertid vil ikke enkelte med lav inntekt benytte seg av en fradragsordning. Derfor bør også den eksisterende støtteordningen gjennom Enova beholdes.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at dagens lave strømpriser ikke er et incentiv for forbrukere til å spare strøm, og at dette gjenspeiles i få søknader til regjeringens støtteordninger for enøktiltak i hjemmet. Under Enova-tilskuddet har det hittil i 2015 blitt utbetalt 50 mill. kroner i støtte til 2 667 husholdninger. I tillegg har det blitt utbetalt 15 mill. kroner i 2015 til tiltak som falt under den tidligere ordningen.

Flertallet mener det er behov for en gjennomgang av ordningen. Flertallet mener boligbyggelag og boligselskap bør inkluderes i ordningen, og at etterisolering og skifte av vinduer også bør få støtte, og ordningen bør forenkles ytterligere.

Flertallet viser til at det ifølge Norsk Varmepumpeforening er 60 000 boligeiere som må erstatte oljefyringsanlegg med fornybare løsninger innen 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne foreslår:

«Stortinget ber regjeringen utvide den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene til også å omfatte boligbyggelag og boligselskap.»

Disse medlemmer viser til at det har vært svært mange uklarheter knyttet til punktet i regjeringen Solbergs samarbeidsavtale fra Nydalen om skattefradragsordningen for enøktiltak i hjemmet. Disse medlemmer påpeker at selv om det er gjort endringer i ordningen, melder ulike organisasjoner på høringer i flere ulike komiteer at regjeringen ikke følger opp sin lovnad gitt i samarbeidsavtalen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har merket seg at det så langt har vært flere søkere til den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene i 2015 sammenlignet med i 2014.

Disse medlemmer ber regjeringen følge utviklingen og sikre at ordningen utformes med sikte på at flere søker i tiden fremover. Disse medlemmer ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte med en redegjørelse om hvordan Enova følger opp dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne vil understreke viktigheten av gode ordninger for enøktiltak i hjemmet, og på denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå og forenkle den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene, slik at det er husholdningenes gevinst av energieffektiviseringstiltakene som gir uttelling i støtteordningen.»

Komiteens medlemmer fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener regjeringen bør utvide antall tiltak som kan få støtte under Enovas rettighetsbaserte støtteordning for enøktiltak i husholdningene.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1825 post 50 styrkes med 250 mill. kroner utover regjeringens forslag. Det er et potensial for at flere søker om støtte til tiltak for å gjøre

boligen sin mer energieffektiv. Dette medlem mener derfor at det bør bli noe høyere støttesatser for de ulike tiltakene, og at det bør gjøres en gjennomgang av ordningen med mål om å forenkle den ytterligere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett som foreslår en skattefradragbasert støtte til energieffektivisering og klimatiltak i husholdningene. Dette frigjør Enova fra eksisterende oppgaver, slik at de kan øke innsatsen på andre områder. Dette medlem mener at uansett om man velger støtterordninger eller et system med skattefradrag for å fremme klimatiltak og energieffektivisering i husholdningene, så er det avgjørende at ordningen faktisk utløser investeringer.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at energieffektivisering i boligsektoren er et effektivt og nødvendig tiltak for å redusere energibruk og klimagassutslipp. Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å innføre en skattefradragsordning for energieffektivisering i husholdningen med beregnet provenyeffekt på 430 mill. kroner.

Dette medlem mener at innføringen av en slik ordning bør kombineres med en kraftig økning i elavgiften. Slik kan insentivene for energieffektivisering skjerpes kraftig. Som følge av innføring av skattefradragsordning foreslår dette medlem å avvikle Enovas rettighetsbaserte ordning som finansieres over kap. 1825 post 50, med unntak av en egen ordning for de som har for lav inntekt til å bruke skattefradragsordning. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås avsatt 50 mill. kroner til dette.

FORNYBAR ENERGIPRODUKSJON TIL HAVS

Komiteen viser til Innst. 70 S (2015–2016), der et enstemmig storting stilte seg bak følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med energimeldingen legge frem en strategi som bidrar til realisering av demonstrasjonsprosjekter for flytende havvind og andre former for havbasert fornybar teknologi, og ser på mulighetene for norsk leverandørindustri utvikling innenfor fornybar energiproduksjon.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til Statoils Hywind-satsing i Skottland. Byggingen av verdens første flytende vindmøllepark er oppløftende, men det viser samtidig at virkemidlene ikke har vært

sterke nok i Norge til å fremme kommersialisering av norsk teknologi i norske farvann.

Flertallet mener dette kun er første skritt på veien for å bidra til kommersialisering av teknologien, og mener Norge bør ta et ansvar for kommersialisering av denne type teknologi gjennom å sikre gode nok rammebetingelser.

Flertallet viser også til at Statoil vil ta i bruk Hywind til å levere strøm til Kvitebjørn og Valemon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener Norge bør opprette en demonstrasjonspark for havvind og eventuelt andre fornybare teknologier. I en slik demonstrasjonspark kan fullskala teknologipiloter testes med tanke på oppskalering og kommersialisering.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at utvikling av ny energiteknologi i industriell skala har behov for statlig støtte og risikokapital, så lenge petroleumssektoren fortsatt dominerer markedet og har svært fordelaktige rammevilkår.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett som foreslår en bevilgning på 50 mill. kroner samt en tilsagnsfullmakt på 400 mill. kroner til dette arbeidet. Parallelt med dette må myndighetene gjennomføre en analyse av mulige konflikter mellom energiproduksjon, fiskeriinteresser og miljøinteresser.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det settes av 50 mill. kroner over kap. 1820 post 1 til å utrede en storstilt satsing på å forberede og utlyse konsesjoner for havvindutbygging.

Dette medlem mener det er viktig at dette vedtaket i Innst. 70 S (2015–2016) følges opp med konkrete bevilgninger snarest mulig – ettersom en slik demonstrasjonspark har blitt etterlyst av både forskningsmiljøer og næringsliv.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 300 mill. kroner på budsjettet for 2016. I tillegg foreslås det midler til å utrede og forberede utlysning av konsesjoner for havvindutbygging over NVEs budsjett.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 300 mill. kroner til en særskilt støtteordning for installasjon av solcellepanel med sats på minst 40 pst.

Ordningen skal også kunne tas i bruk av offentlige aktører som kommuner og fylkeskommuner.

TEK 15

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at regjeringen har fastsatt endringer i byggteknisk forskrift (TEK10) etter at forslagene har vært ute på offentlig høring. Disse medlemmer mener at skjerpede energikrav er en oppfølging av klimaforliket, og viser til at nye bygg kan bli opptil 25 pst. mer energieffektive når de bygges etter den nye forskriften. Disse medlemmer peker på at endringene innebærer krav til bedre vinduer, mer isolering, mer effektive tekniske systemer og et forbud mot installasjon av fossil energi i nye boliger og bygg.

Disse medlemmer vil også peke på at forskriftsendringen inneholder en rekke forenklinger, for eksempel på krav til energiforsyning, som åpner for økt mulighet til å bruke elektrisitet til oppvarming i bygg under 1 000 kvadratmeter. Disse medlemmer mener at det er fornuftig å åpne for mer fleksibilitet i kravet til energiforsyning, og at økt bruk av elektrisitet til oppvarming gir en rimeligere investeringskostnad enn vannbåren varme. Disse medlemmer vil også peke på at Norge har et betydelig kraftoverskudd og at den fornybare energiproduksjon vil øke i årene som kommer, som følge av ordningen med elsertifikater.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at energibruk i nye bygg og rehabiliteringer er regulert gjennom byggteknisk forskrift (TEK). Gjeldende byggteknisk forskrift, TEK 10, medfører at oppvarming av bygg utføres med metoder som kan nyttiggjøre seg all tilgjengelig energi, uavhengig av teknologi, herunder fjernvarme, bioenergi, varmepumper eller solvarme.

Disse medlemmer viser til at Kommunal- og moderniseringsdepartement har endret energikravene i byggteknisk forskrift.

Disse medlemmer stiller seg skeptiske til at de tekniske kravene for energiutnyttelse i bygg skal reduseres. Slik disse medlemmer ser det vil dette føre til at nye bygg vil bruke mer elektrisitet til oppvarming og varmtvann enn gjennom TEK 10. Videre viser disse medlemmer til at kravene i TEK 10 har ført til bedre energiutnyttelse i bygg og spesielt fleksible løsninger i bygg over 500 m².

Disse medlemmer viser til at prinsippet om å utnytte tilgjengelig energi må videreføres i TEK15, med mindre de faglige motforestillingene er store.

Komiteens medlemmer fra Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det i Klimaforliket fra 2012 ble vedtatt at byggforskriften fra 2015 skal være på passivhusnivå og på nesten-null-energinivå fra 2020. Nesten-null-energinivå vil innebære at mange av framtidens bygg må utnytte energi fra omgivelsene, for eksempel gjennom frikjøling og utnytting av overskuddsvarme.

Disse medlemmer viser til at siden TEK 07 ble innført 1. februar 2007 og trådte i kraft 1. august 2009, har oppvarming av bygg vært regulert slik at en vesentlig del av varmebehovet dekkes med annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet og fossile brensler. Prinsippet om å regulere energiforsyningen til oppvarming ble videreført da energikravene ble skjerpet 1. juli 2010 til TEK 10. I TEK 10 er energikravene knyttet til byggets størrelse gjennom arealgrensen på 500 m² oppvarmet bruksareal (BRA). I praksis innebærer kravet at bygg over arealgrensen skal dekke minimum 60 pst. av varmebehovet med fjernvarme, bioenergi, varmepumper, overskuddsvarme fra kjøling og/eller solvarme.

Disse medlemmer viser til at det foregår en stadig utvikling og innovasjon innen slike energifleksible løsninger som følge av TEK 07 og 10.

Disse medlemmer viser til at 17. november 2015 la regjeringen frem nye energikrav for passivhusnivå, som skal gjelde fra 1. januar 2016 med ett års overgangsperiode. Kravene innebærer at arealgrensen for energiforsyningskravene økes fra 500 m² til 1 000 m² oppvarmet BRA. For bygg over 1 000 m² skal det installeres energifleksible varmesystemer, og tilrettelegges for bruk av lavtemperatur varmeløsninger.

Disse medlemmer legger til grunn at mange utbyggere vil velge elkjeler til å dekke hele oppvarmingsbehovet, samt at mange bygg med kjøling ikke vil utnytte overskuddsvarme – og dermed øke energibruken ytterligere. Disse medlemmer anerkjenner at energiforsyningskravene for bygg over 1 000 m² oppvarmet BRA er tiltenkt å sikre at bygg i fremtiden vil kunne bytte til andre energiforsyningsløsninger, men av ovennevnte grunner mener forslagsstillerne det må gis føringer for å installere andre energiløsninger enn elektrisitet som hovedkilde også i disse byggene fra dag én.

Disse medlemmer mener regjeringen bryter med ovennevnte hensyn og intensjonene i Klimaforliket, når det går bort fra prinsippene i gjeldende byggteknisk forskrift (TEK 10) – med krav til at visse andeler av netto varmebehov dekkes av annen energiforsyning enn direkte bruk av elektrisitet.

Disse medlemmer viser til at svært mange utbyggere kun tar hensyn til investeringskostnader når et bygg realiseres – dette gjelder både i privat og

offentlig sektor. Dermed vil løsninger som er dyrere å investere i, men som kan være lønnsomme når investering og driftsutgifter ses i sammenheng, velges bort. Videre vil svært mange utbyggere heller ikke ta annet samfunnsansvar utover det byggeteknisk forskrift regulerer.

1.2.7 Kap. 1830 Forskning og næringsutvikling

Det foreslås bevilget 928,184 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 772,102 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen vil framheve betydningen av forskning og næringsutvikling for en effektiv og miljøvennlig ressursforvaltning i energi- og petroleumssektoren. Våre rike naturressurser danner grunnlag for både betydelige forskningsmiljøer og en stor leverandørindustri. I lys av den økonomiske situasjonen, mener komiteen at dette danner et godt grunnlag for framtidig verdiskaping, for nye næringer og vår internasjonale konkurranseevne.

Komiteen støtter regjeringens intensjon om at Norge skal være en foregangsnasjon innen miljøvennlig energibruk og energiproduksjon, og at satsingen på forskning og utvikling av teknologier for fornybar energi, energieffektivisering og CO₂-håndtering skal innrettes mot dette.

Komiteen viser til ENERGIX som er Forskningsrådets hovedaktivitet innenfor miljøvennlig energi, og som skal gi ny kunnskap som fremmer en langsiktig og bærekraftig omstilling av energisystemet, med mer fornybar energi, mer energieffektive løsninger, økt integrasjon mot Europa og økt behov for fleksibilitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at kostnadsnivået på norsk sokkel har vært høyt, og at kostnadsbesparende tiltak innenfor leting, utbygging og produksjon er avgjørende, og at dette må vektlegges i forskning og utvikling av ny teknologi. Flertallet imøteser revideringen av den nasjonale FoU-strategien for olje- og gasssektoren (OG21). Lav oljepris og høyt kostnadsnivå har ført til en krevende situasjon for leverandørindustrien, en utvikling vi må regne med at vil fortsette i 2016.

Flertallet viser til at internasjonalisering og næringsutvikling er viktig for en effektiv og miljøvennlig ressursforvaltning i petroleumssektoren og særlig i en periode med stigende arbeidsledighet. Flertallet vil derfor styrke det langsiktige arbeidet INTSOK gjør for verdiskaping og sysselsetting i

petroleumsindustrien nasjonalt og internasjonalt, med 3 mill. kroner på kap. 1830 post 72.

Flertallet viser videre til at internasjonalisering og næringsutvikling er viktig for en effektiv og miljøvennlig ressursforvaltning i energisektoren, og særlig i perioder med stigende arbeidsledighet. Flertallet vil derfor styrke det langsiktige arbeidet INTPOW gjør for verdiskaping og sysselsetting i energinæringen nasjonalt og internasjonalt, med 2 mill. kroner på kap. 1830 post 73.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, understreker betydningen av å styrke DEMO 2000, fordi det er viktig å få testet ny teknologi på norsk sokkel som kan bidra til mer kostnads effektiv virksomhet. Dette flertallet viser til at DEMO 2000 også utvikler løsninger som reduserer klima- og miljøpåvirkning fra offshorevirksomheten, og bidrar til å opprettholde aktivitet og kompetanse i norsk leverandørindustri i en krevende tid.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår å øke post 72 med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Flertallet foreslår videre å øke post 73 med 2 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til de muligheter for effektivisering og innsparing som ligger i integrerte operasjoner (IO). Åm-utvalget pekte på dette i 2011 og på de barrierer som den gang førte til at utviklingen stoppet opp.

Disse medlemmer ser det som viktig at alle involverte parter blir involvert i dette arbeidet, og mener at regjeringen bør etablere et bransjeutvalg der oljeselskap, leverandører og fagbevegelsen deltar – med den målsetting å videreføre IO etter de intensjoner som ble etablert i 2004, da IO ble igangsatt.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen etablere et bransjeutvalg der oljeselskap, leverandører og fagbevegelsen deltar – med den målsetting å videreføre arbeidet med Integrerte Operasjoner etter de intensjoner som ble etablert i 2004, da dette ble igangsatt.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å omprioritere 50 mill. kroner på kap. 1830 post 50 fra forskningsprogrammer i petroleumssektoren til forskning på fornybar energi.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternativ til statsbudsjett der man vrir Norges forskningsinnsats bort fra forskning på fossil energi og over på framtidens løsninger. Forskningsmidlene til petroleum over Olje- og energidepartementets kap. 1830 post 50 kuttes med 396 mill. kroner. Istedenfor foreslår man å øke bevilgningene til Forskningsrådet tilsvarende under Kunnskapsdepartementets budsjettområde. I tillegg foreslår Sosialistisk Venstreparti 25 mill. kroner i økte bevilgninger til fornybar energi.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternativ til statsbudsjett der man foreslår kutt i bevilgningen til INTSOK på 17,2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å redusere bevilgningene til petroleumsforskning og omdisponere dette til forskning på fornybar energi, ved å øke bevilgningene til Forskningscentrene for miljøvennlig energi og EnergiX med 135 mill. kroner.

Dette medlem viser til at omfattende forskningssatsing er en av forutsetningene for at Norge skal kunne gjennomføre et grønt skifte tilstrekkelig raskt nok og i tilstrekkelig stor skala. Dette medlem mener at forskningsmidler til fagfelt som kan levere bærekraftige løsninger, nå må prioriteres på bekostning av fagfelt som ikke kan det, og at utgifter til petroleumsforskning som ikke er knyttet til inngåtte kontrakter, kuttes.

1.2.8 Kap. 1840 CO₂-håndtering

Det foreslås bevilget 2 255,982 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 2 102,631 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen mener at Norge i lys av våre internasjonale forpliktelser for teknologiutvikling og overføring, jf. Klimakonvensjonen artikkel 4.1 (c) og 4.3 og Kyotoprotokollen artikkel 2, har et medansvar for å bidra til utvikling av teknologi som reduserer CO₂-utslipp.

Komiteen mener utvikling av teknologi for CO₂-håndtering er avgjørende for vår evne til å redusere globale klimagassutslipp. Både FNs klimapanel og Det internasjonale energibyrået fremhever dette

som den viktigste enkeltstående teknologien for å redusere klimagassutslipp, og støtter Norges uttalte ambisjon om å spille en ledende rolle i utviklingen av teknologi for CO₂-håndtering.

Komiteen viser til at de eneste europeiske storskala CO₂-håndteringsprosjektene i drift er de norske prosjektene Sleipner, Gudrun og Snøhvit. Komiteen påpeker at flere norske forskningsinstitusjoner og bedrifter har opparbeidet seg internasjonalt anerkjent kunnskap om CO₂-håndtering som kan bidra til teknologiutvikling og kostnadsreduksjoner.

Komiteen har merket seg at Gassnova i 2015 har kartlagt potensialet for fullskala CO₂-håndtering i Norge. Gassnova har identifisert tre anlegg som kan være aktuelle kandidater, som er Norcem i Brevik, Yara i Porsgrunn og Energigjenvinningsetaten i Oslo anlegg på Klemetsrud.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Venstre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at hensynet til å hente bred erfaring tilsier at det bør gås videre med sikte på realisering av alle tre prosjektene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener minimum ett av anleggene bør realiseres innen 2020 i tråd med klimaforliket, og at man ytterligere bidrar til etableringer fram mot 2025.

Disse medlemmer foreslår:

«Stortinget ber regjeringen etablere minimum ett fullskalaanlegg for CO₂-håndtering innen 2020 – med program og virkemidler for å forsterke satsingen og muligheten for å realisere flere slike anlegg fram til 2025.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene hvor det foreslås å redusere post 70 Gassnova SF med 15 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag til budsjett slik det fremkommer i Prop. 1 S (2015–2016). Flertallet legger til grunn at den reduserte bevilgningen ikke går ut over fremdriften i arbeidet med mulighetsstudier for fullskala CO₂-rensing.

Flertallet har merket seg at det for 2016 budsjetteres med midler til videre arbeid med å kartlegge mulighetene for fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-håndtering i Norge, og at regjeringen varsler at den vil komme tilbake med nærmere status for dette arbeidet i revidert budsjett for 2016.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti kan ikke se at regjeringen følger opp sin egen målsetting om å realisere et fullskalaanlegg for CO₂-fangst og lagring i Norge innen 2020. For å få til dette er det viktig med framdrift i arbeidet med å klargjøre sokkelen for lagring, og det er viktig å utlyse en anbudskonkurranse for fullskala CO₂-fangst i Norge.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett som foreslår en bevilgning på 50 mill. kroner samt en tilsagnsfullmakt på 500 mill. kroner til dette arbeidet.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås avsatt 180 mill. kroner til utlysning av prosjekter for minst to anlegg for CO₂-rensing i tungindustrien, inkludert Klemetsrud i Oslo. Dette medlem vil understreke at det er viktig å komme raskt i gang med disse prosjektene slik at utslippskutt kan realiseres innen 2020.

Dette medlem mener det bør settes en tidsfrist for når alle nye store punktutslipp skal være renset eller fjernet, og at utlysningen av prosjekter for tungindustrien må sees i sammenheng med dette.

TCM

Komiteen viser til at Teknologisenteret på Mongstad er verdens største senter for testing og demonstrasjon av teknologi for fangst av CO₂.

Komiteen har merket seg at gjeldende deltakeravtale løper ut i 2017. Testsenteret har en rekke avtaler om testing av teknologier som må bekreftes medio 2016 for å kunne realiseres. Arbeidet med å finne avklaringer på fortsatt drift må derfor gjennomføres i første halvår 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at arbeidet må gjennomføres i første halvår 2016, slik at avtaler kan inngås og at staten forplikter seg økonomisk i denne sammenheng.

Komiteen peker på at tomt 3 på anlegget fortsatt ikke er bygget ut. En slik utbygging kan gi senteret muligheter til å teste flere teknologier fra ulike leverandører.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Gassnova sammen med øvrige eiere i TCM vil arbeide videre med beslutningsgrunnlag for investering på det ledige arealet og utbedring av det eksisterende anlegget.

Flertallet har videre merket seg at det legges opp til å bruke 25 mill. kroner til modifikasjon, vedlikehold og videreutvikling av teknologisenteret på Mongstad i 2016.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å omdisponere 220 mill. kroner av bevilgningen til TCM-anlegget på Mongstad til utlysning av prosjekter for minst to anlegg for CO₂-rensing i tungindustrien, samt klargjøring av lokaliteter i Nordsjøen for CO₂-lagring.

Dette medlem viser til at regjeringens forslag innebærer å bruke 1,8 mrd. kroner på TCM, mens fullskala CCS-prosjekter som vil gi reelle utslippskutt kun bevilges med 80 mill. kroner i regjeringens forslag.

STRATEGI

Komiteen anerkjenner behovet for fortsatt sterk innsats på forskning og utvikling, men vil også peke på behovet for at teknologien snarest blir tatt i bruk, slik at teknologien får den rollen den skal fylle i arbeidet for å redusere globale CO₂-utslipp både nasjonalt og internasjonalt. Det finnes i dag på global basis 22 fullskala CO₂-håndteringsanlegg i drift eller under bygging.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det må en kraftfull innsats til utover de tiltak som strategien angir for å øke antallet fullskala CO₂-håndteringsanlegg internasjonalt, og at dette kan gjøres ved å arbeide for at Verdensbanken og andre internasjonale finansieringsinstitusjoner stiller krav om at utslippskilder som får finansiering helt eller delvis, skal være forberedt for CCS. Nasjonalt må det legges frem forpliktende planer for rensing av norske punktutslipp, hvor staten sikrer økonomiske og andre rammevilkår som kan utløse minst ett slikt prosjekt.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at Norges bidrag til forskning og utvikling innenfor CO₂-håndtering må skje både nasjonalt og internasjonalt. Disse medlemmer viser til at regjeringen har en ambisjon om å bidra til å realisere minst ett fullskalaanlegg for fangst og lagring av CO₂.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, vil peke på at inntil vi får en pris på utslipp og/eller forretningsmodeller som gir inntekter på salg av fanget CO₂, vil det være behov for statlig bidrag til dekning av merkostnad ved drift av CCS på norske punktutslipp.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det foreslås bevilget til sammen 255 mill. kroner til forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndtering i 2016. Flertallet har videre merket seg at 230 mill. kroner av disse midlene skal benyttes av CLIMIT-programmet, som er et program for forskning, utvikling og demonstrasjon av CO₂-håndtering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti har merket seg at regjeringen valgte å slutte seg til ROADS-prosjektet med et betydelig beløp fremfor å sikre raskt på CCS-fremdrift i Norge. Dette medlem merker seg at ROADS nå er lagt død og at dette burde frigjøre midler fra regjeringen for økt fremdrift i Norge.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utlysning av anbudskonkurranse på CCS i Norge i løpet av 2016.»

«Stortinget ber regjeringen klargjøre investeringsbeslutning for klargjøring av lager for CO₂ i Nordsjøen i løpet av 2016.»

1.2.9 Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen forventes for 2016 å bli 29 000,0 mill. kroner, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Andelen i 2015 var 38 000,0 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, har merket seg at

SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen for 2016 forventes å bli om lag 29 000 mill. kroner, som er en reduksjon på 9 000 mill. kroner i forhold til saldert budsjett for 2015.

Flertallet har merket seg at reduksjonen henger sammen med at prosjekter utsettes, kanselleres eller gjennomføres i mindre omfang. Flertallet merker seg videre at en betydelig del av investeringene som er planlagt gjennomført i 2016, knytter seg til boreaktivitet på Troll og utbyggingen av Johan Sverdrup.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å kutte investeringer over SDØE som ikke er bundet til inngåtte kontrakter.

1.2.10 Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

Det budsjetteres med 119 900,0 mill. kroner i 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For 2015 ble det budsjettert med 153 400,0 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen har merket seg at driftsresultatet for SDØE er budsjettert på anslagsvis 92 200,0 mill. kroner i 2016, og at dette er en reduksjon på 28 800 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2015.

2. Rammeområde 13 – Miljø

Oversikt over bevilgningsforslagene på de ulike kapitler og poster under rammeområde 13 i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016).

90-poster behandles av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
Utgifter			
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Driftsutgifter	310 756 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	481 313 000
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	60 000 000

Klima- og miljødepartementet

1400 **Klima- og miljødepartementet**

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	1	Driftsutgifter	216 632 000
	21	Spesielle driftsutgifter	45 805 000
	62	Den naturlige skolesekken	3 323 000
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	10 290 000
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilgjengelige miljøstiftelser	54 233 000
	71	Internasjonale organisasjoner	48 509 000
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 116 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	48 305 000
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	17 480 000
1410		Miljøforskning og miljøovervåking	
	21	Miljøovervåking og miljødata	191 903 000
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	185 012 000
	51	Forskningsprogrammer m.m.	197 173 000
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 712 000
	54	Artsprosjektet m.m.	30 001 000
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	47 170 000
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	11 900 000
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433 000
1420		Miljødirektoratet	
	1	Driftsutgifter	593 027 000
	21	Spesielle driftsutgifter	146 705 000
	22	Statlige vannmiljøtiltak	233 693 000
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	142 812 000
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	34 460 000
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	47 848 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	2 392 000
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i>	1 562 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	32 580 000
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i>	319 112 000
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	15 000 000
	38	Restaurering av myr, <i>kan overføres</i>	13 000 000
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 622 000
	61	Tilskudd til klimatilpassingstiltak	6 058 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	135 568 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	23 255 000
	71	Marin forsøpling	10 290 000
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	144 837 000
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i>	70 051 000
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	523 728 000
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	420 000 000
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	64 827 000
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	8 385 000
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	137 821 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	650 000
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 261 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	54 989 000
	84	Internasjonalt samarbeid	4 834 000
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	55 278 000
1422		Miljøvennlig skipsfart	
	21	Spesielle driftsutgifter	5 224 000
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø	
	1	Driftsutgifter	14 293 000
1424		Mareano	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	27 959 000
1425		Vilt- og fisketiltak	
	1	Driftsutgifter	12 811 000
	21	Spesielle driftsutgifter	26 126 000
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	11 000 000
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	30 600 000
1429		Riksantikvaren	
	1	Driftsutgifter	129 579 000
	21	Spesielle driftsutgifter	39 967 000
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 500 000
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 474 000
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116 000
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	30 164 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	122 015 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	51 545 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	45 952 000
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	101 883 000
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	7 757 000
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i>	42 036 000
1432		Norsk kulturminnefond	
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	77 169 000
1471		Norsk Polarinstitut	
	1	Driftsutgifter	200 719 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	67 601 000
	50	Stipend	507 000
1472		Svalbard miljøvernfond	
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	14 638 000
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	24 129 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i> .	28 000 000
1481		Klimakvoter	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 919 000
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	270 000 000
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	290 000
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	1	Driftsutgifter	93 772 000
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i>	2 523 598 000

Statens forretningsdrift

2465		Statens kartverk	
	24	Driftsresultat	0
		1 Driftsinntekter	-1 217 876 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 198 747 000
		3 Avskrivninger	19 155 000
		4 Renter av statens kapital	-26 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 394 000
		Sum utgifter rammeområde 13	9 321 448 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Gebyrinntekter tinglysing	422 086 000
4400		Klima- og miljødepartementet	
	2	Diverse inntekter	407 000
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 673 000
4420		Miljødirektoratet	
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 167 000
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	37 346 000
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvernavdelinger	28 358 000
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 133 000
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 719 000
	9	Internasjonale oppdrag	62 173 000
4429		Riksantikvaren	
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 268 000
	9	Internasjonale oppdrag	1 209 000
4471		Norsk Polarinstitutt	
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 595 000
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	58 393 000
	21	Inntekter, Antarktis	13 043 000
4481		Salg av klimakvoter	
	1	Salgsinntekter	1 854 050 000
		Sum inntekter rammeområde 13	2 510 620 000
		Netto rammeområde 13	6 810 828 000

2.1 Komiteens prioriteringer for rammeområde 13 Miljø

2.1.1 Innledning

Komiteen har ved Stortingets vedtak 13. oktober 2015 fått tildelt kapitler under rammeområde 13 Miljø, jf. Innst. 1 S (2015–2016). Ved Stortingets vedtak 3. desember 2015 er netto utgiftsramme for rammeområde 13 fastsatt til kr 7 294 956 000, jf. Innst. 2 S (2015–2016) med Tillegg 1–2.

2.1.2 Høyre og Fremskrittspartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener at miljø- og klimautfordringene er globale og derfor krever både nasjonal og internasjonal innsats. Disse medlemmer legger til grunn føre-var-prinsippet og et generasjonsperspektiv i utformingen av klima- og miljøpolitikken og mener denne må danne en ramme rundt alle våre politiske satsingsområder. Disse medlemmer viser til at Norge har meldt inn sine mål til klimatoppmøtet i Paris, og viser til at Norge er en pådriver for en ambisiøs avtale.

Disse medlemmer mener at Norge, med sine sterke teknologimiljøer, en høyt utdannet og kompetent befolkning og betydelige fornybare energiresurser har alle forutsetninger for å klare omstillingen til et lavutslippssamfunn. En slik omstilling gir store muligheter for vekst og verdiskaping innenfor nye næringer som leverer løsninger for lavutslippssamfunnet. Disse medlemmer vil prioritere klima- og miljøtiltak som er kostnadseffektive, eller som kan bidra til store teknologiske fremskritt innenfor transport-, industri-, kraft- og byggsektorene.

Disse medlemmer mener god klima- og miljøpolitikk ikke først og fremst er budsjettposter og bevilgninger, men også mange avgjørelser som ikke har direkte konsekvenser for statsbudsjettet. Dette innebærer at alle sektorer og aktører i samfunnet bidrar til å redusere sine klimagassutslipp og sin lokale miljøforurensing. Disse medlemmer mener samtidig statsbudsjettet er et viktig og betydelig virkemiddel for å nå miljømålene og vil føre en politikk som bidrar til et grønt skifte både i Norge og internasjonalt.

KLIMATILTAK

Disse medlemmer viser til at prioriteringene i statsbudsjettet for 2016 inneholder mange gode grep og støtter opp om regjeringens fem prioriterte satsingsområder i klimapolitikken: reduserte utslipp fra transportsektoren, utvikling av lavutslippsteknologi i industrien, CO₂-håndtering, fornybar energi og miljøvennlig skipsfart.

Disse medlemmer er tilfreds med at regjeringen i forslaget til statsbudsjett foreslår å ytterlig øke kapitalen i Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging med 14,25 mrd. kroner i 2016. Avkastingen fra fondet er en viktig finansieringskilde for Enova og vil bidra til at arbeidet med energisparing og miljøvennlig energiomlegging styrkes. Disse medlemmer mener at mye av løsningen på klimautfordringen nettopp ligger i teknologiutvikling og energiomlegging som gir lavere klimagassutslipp og viser til at Enova yter viktige bidrag til å utvikle og ta i bruk ny teknologi i bygg, i industrien og i transportsektoren.

Disse medlemmer viser til at klimagassutslippene fra norsk industri er redusert med nesten 40 pst. siden 1990 og at utslippene kan reduseres ytterligere gjennom å ta i bruk ny teknologi. Tilgang på fornybar energi, sterke teknologimiljøer og ansatte med høy kompetanse, kombinert med målrettede virkemidler fra myndighetene gjør at norsk industri kan være helt i front internasjonalt innenfor sitt område. Disse medlemmer viser til at Miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge bidrar til innovasjon og nyskaping gjennom å støtte demonstrasjons- og pilotanlegg og er derfor fornøyd med at ordningen styrkes med 134,5 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er viktig å redusere utslippene fra maritim sektor og viser til at regjeringen vil bevilge til sammen 40 mill. kroner til fornying av nærskipflåten. Disse medlemmer mener at en låneordning på 28 mill. kroner i Innovasjon Norge kombinert med 12 mill. kroner til kondemnering av gamle skip vil være et bidrag til fornying av nærskipflåten. Disse medlemmer har videre merket seg at regjeringen vil styrke kompetansen i arbeidet med miljøvennlig skipsfart i Sjøfartsdirektoratet og bevilger 5,2 mill. kroner til dette. Disse medlemmer viser til at regjeringen er i gang med å fase inn lav- og nullutslippsteknologi i fergetrafikken, og peker på at ny og lavere elavgift for skip i næringstrafikk vil gjøre elektriske ferger mer konkurransedyktige.

Disse medlemmer viser til at transportsektoren står for en betydelig andel av norske innenlands klimagassutslipp og at det derfor er viktig å styrke kollektivtrafikken, fase ut fossil energi og gjøre vare- og godstransporten mer miljøvennlig for å redusere utslippene. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at statsbudsjettet bygger opp under målsettingen om å ta all vekst i persontrafikken i storbyene og byområdene med kollektiv, gange og sykkel.

Disse medlemmer har merket seg at det har vært et taktskifte i vedlikehold og utbygging av jernbanen i denne stortingsperioden og at dette fortsetter i forslaget til statsbudsjett for 2016. Disse medlemmer mener at bærekraftig biodrivstoff vil være

viktig for å redusere klimagassutslippene, særlig tungtransport på veiene. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at regjeringen vil følge opp den nasjonale biogasstrategien og bevilger 20 mill. kroner til å opprette pilotanlegg for biogass og følgeforskning. Disse medlemmer viser videre til at avgiftslettelsene for elbiler opprettholdes og at det i revidert nasjonalbudsjett for 2015 ble lagt nye prinsipper for kjøretøyavgiftene generelt som innebærer økt avgift på utslipp av CO₂ og NO_x.

Disse medlemmer viser til budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og samarbeidspartiene hvor CO₂- og NO_x-komponentene ble endret samtidig som det ble gjort endringer i vekt- og effektkomponenten.

Disse medlemmer mener at vi må ta markedet i bruk for å gjøre gode klima- og miljøløsninger lønnsomme. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at regjeringen gjør det mulig for privatpersoner å få skattefradrag for energisparetiltak i egen bolig. Disse medlemmer viser til at regjeringen har oppnevnt et ekspertutvalg til å utarbeide en overordnet strategi for grønn konkurransekraft og at den legges frem i 2016.

Disse medlemmer viser til at verden vil trenge stadig mer energi og at fossile energikilder vil være en viktig del av verdens energiforsyning i mange tiår fremover. Norsk olje og gass utvinnes med et av verdens strengeste regelverk for helse, miljø og sikkerhet, noe som innebærer at utslippene per produsert enhet er under halvparten av det internasjonale gjennomsnittet. Disse medlemmer mener at CO₂-fangst og -lagring (CCS) vil være viktig for å redusere fremtidige klimagassutslipp og viser til at budsjettet inneholder et bredt spekter av aktiviteter innenfor forskning og utvikling på CCS. Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å bruke 230 mill. kroner på CLIMIT-programmet og 32 mill. kroner til videre arbeid med å kartlegge mulighetene for et fullskala demonstrasjonsanlegg for fangst og lagring av CO₂ i Norge.

Disse medlemmer viser til at det skal fremforhandles en ny internasjonal klimaavtale i Paris i 2015 og at utfallet kan bli mindre forpliktende og mindre ambisiøst enn det Norge arbeider for. Disse medlemmer har merket seg at Norge vil ha en selvstendig stemme i klimaforhandlingene og at regjeringen vil holde fast på målet om å avgrense temperaturøkningen til under to grader globalt. Disse medlemmer viser til at klima- og skogsatsingen er Norges største internasjonale klimasatsing og at det sammen med kjøp av klimakvoter og bidrag til FNs Grønne Fond er vårt viktigste bidrag til reduserte utslipp i utviklingsland. Disse medlemmer har merket seg at regjeringen opprettholder prinsippet om at Norge skal bidra med 3 mrd. kroner årlig til be-

varing av skog i utviklingsland og at pengene i økende grad skal utbetales som følge av innrapporterte resultater.

BIOLOGISK MANGFOLD

Disse medlemmer viser til at naturmangfoldet er livsgrunnlaget for mennesker på jorden. Vel fungerende økosystemer er en forutsetning for stabilitet, velferd og vekst i menneskelige samfunn. Disse medlemmer vil ta vare på naturmangfoldet for kommende generasjoner og mener det best skjer gjennom en kombinasjon av vern og bærekraftig forvaltning og bruk. Disse medlemmer viser for øvrig til at regjeringen har varslet en stortingsmelding som vil inneholde forslag til virkemiddel og tiltak for å nå nasjonale og internasjonale mål om bevaring av naturmangfold.

Disse medlemmer har merket seg at arbeidet med skogvern blir videreført i 2016 og at det i hovedsak skjer gjennom frivillig skogvern på privat grunn og ved vern av skog eid av Statskog SF og Opplysningsvesenets fond. Disse medlemmer vil understreke verdien av privat eiendomsrett og at grunneiere som får sin grunn vernet, derfor får erstatning for de økonomiske konsekvenser av vern.

Disse medlemmer mener at Norge har et ansvar for å bevare den atlantiske villaksen og har merket seg at arbeidet med å utrydde lakseparasitten *Gyrodactylus salaris* blir videreført i 2016. Disse medlemmer viser til at arbeidet fortsetter i tråd med oppdaterte faglige råd og at det er planlagt rotenonbehandling i Skibotnregionen i 2016, samt utredning av metoder for å utrydde lakseparasitten i Drammensvassdraget. Disse medlemmer er tilfreds med at arbeidet med fiskesperre i Driva vil fortsette og at overvåking og videre oppbygging av fiskestammene i regionene Rauma, Lærdal, Vefsn og Rana også opprettholdes.

ROVDYR

Disse medlemmer viser til at målet med rovdyrpolitikken er å overholde Norges internasjonale forpliktelser, opprettholde levedyktige bestander av de fire store rovdirene og ha lave tap av beitedyr og et lavest mulig konfliktnivå. Disse medlemmer mener at all forvaltning av rovdyr skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Disse medlemmer har merket seg at 10 mill. kroner øremerkes til frivillig driftsomstilling til annen landbruksrelatert virksomhet som følge av tap til rovvilt.

MILJØGIFTER

Disse medlemmer er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer som følge av historisk forurensning. Disse medlemmer mener det er viktig å fjerne miljøgif-

ter og mener derfor det er behov for effektiv og helhetlig oppryddingsaktivitet i forurenset sjøbunn. Disse medlemmer er derfor fornøyd med å øke den samlede bevilgningen til dette formålet med 75 mill. kroner og at opprydding i Puddefjorden (Bergen havn) kan starte opp og gjennomføres som planlagt i 2016 og 2017. Disse medlemmer viser til budsjettavtalen med samarbeidspartiene hvor arbeidet med opprydding i havner og fjorder styrkes med ytterligere 35 mill. kroner.

FRILUFTSLIV

Disse medlemmer mener at friluftsliv gir økt trivsel, bedrer folkehelsen og øker forståelsen og interessen for å ta vare på naturen og det biologiske mangfoldet. Disse medlemmer har merket seg at prosjektet for kartlegging og verdsetting av friluftsområder vil bli prioritert i 2016 og at målet er at alle landets kommuner har kartlagt og verdsatt sine friluftsområder innen 2018. Hovedmålet med prosjektet er å unngå at viktige friluftsområder blir bygget ned eller redusert som følge av mangel på kunnskap. Disse medlemmer viser til at 2015 har vært Friluftslivets år og at det er gjennomført en rekke aktiviteter og tiltak over hele landet. Erfaringene fra Friluftslivets år vil bli innarbeidet i statens videre arbeid med friluftsliv. Disse medlemmer har også merket seg at regjeringen vil fremme en stortingsmelding om friluftsliv i 2016.

KULTURMINNER

Disse medlemmer mener at kulturminner er en viktig del av vårt samfunns kollektive minne og at disse skal tas vare på også for kommende generasjoner. Disse medlemmer viser til at Norge har en rik maritim historie og at vern av historiske fartøy er en viktig del av denne arven. Disse medlemmer er derfor tilfreds med at regjeringen vil bevilge 40 mill. kroner til fartøyvern i 2016. Tiltaket vil også bidra til økt aktivitet og arbeid for flere i verfts-næringen som opplever nedgangstider som følge av redusert aktivitet i olje- og gassnæringen. Disse medlemmer har også merket seg at Riksantikvaren i 2016 vil videreføre Kunnskapsløftet for å effektivisere og modernisere kulturminneforvaltningen og at kulturminneportalen – et digitalt verktøy for regional og lokal forvaltning av kulturminner – skal prioriteres.

2.1.3 Arbeiderpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener at de menneskeskapte klimendringene er vår tids største utfordring. Klimapolitikken må danne en ramme rundt all politikk i Norge og internasjonalt. Både utslippsreduksjoner, og klimatilpassing angår de fleste politikkområder og skal

vi lykkes i å nå målet om et lavutslippssamfunn i 2050, mener disse medlemmer at Norges klimainnsats må styrkes både nasjonalt og globalt.

Disse medlemmer viser til at Norge har vedtatt utslippsmål for 2030, som kobler oss på EUs klimapolitikk. Disse medlemmer forutsetter at Stortinget holdes løpende orientert om forhandlingene med EU, og at regjeringen i løpet av 2016 legger fram en sak om hvordan målene skal implementeres, og at det blir invitert til et forlik som skal legge en ramme rundt klimamålene for 2030.

Disse medlemmer mener regjeringen har levert et svakt klimabudsjett. Dette er det første budsjettet etter at Stortinget vedtok klimamål for 2030, og budsjettet viser få tiltak mot et lavutslippssamfunn. Disse medlemmer viser til at regjeringen har lagt fram et budsjett som gjør at utslippene vil gå opp. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett som inneholder en stor satsing på klimapolitikk, med et bredt sett med virkemidler, som satsingen på fornybar energi, energieffektivisering, klimateknologi og kollektivtransport.

Disse medlemmer viser til at uka etter at statsbudsjettet skal vedtas, starter FNs klimatoppmøte i Paris som skal utarbeide en ny internasjonal klimaavtale. Et av de viktigste og vanskelige punktene er finansiering av klimatiltak i utviklingsland. Disse medlemmer viser til at regjeringen i sitt budsjett foreslår store kutt på internasjonale klimatiltak. I tilleggsmeldingen ble det blant annet foreslått å kutte 380 mill. kroner til regnskogen og over 500 mill. kroner til fornybar energi i utviklingsland. Dette er å sende et veldig dårlig signal til klimamøte i Paris. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiets alternative budsjett viderefører en stor satsing på internasjonale klimatiltak.

Disse medlemmer viser til at i tillegg til klimapolitikken, er tap av biologisk mangfold den andre store miljøutfordringen og mener at det også på dette området er et svakt budsjett fra regjeringen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett som øker bevilgningene til blant annet skogvern, økologisk grunnkart, trua arter og til et kunnskapsløft for naturen.

Disse medlemmer viser til at naturen har egenverdi i seg selv, og at den er viktig for mennesket. Naturen gir blant annet mange gode friluftsopplevelser. 2015 har vært «friluftslivets år», som har gitt gode resultater over hele landet. Friluftsliv er viktig i et folkehelseperspektiv og gir lavterskel aktivitet. Disse medlemmer viser til at statsbudsjettet kutter i tilskuddet til aktivitet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett som vil følge opp de gode erfaringene med «friluftslivets år».

Disse medlemmer merker seg gjennom de alternative statsbudsjettene at alle andre partier har en bedre klima- og miljøpolitikk enn regjeringen. Disse medlemmer viser til budsjettforliket mellom regjeringen og Venstre og Kristelig Folkeparti som gjør enkelte forbedringer på budsjettets klima- og miljøpolitikk. Det er likevel flertall for et langt mer ambisiøst budsjett enn det som har kommet fram i forliket, både for nasjonal klimapolitikk og våre internasjonale bidrag.

2.1.4 Kristelig Folkepartis hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at FNs klimarapporter har vist oss at klimaendringene ikke skjer i en fjern fremtid. De skjer nå. Derfor er det behov for å forsterke klima- og miljøltiltakene i budsjettet ytterligere.

Dette medlem mener avgiftspolitikken er et velegnet virkemiddel for å endre forbrukeratferd og påvirke folks holdninger. Den bør brukes til å flytte samfunnet i miljøvennlig retning. Samtidig som positive nye løsninger stimuleres, må avgiftssystemet brukes aktivt til å stimulere miljøvennlig adferd. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett og finansinnstillingen hvor det ble foreslått omprioriteringer i skatte- og avgiftsopplegget for å gi et grønnere skattesystem.

Dette medlem vil understreke behovet for å holde tempoet oppe i skogvernet. Ordningen med frivillig vern har vært en suksesshistorie, og dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti vil reverse regjeringens foreslåtte kutt i skogvernmidlene og styrke ordningen. Det vises for øvrig til eget verbalforslag om å be regjeringen utrede en parallell erstatningsordning basert på skogens årlige tilvekst. Dette for å øke vernetempoet og for å kombinere vern med langsiktig inntekt for eiendommen, tilnærmet den inntekt man ville ha hatt ved tradisjonelt skogbruk i området.

Dette medlem påpeker at selv om man er i gang med kunnskapsløftet for natur, kreves det økte bevilgninger for raskere å bygge opp kunnskapsdatabasen og ikke minst et økologisk grunnkart. Dette er viktig for å sikre kunnskapsbasert naturforvaltning. Det er et uttalt ønske fra regjeringen og stortingsflertallet om å effektivisere planprosesser. Det er ikke forsvarlig uten at man er sikker på at hensynet til natur- og miljøverdier er skikkelig belyst og tatt hensyn til.

Dette medlem er glad for at Norge har rike vannforekomster og artsrike og viktige leveområder for mange arter i tilknytning til vann. Det er en lang veg å gå for å systematisk forbedre vår vannressursforvaltning. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti foreslår å styrke budsjettet på dette punktet. Dette handler om både økologi og bærekraftig

forvaltning, men også om næringsmuligheter og flomdemping.

Dette medlem vil fremheve viktigheten av å ta vare på den delen av kulturarven vår som omfatter kulturlandskap. Posten brukes blant annet til å ta vare på særlig viktige kulturlandskap. Dette medlem viser til representantforslag i Dokument 8:6 S (2014–2015) om nasjonal strategi for bier og pollinering, og fremhever at bevaring av særlig viktige kulturlandskap også er viktig for pollinerende insekter i tillegg til øvrig arts mangfold.

2.1.5 Senterpartiets hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor ramme 13 settes til kr 7 181 578 000, som er en økning på kr 370 750 000 i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2015–2016).

Dette medlem legger til grunn at klima- og miljøpolitikken berører nesten alle sektorer, og er avhengig av innsats på en rekke områder i samfunnet. Skal vi oppnå forbedringer, må miljøpolitikken sees i sammenheng med andre politiske satsinger, slik at utslippene blir redusert som følge av mer bærekraftig bruk. Vi har ansvar for å balansere hensynet til både vekst og langsiktig forvaltning, ikke bare som klimae eller miljøpolitikk, men som sektorovergripende tiltak i hele samfunnet.

Dette medlem mener at det må satses kraftigere på å ta vare på våre miljøverdier, enn det regjeringen legger opp til. Derfor styrker Senterpartiet vannressursforvaltningen, kalking av vassdrag og artskartleggingen i sitt alternative budsjett. Støtten til friluftslivets organisasjoner økes også.

Skogen er ved siden av hav den viktigste kilden til å binde karbon. I Norge binder skogen omtrent halvparten av CO₂-utslippene. Dette medlem mener at like viktig som å bidra til karbonfangst i andre land, er det at Norge bidrar til karbonfangst gjennom aktiv skogsdrift i Norge. I tillegg til å ha en positiv effekt på klimaet vil økt bruk av skog i klimaøymed bidra til sysselsetting, næringsutvikling og muligheter for eksport av teknologi.

Dette medlem mener at kommunene spiller en viktig rolle i klimapolitikken. Kommunene har forutsetninger for å finne klimapolitiske løsninger som ikke blir sett på statlig nivå, et potensial som ikke har fått nødvendig anerkjennelse. I kommunene er det mulig å differensiere politikken etter hvilke utfordringer og muligheter som finnes lokalt. I Senterpartiets alternative budsjett er ordningen med klimatilpassingstiltak i kommunene styrket med 4 mill. kroner. Senterpartiet styrker også en rekke andre poster som legger til rette for økt klimainnsats lokalt. På samferdselsområdet forsterkes forsøksordninger for kollektivtransport i distriktene og inkluderer flere

byer i belønningsordningen for kollektivtransport i byområdene. Senterpartiet satser på skogbruket som miljøvennlig ressurs gjennom midler til skogsbilveier, skogplanting og verdiskapings- og utviklings tiltak.

Dette medlem legger til grunn at skogplanting er et helt avgjørende tiltak for å realisere målsettingene i klimaforliket. I Senterpartiets alternative statsbudsjett foreslås det å bevilge 25 mill. kroner til en strategi for skogplanting, i tråd med klimaforliket.

Dette medlem vil framheve jegernes rolle i norsk viltforvaltning. Gjennom godt regulert jakt blir en faglig fastsatt kvote skutt, slik at vi kan beholde eller bygge opp sunne bestander av vilt. Jakta er en del av friluftslivet, og er en viktig næringsvei, både gjennom salg av jakt og kjøtt.

Dette medlem er sterkt bekymret for konsekvensene av regjeringens rovdyrpolitikk. Bestandene truer beitebruket slik vi kjenner det i dag, og mange opplever redusert livskvalitet i hverdagen på grunn av rovviltsituasjonen. Tilskudd til rovvilttiltak dekker en rekke viktige tiltak i rovviltforvaltningen, som kostnader til kompensasjon for kommunale jaktlag ved skadefelling, og kompetansetiltak for jegere. Dette medlem er særlig opptatt av at det skal være mer midler tilgjengelig for å drive en effektiv lisensjakt, og ytterligere tilsyn på beite.

Dette medlem viser til at det hersker bred enighet i det politiske Norge om at kulturminner og kulturmiljøer er viktige deler av det vi kaller samfunnets kollektive hukommelse. Kulturarven gir oss kunnskap, fortellinger og opplevelser som kan ha stor betydning for tilhørighet, individuell og kollektiv selvforståelse og som kan skape trivsel for enkeltmennesker og grupper. Ofte er det samfunnsøkonomisk lønnsomt å restaurere og ta vare på gamle bygninger, framfor å rive og bygge nytt. Det skapes mindre avfall, det er mindre materialbehov og det skapes flere arbeidsplasser per investert krone. Kulturminner er i mange sammenhenger en verdifull kilde til næringsutvikling og verdiskaping.

Dette medlem viser til at norske myndigheter på alle nivåer står foran store utfordringer på kulturminnefeltet. Endringene i bosettingsmønster, livsstil/husholdningsøkonomi, klima og næringsliv er omfattende. Dette medlem minner om at tapet av kulturminner er høyt, og at dette er én av flere indikatorer på at dagens politikk ikke er tilstrekkelig.

Dette medlem vil understreke at disse tallene viser at regjeringen per i dag ikke fører en politikk for å nå 2020-målene, samtidig som den varsler at målene kan bli justert, åpenbart på grunn av at målene framstår som stadig vanskeligere å nå med dagens bevilgningsnivå. Dette medlem minner om at dette i sin kjerne handler om at sittende regjering ikke har gjennomført den nødvendige opptrappingen

av bevilgningene, og at dette gir særlig store utfordringer når det gjelder fredete hus i privat eie, verdensarv, teknisk-industrielle kulturminner, verneverdige fartøyer og bergkunst/arknologiske kulturminner.

Dette medlem viser videre til at Klima- og miljødepartementet har et sektorovergripende ansvar for norsk kulturminnepolitikk. Dette medlem viser til det særlige behovet for kulturminnesatsinger på kirkefeltet, hvor vedlikeholdsetterslepet er svært omfattende. Dette medlem vil særlig peke på de forslag som handler om bygningsvedlikehold på Sør- og Vestlandet, rentekompensasjonen for kirkebygg og ytterligere forslag som er fremmet i Dokument 8:110 S (2014–2015).

2.1.6 Venstres hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2016 foreslår at ramme 13 settes til 7 856 128 000 kroner, som er en økning i forhold til regjeringens forslag på 1 045 300 000 kroner.

Dette medlem viser til at Venstres helhetlige forslag til statsbudsjett for 2016 tar utgangspunkt i budsjettforslaget fra regjeringen Solberg, jf. Prop. 1 S (2015–2016), samt tilleggsproposisjoner 1–2. Konkrete endringer på rammeområde 13 i forhold til regjeringens forslag følger av omtale og tabeller under.

Dette medlem vil vektlegge betydningen av en ambisiøs miljøpolitikk med mål om å sikre livsgrunnlaget for kommende generasjoner og for alle deler av verden og skape likeverdige muligheter for alle. Naturmiljøet er vårt livsgrunnlag. Det er et grunnleggende liberalt verdisyn å skape et økologisk likt utgangspunkt for alle generasjoner. Miljøpolitikk er å ta hensyn til langsiktige effekter på miljøet, selv om forurensning og overutnyttelse av ressurser kan gi kortsiktige fordeler. Dette medlem ønsker en fremtidsrettet miljøpolitikk. Dette medlem vil at Norge skal være et foregangsland og bidra til å finne løsninger også andre land kan benytte. Globalt er det tre hovedutfordringer i miljøpolitikken: utslipp av klimagasser, miljøgifter og tap av biologisk mangfold. Dette medlem vil påpeke at Norge har et nasjonalt ansvar for disse miljøutfordringene. I tillegg gjenstår det mye regionalt og lokalt miljøarbeid når det gjelder lokal luft- og vannkvalitet, ressurs- og avfallshåndtering, sikring av viktige naturområder og tilgang til natur.

Dette medlem peker på at det er to overordnede mål i norsk miljøpolitikk som står helt sentralt frem mot 2020: klimamålet vedtatt i klimameldingen i 2012 og målet om å stoppe tapet av biologisk mangfold.

Dette medlem viser til Norges fastsatte klimamål, senest vedtatt i Meld. St. 21 (2011–2012)

Norsk klimapolitikk. Dette medlem er fornøyd med at Stortinget har fastslått at Norge skal tilslutte seg EUs klimarammeverk, og mener det er svært fornuftig at virkemiddelbruken i norsk klimapolitikk nå deles i to: ett sett virkemidler for sektorer som ikke er omfattet av det europeiske kvotemarkedet ETS, og ett sett virkemidler for sektorer som er omfattet av kvotemarkedet. Dette medlem mener en høy CO₂-avgift bør være hovedvirkemidlet for sektorer som ikke er en del av ETS. Dette medlem peker på at Venstre foreslår en generell CO₂-avgift på 500 kroner pr. tonn og fjerner flere av dagens avgiftsfritak. Dette medlem peker på at reduksjoner i ikke-kvotepliktig sektor vil redusere verdens klimagassutslipp, og vil bidra til å nå målet om å redusere norske klimagassutslipp nasjonalt.

Dette medlem peker på at Norge er medlem av det europeiske kvotemarkedet ETS. Dette markedet setter en pris på CO₂-utslipp for de virksomheter som er inkludert i dette markedet. Utslippene totalt i ETS er satt av EU, og de totale utslippene skal gradvis reduseres frem mot 2020. Dette medlem viser til at kvoteprisen i dag er lav. Dette medlem mener derfor at det er et stort behov for teknologiutvikling som ikke blir utløst av dagens kvotepris, og peker spesielt på Venstres økninger til Enova og Innovasjon Norge.

Dette medlem mener regjeringens forslag til budsjett ikke når klimamålet eller målet om tap av biologisk mangfold. Dette medlem peker på at Venstres forslag til statsbudsjett for 2016 i stor grad er i tråd med disse målene, eller er et stort skritt på veien for å nå dem.

Dette medlem viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag øker overføringene til sin biogasstrategi. Dette medlem mener strategien mangler finansiering. Dette medlem vil styrke denne satsingen med 20 mill. kroner, og viser også til avgiftsendringene Venstre fikk gjennomslag for i revidert statsbudsjett for 2015, som vil gi betydelig etterspørsel etter fornybar energi basert på råstoff fra biologiske produkter.

Dette medlem mener levende lakseelver er viktige for å bevare det biologiske mangfoldet og for reiselivet og turismenæringen. Dette medlem vil understreke at Norge har et særlig ansvar for å forvalte våre unike villaksstammer. Dette medlem foreslår derfor en økning av bevilgning til tiltak for villaksstammene med 80 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at en enstemmig energi- og miljøkomité på Stortinget har slått fast at den opprinnelige norske finansieringsplanen fra innføringen av vannforskriften i 2008 anslår et minimum av ressursbehov. Dette behovet var anslått til en årlig bevilgning til helhetlig vannforvaltning på 135 mill.

kroner de siste fire årene. Dette medlem peker på at forslaget i budsjettproposisjonen for 2016 legger opp til en betydelig underfinansiering av vannforvaltningsarbeidet og når ikke opp til Stortingets vedtatte prioritering av dette området. Dette medlem mener et slikt nivå på overføringene vil føre til et akkumulert økonomisk etterslep for vannforvaltning på nærmere 300 mill. kroner sammenlignet med det som var forutsatt gjennom Stortingets behandling av innlemmelsen av EUs vanddirektiv i EØS-avtalen. Dette medlem mener dette er særlig alvorlig i et år hvor forslagene til vannforvaltningsplaner fra vannregionene skal ut på høring og dermed legge grunnlaget for at Norge oppnår forpliktelsen om godt økologisk potensial i våre vassdrag. Dette medlem foreslår derfor å øke bevilgningene til dette formålet med 100 mill. kroner.

Dette medlem vil understreke at Norge har et rikt og særegent naturmangfold, som man har et internasjonalt ansvar for å ta vare på. Dette medlem mener det er viktig å sikre at truede arter og naturtyper gis vern eller tilstrekkelig beskyttelse, slik at våre etterkommere kan oppleve det samme naturmangfoldet som vi kan.

Dette medlem har merket seg at om lag 2,5 pst. av den produktive skogen i Norge er vernet. Samlet dekker skogen 130 000 kvadratkilometer eller 34 pst. av Fastlands-Norge. I skogen lever 60 pst. av artene i Norge og omtrent halvparten av de truede artene. Ved evalueringa av norsk miljøpolitikk i 2011 pekte OECD på det lave omfanget av skogvern. Klimameldingen, jf. Meld. St. 21 (2011–2012), pekte på at økt skogvern er viktig i klimasammenheng.

Dette medlem viser til at frivillig skogvern er en effektiv ordning for å bevare skog i Norge. Gjennom frivillig vern kan man oppnå økt vern av verdifull skog og bevare biologisk mangfold, samtidig som man unngår konflikter med lokalsamfunn og grunneiere. Dette medlem har merket seg at det er stor interesse for å inngå avtaler om frivillig vern, og mener dette engasjementet er gledelig og svært viktig for å nå vernemålene. Dette medlem vil på denne bakgrunn påpeke behovet av en gradvis opptrapping av skogvernet, og vil øke satsingen på frivillig skogvern med 250 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til at regjeringen i forbindelse med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) foreslår å redusere de samlede bevilgningene til skogvern med 5 mill. kroner. Dette medlem støtter ikke dette forslaget og vil derfor reversere det foreslåtte innsparingstiltaket.

Dette medlem vil vise til at skogsområdet Østmarka ligger sentralt i de lavereliggende delene av Østlandet mellom Oslo og Øyeren. Foruten det 18 km² store Østmarka naturreservat består de sentrale delene av Østmarka av særegent landskap bestående

av koller og nord-sørgående riftdaler med få tekniske inngrep. Området har mye gammel skog med et variert og spennende skogbilde og et rikt naturmangfold. Østmarka er derfor et unikt rekreasjonsområde for befolkningen i området. Den antatt mest verneverdige delen av det aktuelle området er kommunalt eid, og Oslo kommune har vedtatt at de ønsker vern.

Dette medlem mener at Østmarkas unike kvaliteter er av stor og umistelig nasjonal verdi. Dette medlem mener at regjeringen må iverksette en utredning av naturverdiene i Østmarka i 2015, med sikte på å opprette en bynær og brukspreget nasjonalpark der hovedformålet er ivaretagelse av naturverdier, rekreasjon og friluftsliv, jf. Oslo kommunes vedtak. Norge mangler en nasjonalpark som kan representere de lavereliggende skogsområder i Sør-Norge, og dette er siste mulighet. I skogvernsammenheng er det også stor mangel på vern av lavereliggende, produktiv skog. Dette medlem viser også til at Venstre tidligere har foreslått å opprette nasjonalpark i og rundt området ved Preikestolen i Rogaland. Dette medlem foreslår derfor 20 mill. kroner til nye nasjonalparker.

Dette medlem mener det er et stort behov for både skjøtsel og nye tiltak i norske verneområder, og vil øke bevilgningen med til sammen 40 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det fortsatt er et stort behov for å rydde opp i norske havner og fjorder etter gamle miljøsynder. Dette medlem merker seg at regjeringen ikke setter av nok midler til dette formålet, for eksempel opprydning i Sandefjord havn, og foreslår å øke denne posten med 90 mill. kroner.

Dette medlem mener investeringer i friluftsliv er en god måte å forbedre folkehelsen på og sørge for at innbyggerne har tilgjengelig natur. Dette medlem vil derfor styrke satsingen på friluftsliv med 25 mill. kroner, inkludert støtte til friluftsansjonene.

Dette medlem peker på at hvert år havner 6,4 millioner tonn søppel i verdenshavene, og 75 pst. av dette er plastikk, ifølge en rapport utarbeidet av FNs matvareprogram og FNs miljøprogram. Dette utgjør en trussel for alt marint liv og dyr som nyttiggjør seg av ressurser fra havet. Dette medlem peker på at marin forsøpling krever både opprydding, forebygging, forskning, bevisstgjøring og strengere straffer mot forsøpling. Dette medlem vil styrke oppryddingen av marint avfall med 25 mill. kroner.

Dette medlem viser til EUs LIFE-program som startet opp i 1992 og er EUs eneste program med særskilt finansiering av miljøprosjekter. Programets målsetting er å bidra med finansiering av prosjekter til gjennomføring av EUs miljøregelverk og utvikling av miljøpolitikken. Programmet gir miljøorganisasjoner, forskningsinstitusjoner, bedrifter, og

særlig også kommuner anledning til å delta i miljøprosjekter. Dette medlem viser til at Norge tidligere ikke har deltatt i noen av LIFE-programperiodene. Dette medlem viser til at over 3 mrd. euro skal gjennom LIFE deles ut til miljø- og klimaprosjekter i perioden 2014–2020, og at det er forslått et budsjett på 3,6 mrd. euro i kommende periode, fordelt med 2,7 mrd. euro til et underprogram på miljø, og 0,9 mrd. euro til klimaprogrammet. Dette medlem viser til at deltakelsen vil koste Norge årlig 100 mill. kroner. Dette medlem mener dette vil være velanvendte penger som kommer til nytte i miljøarbeidet i norske kommuner og i norske miljøorganisasjoner, og vil at Norge skal bli medlem fra 1. januar 2017.

Dette medlem mener norske miljøorganisasjoner bidrar med både praktisk miljøforvaltning og verdifulle innspill i den norske miljødebatten. Dette medlem foreslår derfor å øke tilskuddet til miljøorganisasjonene med 5 mill. kroner, og vil inkludere fortidsminneforeningens museumsformidling i denne støtten.

Dette medlem mener at miljøpolitikken i Norge må være kunnskapsbasert og bygge på forvalteransvaret. Et godt kunnskapsgrunnlag muliggjør effektiv saksbehandling og en presis naturforvaltning der utvikling kan skje uten at det går på bekostning av naturverdier. Dette medlem peker på at i dag er bare 25 pst. av naturen kartlagt i Norge. Derfor er det behov for en økt satsing på et nasjonalt kunnskapsløft. Ved å videreutvikle et økologisk grunnkart for Norge vil forutsigbarhet og vurdering av naturtyper og økosystemer bli langt bedre og mer presist enn i dag. Når tre av fire verdifulle naturområder ikke er kartlagt, gjør det at viktige naturverdier skades, og det bidrar til forsinkede og for dyre planprosesser. Bedre kartlegging vil bidra til raskere plan- og konsesjonsprosesser og bidra til å redusere konfliktnivået ved at sårbare og verdifulle områder blir kjent. Kartlegging av naturtyper, økosystemer og arter er en forutsetning for kunnskapsbasert forvaltning, og vil redusere konfliktnivået i utbyggingssaker. Dette medlem vil derfor styrke dette arbeidet med 75 mill. kroner, inkludert 40 mill. kroner til økologisk grunnkart, 5 mill. kroner til Rovdata og 5 mill. kroner til maritime verneplaner.

Dette medlem viser til at det er liten kunnskap om forholdene i havet og havbunnen. Dette medlem peker på at det ligger både et betydelig økonomisk potensial og et miljømessig argument for å øke kunnskapsinnhentingene om disse områdene. Dette medlem viser til at MAREANO kartlegger dybde, bunnforhold, naturtyper og forurensning i norske havområder, og vil styrke denne satsingen med 10 mill. kroner.

Dette medlem viser til at tap av naturmangfold er en av våre største miljøutfordringer. Arter utryddes opp mot tusen ganger raskere enn det som er naturlig. I Norge er ca. 2 400 arter truet av utryddelse. Uten aktive tiltak vil mange av disse artene forsvinne fra norsk natur. Blant disse artene er Europas største ugle, hubroen, men også fjellreven, elvemusling, europeisk ål, storsalamander, namsblank, trøndertorvmose og snøugle. Dette medlem understreker at Norge har forpliktet seg til å stanse tapet av naturmangfold. Skall dette målet nås, må det iverksettes redningsaksjoner for flere av artene. Det kan skje ved å gjøre flere av våre mest truede arter til prioriterte arter etter naturmangfoldloven. I Norge er 40 naturtyper klassifisert som truede. Blant disse er vårt eldste kulturlandskap kystlynghei. Ålegraseng, som er et viktig oppvekstområde for kysttorsken, har utfordringer, og det samme gjelder fossesprøytonene. Dette er naturtyper som bør bli utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Dette medlem vil øke bevilgingene med 85 mill. kroner til tiltak som ivaretar det klassiske naturvernet, inkludert ivaretagelse av rødlistearter, bekjempelse av fremmede arter, oppfølging av naturmangfoldloven, utarbeidelse av handlingsplaner, samtidig som Venstre vil bevilge 18 mill. kroner til forskning på klassisk naturvern.

Dette medlem mener det er et stort behov for å øke kunnskapen om forvaltning av norsk vannatur, inkludert kystsoneplanlegging og flere verneområder til havs. Dette medlem mener at Oslofjorden bør få sin egen forskningsbaserte forvaltningsplan, og vil sette av totalt 20 mill. kroner til forvaltning av norsk vannatur, inkludert Oslofjorden.

Dette medlem viser til at det er et stort behov for ivaretagelse av kulturminner i Norge, og at ettersepet er stort. Dette medlem vil derfor bevilge 92 mill. kroner til kulturminnevern, inkludert 3 mill. kroner til fartøyvernssentre, 20 mill. kroner til fredede private kulturminner, 10 mill. kroner til tekniske og industrielle kulturminner, 12 mill. kroner til verdensarven på Vega og i Rjukan og 30 mill. kroner til kulturminnefondet.

Dette medlem viser til at det er sterkt økende forståelse for den betydningen som mangroveskogene har, både fordi trærne binder opp store mengder CO₂, og fordi skogen gir vern mot det ekstremværet som oftere enn før rammer utsatte kystområder i utviklingsland. I dag er imidlertid 50 pst. av verdens mangroveskoger lagt øde pga. kortsiktig økonomisk utnyttning. Betydningen av å plante ny mangroveskog ble også sterkt understreket i den siste rapporten fra FNs Klimapanel. Dessuten er det slik at arbeidet med nyplanting og skjøtsel i skogsområdene gir økonomisk utvikling i fattige kystsamfunn.

Dette medlem viser til de erfaringene som er gjort i Myanmar i prosjekter etablert av Worldview

Myanmar i samarbeid med Patheingyi University, Myeik University og nasjonale myndigheter. Det er dyrket frem ca. 100 000 mangroveplanter som i tur og orden vil bli plantet ut i kystområdene, og det foreligger planer om en betydelig utvidelse av denne virksomheten. Dette gir også arbeidsplasser, slik at viktig klimaarbeid bidrar til fattigdomsbekjempelse. Dette medlem mener at dette er av stor betydning at disse tiltakene videreføres og utvikles, slik at erfaringene fra Myanmar også kan overføres til prosjekter i andre land. Dette medlem vil sette av 100 mill. kroner under regnskogmidlene til dette formålet.

Dette medlem mener finansieringen av Det grønne fondet blir et av de sentrale temaene på klimatoppmøtet i Paris i 2015. Dette medlem mener regjeringens forslag om 400 mill. kroner er for lite, og vil øke dette bidraget med 200 mill. kroner som et ledd i en økt opptrapping av Norges bidrag til fondet. Venstre mener det er naturlig at dette bidraget finansieres gjennom et kutt i regnskogsatsingen.

Dette medlem viser videre til at regjeringen i forbindelse med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) foreslår å redusere de samlede bevilgningene til regnskogsatsingen med 378,3 mill. kroner. Dette medlem støtter ikke dette forslaget og vil derfor reversere det foreslåtte innsparingstiltaket.

Dette medlem mener skogplanting i Norge er et dårlig klimatiltak, da det ligger store muligheter innenfor frivillig skogvern. Skogplanting i et klimaperspektiv gir også store utfordringer når det kommer til biologisk mangfold, og foreslår derfor å kutte alle bevilgninger til skogplanting med 15 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen setter av midler til restaurering av myr. Det norske myrlandskapet er både biologisk rikt, og binder store mengder klimagasser. Dette medlem er glad for at regjeringen nå starter et slikt arbeid, og vil styrke arbeidet ytterligere med 12 mill. kroner.

Dette medlem mener handel med utslippskvoter kan være et bidrag til å innfri Norges klimaforpliktelser. Dette medlem vil imidlertid påpeke at behovet for kjøp av CO₂-kvoter vil avgjøres av i hvor stor grad det gjennomføres nasjonale klimatiltak. Dette medlem mener at de fleksible mekanismene kun skal være et supplement til nasjonale tiltak og at minst halvparten av utslippsreduksjonene som forpliktelsen nå innebærer, skal tas nasjonalt.

Dette medlem viser videre til at Venstre, både i forbindelse med behandling av statsbudsjettet for 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014 og 2015 med rette har vært kritisk til regjeringens svært friske budsjettering når det gjelder kjøp av kvoter. Det har så langt kun vært kjøpt kvoter for en liten brøkdel av det som har vært avsatt i budsjettene.

Dette medlem mener at historien viser at det ikke er behov for ytterligere påfyll i statsbudsjettet 2016 all den tid tidligere bevilgninger i all hovedsak er «overført» og således kan brukes fortsatt. I tillegg kommer det faktum at flere av de prosjekter regjeringen vurderer foreløpig ikke er godkjent av FN under rammene av klimakonvensjonen og at det meste skal betales idet den norske stat faktisk får de faktisk kjøpte kvoter.

Dette medlem foreslår derfor å redusere midlene til kjøp av CDM-kvoter i 2016, tilsvarende en reduksjon på 100 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til en rekke andre satsinger på miljø- og klimatiltak i Venstres forslag til statsbudsjett for 2016 på alle rammeområder, samlet 4,7 mrd. kroner som det framgår av tabellen under. Dette kommer i tillegg til et grønt skattesifte på over 12,5 mrd. kroner, som er nærmere omtalt under rammeområde 21.

Tiltak	(Bokført mill. kr)
Omprioritere/øremerke 100 mill. til mangroveskog i skogprogrammet	0,0
Norwegian Blue Forest Network (mangrovebevaring)	3,0
Deltakelse i EUs miljøprogram LIFE (koster 110 mill. i 2017)	0,0
Klimatilpasning	5,0
Det grønne klimafondet	200,0
Havforskningsinstituttet: Forskningstøkt i Sørishavet og Sør-Atlanteren	25,0
<i>Sum internasjonale miljøtiltak</i>	<i>233,0</i>
Energimerking av boliger og bygninger	15,0
Bygg 21 (miljøvennlig boligbygging)	15,0
Videreføring av framtidens byer/NAL (Miljøvennlig by- og bygdeutvikling)	4,0
Nasjonalt senter for bærekraftig utvikling	1,0
Lavenergiprogrammet (miljøvennlig boligbygging)	6,5
Miljøvennlige innkjøp (DiFi)	15,0
Miljøkompensasjonsordning for merutgifter knyttet til kommunale grønne innkjøp	100,0
<i>Sum grønne innkjøp og grønn boligbygging</i>	<i>156,5</i>
Grønn omsorg	5,0
Miljøforskningsinstituttene	8,0
Forskning, klima, miljø og miljøvennlig energi	105,0
Tilskuddordning for grønne innovative anskaffelser (fergeanbud m.m.)	50,0
To nye såkornfond for hhv miljøteknologi og biøkonomi à 200 mill. kroner	94,0
Miljøteknologiordningen	135,5
Videreføring av treprogrammet	25,0
Tilskudd til MET-senteret (Havvind)	3,0
CO ₂ -lagring	20,0
Legge fiberkabel parallelt med utbygging av strømkabler mellom Kvilldal i Rogaland og Blyth i Storbritannia, og mellom Tonstad i Vest-Agder og Wilster i Tyskland (dekkes innenfor rammene til StatNet).	0,0
Etablere et statlig risikokapitalfond for norske selskaper som investerer fullskalaanlegg og teknologiutvikling i ny fornybar energi som havvind, solkraft, hydrogen, og energi/CO ₂ -lagring. Fondet bør opprettes med en egenkapital på 15-20 mrd. kroner.	
Utredes og startes ifbm RNB2016	0,0
<i>Sum grønn innovasjon</i>	<i>445,5</i>

Tiltak	(Bokført mill. kr)
Maroff, Energiex og Transport2025 (forskning på miljøvennlig transport)	50,0
Biogass	20,0
Grønn fornyelse av skip	50,0
Utviklingskontrakt for hydrogenferge	12,0
Sette krav om nullutslippsteknologi ved alle nye fergeanbud/kjøp av riksvegfergetjenester fra 1.1.2016	0,0
Tilskudd til godsoverføring fra vei til sjø/bane	50,0
Gang- og sykkelvei	100,0
Nasjonale sykkel turistveier	25,0
Belønningsordning gang- og sykkelveier	400,0
Miljø- og servicetiltak	40,0
Kollektivfelt og holdeplasser	100,0
Belønningsordning for bedre kollektivtransport	500,0
Bymiljøavtaler	400,0
Planleggings- og prosjekteringsmidler for t-baneutvidelse i Bærum.	5,0
Planleggingsmidler Ahus-banen	10,0
Jernbane, drift og vedlikehold	100,0
Elektrifisering, Rørosbanen og Solørbanen (planlegging)	15,0
Investeringer, jernbane	500,0
Redusert pris på månedskort på NSB med 20 pst.	41,4
Økt studentrabatt, NSB	24,0
<i>Sum miljøvennlig samferdsel</i>	<i>2 442,4</i>
Økt kontroll av oppdrettsnæringen (lus) hhv Fiskeridirektoratet og Mattilsynet	20,0
Havforskningsinstituttet, villaks/lakselus	20,0
Flom- og skredforebygning	50,0
Havforskningsinstituttet, bestandsforskning	25,0
Mareano	10,0
Miljøovervåking	75,0
Forskning på samlet belastning	10,0
Artsdatabanken (Artsprosjektet)	10,0
Handlingsplaner og faggrunnlag PA og UN	15,0
Bedre oppfølging av naturmangfoldloven	10,0
Bekjempelse av fremmede arter	10,0
Bedre forvaltning av norsk vann-natur, inkl. kystsoneplanlegging	20,0
Kalking, villaks og Vanndirektivet	180,0
Krisestøtteenhet og vakttelefon for drikkevann	3,0
Tiltak i verneområder, bl.a. skjøtsel	40,0
Nye nasjonalparker	20,0
Nytt skogvern	250,0
Opprydningstiltak, bl.a. Sandefjord havn	90,0
Restaurering av myr	12,0
Tiltak mot marin forsøpling	25,0
Friluftstiltak	25,0

	(Bokført mill. kr)
Tiltak	
Flere utvalgte kulturlandskap	15,0
Tiltak PA og UN	25,0
Fjellstyre	2,0
<i>Sum naturvern, biologisk mangfold m.m.</i>	<i>962,0</i>
Frivillige miljøorganisasjoner (bl.a. 2 mill. til Fortidsminneforeningens museumsformidling)	5,0
Kulturvernorganisasjoner	9,5
Tilskudd til fredede kulturminner i privat eie	20,0
Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0
Middelaldervern og brannsikring	10,0
Tilskudd til fartøyvernseier	3,0
Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	7,0
Verdensarv	12,0
Kulturminnefondet	30,0
<i>Sum kulturminnevern</i>	<i>106,5</i>
Kartlegging, petroleumsaktivitet	-173,0
Avvikling av Petoros engasjement i leteboring rundt Island	-13,6
Petroleumsforskning	-240,0
Avvikle tilskuddet til INTSOK	-17,2
<i>Sum kutt i petroleumsaktivitet</i>	<i>-443,8</i>
Sum grønt skifte/grønn vekst	4 789,7
<i>Grønt skattesifte</i>	<i>12 554,0</i>
<i>Energifondet (Fornybarfondet)</i>	<i>5 000,0</i>

Samlet foreslår dette medlem følgende konkrete endringer under rammeområde 13, miljø:

	Bokført (mill. kr)
Biogass	20,0
Frivillige miljøorganisasjoner	5,0
Deltakelse i EUs miljøprogram Life	0,0
Atomavfall	10,0
Mareano	10,0
Miljøovervåking	75,0
Miljøforskningsinstituttene	8,0
Forskning på samlet belastning	10,0
Artsdatabanken (Artsprosjektet)	10,0
Handlingsplaner og faggrunnlag PA og UN	15,0
Bedre oppfølging av naturmangfoldloven	10,0

	Bokført (mill. kr)
Bekjempelse av fremmede arter	10,0
Bedre forvaltning av norsk vann-natur, inkl. kystsoneplanlegging	20,0
Kalking, villaks og Vanndirektivet	180,0
Tiltak i verneområder, bl.a. skjøtsel	40,0
Nye nasjonalparker	20,0
Nytt skogvern	250,0
Statlig erverv, skogvern (reversering av kutt, tillegg 1)	5,0
Restaurering av myr	12,0
Opprydning, Sandefjord havn	40,0
Opprydningstiltak	50,0
Tiltak mot marin forøpling	25,0
Friluftstiltak	25,0
Flere utvalgte kulturlandskap	15,0
Tiltak PA og UN	25,0
Tilskudd til fredede kulturminner i privat eie	20,0
Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0
Middelaldervern og brannsikring	10,0
Tilskudd til fartøyvernssenter	3,0
Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	7,0
Verdensarv	12,0
Kulturminnefondet	30,0
Omprioritere/øremerke 100 mill. til mangroveskog	0,0
Klima- og skogsatsingen (reversering av kutt, tillegg 1)	378,3
Tilskudd til granplanting, KLD	-15,0
Mindre kjøp av klimavoter	-100,0
Klima- og skogsatsing	-200,0
Sum ramme 13: Miljø	1 045,3

2.1.7 Sosialistisk Venstrepartis hovedprioriteter

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti minner om at utslippene fra fossile energikilder må reduseres mot null om vi skal ha mulighet til å unngå katastrofale klimaendringer. Det krever politisk vilje og handlekraft. Et grønt skifte trengs. Vi må omstille oss fra oljenasjon til miljønasjon og styre mot nullutslippssamfunnet. Alle statsbudsjetter må bidra til reduserte utslipp og til å innfri Norges vedtatte klimamål.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett der man til sammen foreslår om lag 6,5 mrd. kroner i bevilgninger til miljøformål. Sosialistisk Venstreparti foreslår omfattende endringer i skatte- og avgiftspolitikken for å fremme miljøvennlig atferd og fase ut forurensning. Sosialistisk Venstrepartis budsjett øker innsat-

sen for å fase ut bruken av fossil energi i alle sektorer i samfunnet.

Dette medlem mener Norge må stå ved sine løfter til fattige land om støtte til fattige lands klimaarbeid, og mener derfor det er et sterkt kritikkverdig løftebrudd når regjeringen rett før et avgjørende klimatoppmøte foreslår å kutte støtten til fattige lands arbeid med regnskogsbevaring, fornybar energi og klimatilpasning.

Dette medlem vil minne om at i flere norske byer er lufta helsefarlig på grunn av forurensning blant annet fra biltrafikken. Norge er dømt i EFTA-domstolen uten at det har ført til at regjeringen har foreslått grep for oppfølging. Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett legger opp til virkemidler som vil kutte i helsefarlig luftforurensning, for eksempel endringer i engangsavgiften for nye biler.

Dette medlem mener norsk natur er en gave vi har ansvar for å ta vare på. Naturen er dessuten

svært viktig for folkehelse og for folks friluftsliv. Kjærligheten til norsk natur må vise igjen i budsjettene så vel som i øvrig politikk. Dette medlem mener det trengs økt innsats for å ta vare på naturens mangfold

Dette medlem vil vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjettforslag foreslår økt satsing på frivillig skogvern, økt støtte til å ta vare på truede arter og naturtyper, økt innsats for å bekjempe arter som ikke hører hjemme i norsk natur og økt støtte til nasjonalparker. Videre mener dette medlem det er viktig at man øker satsingen på å kartlegge norsk natur og til å utarbeide et økologisk grunnkart for Norge.

Dette medlem mener også at arbeidet med opprydding av miljøgifter i fjordene og arbeidet for å bekjempe marin forsøpling må styrkes. Arbeidet for å sørge for bedre vannmiljø i hele landet må styrkes.

Dette medlem mener det er viktig å stimulere godt miljøarbeid i hele landet og i arbeidslivet. Derfor bør staten verdsette når arbeidslivets parter i varehandelen har tatt til orde for et miljøkompetanseprogram, og når Bærekraftige liv på Landås viser initiativ til godt lokalt miljøarbeid.

Dette medlem mener videre at kulturminnet styrkes, fordi det er med på å bevare vår kulturelle identitet, og fordi det gir viktig håndverkskompetanse og bidrar til god næringsutvikling.

2.1.8 Miljøpartiet De Grønnes hovedprioriteringer

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett for 2016, hvor det foreslås å øke bevilgningen med 2551 mill. kroner på rammeområde 13 til 12 325 mill. kroner.

KLIMA

Dette medlem viser til at 2014 kan bli det varmeste året som er målt på kloden noensinne og at konsekvensene av den globale oppvarmingen blir stadig mer synlige også i Norge. Dette medlem mener forslaget til statsbudsjett fra regjeringen Solberg og budsjettforliket mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre er et utilstrekkelig svar på denne krisen. Dette medlem viser til at det er sådd betydelig tvil om hvorvidt regjeringen vil være i stand til å innfri målsettingene i klimaforliket med dagens virkemidler, til tross for at disse målsettingene er svært beskjedne sammenliknet med FNs anbefalinger. Dette medlem stiller seg undrende til at regjeringen ikke har valgt å prioritere reduserte klimagassutslipp – til tross for bred politisk enighet om klimautfordringen, som den viktigste utfordringen i vår tid. Dette medlem viser derfor til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett som

foreslår drastiske tiltak på en lang rekke rammer for å redusere klimagassutslippene i Norge.

Dette medlem viser til at en ny global klimavtale forhandles frem i løpet av desember 2015 og vil etter planen tre i kraft fra 2020. Hovedproblemet i forhandlingene så langt er den manglende forståelsen fra rike land for vårt historiske ansvar for klimændringene. Skal verdens land klare å bli enige om en ny avtale, må den baseres på klimarettferdighet. Det betyr at rike land som Norge må gå foran ved å kutte våre utslipp, og betale for utslippskutt og klimatilpasning i utviklingsland. Norge har de siste årene gitt 1 pst. av BNP til utviklingshjelp – også kalt bistandsprosenten. Dette medlem mener at det er like naturlig å ha et mål om en norsk klimaprosent som kommer i tillegg til bistandsprosenten. Dette vil kunne bidra til at rike land bevilger 100 mrd. dollar årlig til klimatiltak i utviklingsland fram mot 2020. Dette medlem mener rike land i en globalisert verden har en sterk egeninteresse i å overføre midler til å investere i klimatiltak i utviklingsland.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det er foreslått å redusere utgiftene til kjøp av klimakvoter. Dette medlem ønsker ikke at kjøp av klimakvoter skal inngå i det norske utslippsregnskapet, men vil samtidig understreke at en rekke av prosjektene som i dag finansieres av CDM-kvoter isolert sett er gode tiltak som fortjener støtte. Dette medlem ønsker å finansiere flere av prosjektene via det ovennevnte forslaget om å innføre en klimaprosent.

REDUSERT MATERIELT FORBRUK

Dette medlem understreker at Norge i sitt statsbudsjett bør starte arbeidet mot et mål om å redusere Norges økologiske fotavtrykk til et bærekraftig nivå. I dag hadde vi trengt nesten tre jordkloder hvis alle skulle levd som oss. Dette medlem viser til at de største grepene for et mer moderat materielt forbruk gjøres på andre rammer, spesielt gjennom økt beskatning av forbruk.

NATURMANGFOLD OG NATURVERN

Dette medlem mener naturvernpolitikken er ett av de områdene som best illustrerer at Norge ikke har hatt partier i maktposisjon som har prioritert naturvern tilstrekkelig høyt. Mens Norge kun har vernet 2,7 pst. av skogen, har Sverige og Finland vernet 4–5 pst. Med dagens skogvernpolitikk vil det ta mange tiår å etablere et forsvarlig vern av norsk skognatur. Dermed vil mange arter utryddes før vi rekker å bevare leveområdene deres.

Dette medlem viser til at Stortinget har vedtatt å stanse tap av biologisk mangfold innen 2020 og at det trengs omfattende tiltak for å stanse utryddelsen av arter, som pågår i høyt tempo.

Dette medlem vil ha en politikk som tar livsgrunnlaget på alvor og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett som inneholder en rekke tiltak for å verne mer natur. Vi vil starte arbeidet med å få vernet 10 pst. av norsk produktiv skog og foreslår 378 mill. kroner ekstra til skogvernet i år med sikte på en opptrapping til 1 mrd. kroner i årlige bevilgninger fra 2016. Dette medlem mener en tilnærming gjennom statlig vern, frivillig vern, sertifiseringsordninger, makeskifter med Statsskog, kan ha stort potensial. Dette medlem mener for øvrig at Statskog ikke skal kompenseres ved vern av statens skog.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å sette av penger til å utarbeide en plan for etablering av flere marine nasjonalparker, samt å sette i gang arbeidet med flere nasjonalparker på land, og det foreslås å sette av egne midler til sikring av verdifulle natur- og friluftsområder i kommunene. Dette suppleres av en bevilgning på 150 mill. kroner til en omfattende satsing på bærekraftige lokalsamfunn der biologisk mangfold er et av fokusområdene. Dette medlem vil peke på at tre av fire verdifulle naturområder i Norge ikke er kartlagt. Dette medlem mener derfor at det er nødvendig å starte arbeidet med å etablere et «økologisk grunnkart» innen 2020 slik at denne kunnskapen kan gjøres tilgjengelig og sørge for bedre og mer effektive beslutningsprosesser til gagn for både natur, utbyggere og beslutningstakere. Kostnaden for å etablere et «økologisk grunnkart» er anslått til 700 mill. kroner. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å starte opptrappingen med en bevilgning på 140 mill. kroner i 2016. I tillegg foreslås en kraftig styrking av miljøforskningen og miljøforvaltningen med vekt på blant annet økte basisbevilgninger til Miljøforskningsinstituttene, styrking av Artsdatabanken, flere nasjonale forskningsprogrammer, økning i bevilgningene til GenØk Senter for biotrygghet, og en økning i infrastrukturtiltak til miljøinstituttene.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en kraftig økning i bevilgningen til vannmiljøtiltak kapittel 1420 post 22. Dette medlem viser til at Norge ligger langt etter med implementeringen av vanddirektivet og at dette etterslepet må hentes inn ved å styrke arbeidet med å bedre den økologiske vanntilstanden i Norge. I tillegg må innsatsen for å bevare villaksbestandene styrkes kraftig.

BRED STYRKING AV KLIMA -OG MILJØDEPARTEMENTET

Dette medlem viser til at Klima- og miljødepartementets ansvar og oppgaver vokser. Regjerin-

gen har føyd ordet «Klima» til departementets navn og gitt det koordineringsansvar for regjeringens klimaarbeid. Samtidig vokser de konkrete effektene av klimaendringer i Norge og dermed oppgavene med å følge dem opp. Videre fører mange trender i samfunnet til økende belastning på areal og natur i Norge. I en slik utvikling blir det nødvendigvis mer krevende for KLD å ivareta sin oppgave med å bevare norsk natur i samsvar med et bredt ønske i opinionen, nasjonale politiske mål og internasjonale forpliktelser. Dette medlem mener det er dårlig samsvar mellom dette og at regjeringens forslag til statsbudsjett ikke sikrer det nødvendige løftet i kapasitet på departementets arbeidsområder. Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der bevilgningene til KLD foreslås økt med 2,5 mrd. kroner.

Dette medlem viser til at det i Miljøpartiets De Grønnes alternative statsbudsjett derfor foreslås en kraftig økning i KLDs driftsbudsjett. Det foreslås at økte overføringer blant annet skal gå til et løft for å styrke miljøforvaltningen for å kartlegge og stoppe tap av biologisk mangfold, gjennomføre naturmangfoldloven, følge opp vanddirektivet, utvikle kompetanse og sikre bærekraftig arealbruk over hele landet og styrke «Den naturlige skolesekken».

Dette medlem mener Miljødirektoratets kapasitet må økes betydelig i årene framover og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der en slik kraftig styrking er foreslått på en rekke poster.

KLIMA OG MILJØSATSING I KOMMUNER OG NÆRMILJØER

Dette medlem viser vider til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås at det settes av til sammen 1 mrd. kroner til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene, fordelt på tre ulike poster på Klima- og miljødepartementets budsjett. Det foreslås for det første at det etableres en ny post 63 under kap. 1400, som skal finansiere etableringen av stillinger som klima og miljørådgivere, som skal være pådrivere og ressurser for klimatiltak, klimatilpasning og andre miljøtiltak i kommunene. I tillegg foreslås det avsatt 100 mill. kroner over kap. 1400 post 21, som skal gå til nasjonale og regionale fellestiltak og kompetansebaser som skal hjelpe kommunene med å gjennomføre klimahandlingsplaner o.l. Det tredje leddet i en slik satsing er foreslått finansiert over et nytt kapittel på Klima- og miljødepartementets budsjett ved navn «Ekstraordinære kostnader til klimaforebygging og klimakostnader». Her foreslås det avsatt ytterligere 400 mill. kroner. I tillegg til dette foreslår Miljøpartiet De Grønne å sette av 300 mill. kroner til et investeringsprogram for lokale klimatiltak over ramme 12. Hensikten med disse ordningene er at kommuner

som har et spesielt stort behov for investeringer i ny infrastruktur og andre klimatilpasningstiltak skal få hjelp av staten. De årlige bevilgningene til formålet som er tenkt finansiert over dette kapitlet bør etter hvert trappes opp til flere milliarder.

Dette medlem foreslår videre at dagens bevilgning økes betydelig. Dette medlem foreslår at økningen skal finansiere storsatsing på bærekraftige lokalmiljøer, med økt biomangfold, flere grøntområder, attraktive sosiale byrom etter modell fra

bl.a. Groruddalssatsingen og miljøbydelen Brøset i Trondheim. Dette medlem viser videre til at bevilgningen til Byutvikling, lokalt miljøvern og universell utforming er redusert og overført til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Dette medlem ønsker en kompetanseoppbygging på dette området innenfor Klima og Miljødepartementets budsjetter og viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der bevilgningene over denne posten økes.

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2016	MDG 2016
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)				
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	216 845	276 845 (+60 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	45 878	80 878 (+35 000)
	22	Framtidsombud	0	20 000 (+20 000)
	51	Miljøkompetanse for arbeidslivet	0	10 000 (+10 000)
	62	Den naturlige skolesekken	3 323	8 323 (+5 000)
	63	Klima i kommunene	0	600 000 (+600 000)
	65	Områdesatsing i byer	10 290	160 290 (+150 000)
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilretteleggende miljøtiltak	54 233	74 233 (+20 000)
	71	Internasjonale organisasjoner	48 509	70 509 (+22 000)
	74	Tilskudd til AMAP	4 116	5 116 (+1 000)
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	48 305	97 305 (+49 000)
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	17 480	19 480 (+2 000)
	81	Byutvikling, lokalt miljøvern og universell utforming, kan overføres	0	15 000 (+15 000)
1406		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	0	10 000 (+10 000)
1408		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	0	3 000 (+3 000)
1410		Miljøforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	192 093	332 093 (+140 000)

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2016	MDG 2016
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	185 180	225 180 (+40 000)
	51	Forskningsprogrammer m.m.	197 373	207 373 (+10 000)
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 719	16 719 (+10 000)
	54	Artsprosjektet m.m.	30 031	40 031 (+10 000)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	47 170	52 170 (+5 000)
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	11 900	16 900 (+5 000)
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433	14 433 (+5 000)
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	593 614	643 614 (+50 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	146 830	241 830 (+95 000)
	22	Statlige vannmiljøtiltak	233 943	283 943 (+50 000)
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	34 460	146 460 (+112 000)
	31	Tiltak i verneområder	47 848	62 848 (+15 000)
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	32 580	57 580 (+25 000)
	35	Statlige erverv, skogvern	324 112	702 112 (+378 000)
	36	Marin nasjonalparkplan	0	20 000 (+20 000)
	37	Skogplanting	15 000	0 (-15 000)
	39	Oppryddingstiltak	12 622	72 622 (+60 000)
	61	Tilskudd til klimatilpassingstiltak	6 058	406 058 (+400 000)
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak	23 255	38 255 (+15 000)
	71	Marin forsøpling	10 290	120 290 (+110 000)
	73	Tilskudd til rovvilttiltak	70 051	120 051 (+50 000)
	75	Utbetaling av pant for bilvrak	478 485	420 485 (-58 000)
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	8 385	13 385 (+5 000)

Kap.	Post	Formål	Gul bok 2016	MDG 2016
	78	Friluftsfomål	137 821	177 821 (+40 000)
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv	26 261	36 261 (+10 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	54 989	69 989 (+15 000)
	84	Internasjonalt samarbeid	4 834	6 834 (+2 000)
	85	Naturinformasjonssentre	55 278	60 278 (+5 000)
1424		Mareano		
	21	Spesielle driftsutgifter	27 986	37 986 (+10 000)
1429		Riksantikvaren		
	21	Spesielle driftsutgifter	40 035	50 035 (+10 000)
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	77 244	137 244 (+60 000)
1481		Klimakvoter		
	22	Kvotekjøp, generell ordning	270 000	130 000 (-140 000)
Sum utgifter rammeområde 13			9 774 236	12 325 236 (+2 551 000)
Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)				
Sum inntekter rammeområde 13			2 511 486	2 511 486 (0)
Sum netto rammeområde 13			7 262 750	9 813 750 (+2 551 000)

2.1.9 Sammenligning av budsjettall, kapitler og poster. Rammeområde 13

Sammenligning av primære budsjettalternativ fra de ulike partiene slik de lå til grunn for partienes primære budsjettalternativ i finansinnstillingen under rammeområde 13. Tabellen viser avviket for budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, og partienes avvik (kapitler og poster med avvikende forslag) i forhold til vedtatt ramme for rammeområde 13. Endring i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) i parentes.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)								
595		Statens kart- verk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk in- frastruktur						
	1	Driftsutgifter	310 756	310 501 (-255)	310 756 (0)	310 756 (0)	310 756 (0)	312 011 (+1 255)
	21	Spesielle drifts- utgifter	481 313	479 351 (-1 962)	481 313 (0)	481 313 (0)	481 313 (0)	483 375 (+2 062)
1400		Klima- og mil- jødepartemen- tet						
	1	Driftsutgifter	216 632	216 419 (-213)	216 632 (0)	206 632 (-10 000)	216 632 (0)	276 845 (+60 213)
	21	Spesielle drifts- utgifter	45 805	45 732 (-73)	45 805 (0)	45 805 (0)	51 805 (+6 000)	80 878 (+35 073)
	22	Framtidsombud	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	51	Miljøkompetan- se for arbeidsliv- et	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)
	62	Den naturlige skolesekken	3 323	3 323 (0)	3 323 (0)	3 323 (0)	3 323 (0)	8 323 (+5 000)
	63	Klima i kommu- nene	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	600 000 (+600 000)
	65	Områdesatsing i byer	10 290	10 290 (0)	10 290 (0)	10 290 (0)	20 290 (+10 000)	160 290 (+150 000)
	70	Frivillige miljø- organisasjoner og allmennytti- ge miljøstiftel- ser	54 233	59 233 (+5 000)	59 233 (+5 000)	61 233 (+7 000)	62 233 (+8 000)	74 233 (+20 000)
	71	Internasjonale organisasjoner	48 509	48 509 (0)	48 509 (0)	43 509 (-5 000)	48 509 (0)	70 509 (+22 000)
	72	Støtte til frivilli- ge formål	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)
	74	Tilskudd til AMAP	4 116	4 116 (0)	4 116 (0)	4 116 (0)	4 116 (0)	5 116 (+1 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	48 305	48 305 (0)	48 305 (0)	58 305 (+10 000)	51 305 (+3 000)	97 305 (+49 000)
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	17 480	17 480 (0)	17 480 (0)	17 480 (0)	17 480 (0)	19 480 (+2 000)
	81	Byutvikling, lokalt miljøvern og universell utforming, kan overføres	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	15 000 (+15 000)
1406		Miljøvennlig skipsfart						
	21	Spesielle driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)
1408		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø						
	1	Driftsutgifter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3 000 (+3 000)
1410		Miljøforskning og miljøovervåking						
	21	Miljøovervåking og miljødataba	191 903	211 713 (+19 810)	226 903 (+35 000)	191 903 (0)	241 903 (+50 000)	332 093 (+140 190)
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	185 012	184 844 (-168)	185 012 (0)	185 012 (0)	185 012 (0)	225 180 (+40 168)
	51	Forskningsprogrammer m.m.	197 173	196 973 (-200)	197 173 (0)	197 173 (0)	197 173 (0)	207 373 (+10 200)
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 712	6 705 (-7)	6 712 (0)	6 712 (0)	6 712 (0)	16 719 (+10 007)
	54	Artsprosjektet m.m.	30 001	29 971 (-30)	35 001 (+5 000)	40 001 (+10 000)	40 001 (+10 000)	40 031 (+10 030)
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	47 170	47 170 (0)	47 170 (0)	47 170 (0)	47 170 (0)	52 170 (+5 000)
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	11 900	11 900 (0)	11 900 (0)	11 900 (0)	14 900 (+3 000)	16 900 (+5 000)
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433	9 433 (0)	9 433 (0)	9 433 (0)	9 433 (0)	14 433 (+5 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
1420		Miljødirekto- ratet						
	1	Driftsutgifter	593 027	592 440 (-587)	593 027 (0)	578 027 (-15 000)	593 027 (0)	643 614 (+50 587)
	21	Spesielle drifts- utgifter	146 705	161 580 (+14 875)	146 705 (0)	146 705 (0)	176 705 (+30 000)	241 830 (+95 125)
	22	Statlige vann- miljøtiltak	233 693	295 943 (+62 250)	233 693 (0)	233 693 (0)	263 693 (+30 000)	283 943 (+50 250)
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	142 812	142 726 (-86)	142 812 (0)	142 812 (0)	142 812 (0)	142 898 (+86)
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	34 460	34 460 (0)	59 460 (+25 000)	34 460 (0)	34 460 (0)	146 460 (+112 000)
	31	Tiltak i verne- områder	47 848	62 848 (+15 000)	47 848 (0)	47 848 (0)	57 848 (+10 000)	62 848 (+15 000)
	33	Statlige erverv, nytt vern	1 562	6 562 (+5 000)	1 562 (0)	1 562 (0)	1 562 (0)	1 562 (0)
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	32 580	32 580 (0)	32 580 (0)	32 580 (0)	42 580 (+10 000)	57 580 (+25 000)
	35	Statlige erverv, skogvern	319 112	394 112 (+75 000)	394 112 (+75 000)	319 112 (0)	559 112 (+240 000)	702 112 (+383 000)
	36	Marin nasjonal- parkplan	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	20 000 (+20 000)
	37	Skogplanting	15 000	15 000 (0)	15 000 (0)	40 000 (+25 000)	0 (-15 000)	0 (-15 000)
	38	Restaurering av myr	13 000	13 000 (0)	13 000 (0)	13 000 (0)	23 000 (+10 000)	13 000 (0)
	39	Oppryddingstil- tak	12 622	47 622 (+35 000)	12 622 (0)	12 622 (0)	52 622 (+40 000)	72 622 (+60 000)
	61	Tilskudd til kli- matilpassings- tiltak	6 058	106 058 (+100 000)	6 058 (0)	10 058 (+4 000)	6 058 (0)	406 058 (+400 000)
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak	23 255	23 255 (0)	23 255 (0)	50 255 (+27 000)	83 255 (+60 000)	38 255 (+15 000)
	71	Marin forsøp- ling	10 290	20 290 (+10 000)	10 290 (0)	10 290 (0)	30 290 (+20 000)	120 290 (+110 000)
	73	Tilskudd til rov- vilttiltak	70 051	70 051 (0)	70 051 (0)	100 051 (+30 000)	70 051 (0)	120 051 (+50 000)
	75	Utbetaling av pant for bilvrak	420 000	420 000 (0)	420 000 (0)	420 000 (0)	420 000 (0)	420 485 (+485)
	77	Diverse organi- sasjoner og stif- telser m.m.	8 385	10 885 (+2 500)	8 385 (0)	11 135 (+2 750)	8 385 (0)	13 385 (+5 000)
	78	Friluftsførmål	137 821	157 821 (+20 000)	192 821 (+55 000)	144 821 (+7 000)	152 821 (+15 000)	177 821 (+40 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv	26 261	26 261 (0)	26 261 (0)	26 261 (0)	26 261 (0)	36 261 (+10 000)
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	54 989	64 989 (+10 000)	54 989 (0)	54 989 (0)	74 989 (+20 000)	69 989 (+15 000)
	84	Internasjonalt samarbeid	4 834	4 834 (0)	4 834 (0)	4 834 (0)	4 834 (0)	6 834 (+2 000)
	85	Naturinformasjonssentre	55 278	55 278 (0)	55 278 (0)	55 278 (0)	62 278 (+7 000)	60 278 (+5 000)
1422		Miljøvennlig skipsfart						
	21	Spesielle driftsutgifter	5 224	5 219 (-5)	5 224 (0)	5 224 (0)	5 224 (0)	5 229 (+5)
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø						
	1	Driftsutgifter	14 293	14 278 (-15)	14 293 (0)	14 293 (0)	14 293 (0)	14 308 (+15)
1424		Mareano						
	21	Spesielle driftsutgifter	27 959	32 932 (+4 973)	27 959 (0)	27 959 (0)	27 959 (0)	37 986 (+10 027)
1425		Vilt- og fisketiltak						
	1	Driftsutgifter	12 811	12 798 (-13)	12 811 (0)	12 811 (0)	12 811 (0)	12 824 (+13)
	21	Spesielle driftsutgifter	26 126	26 100 (-26)	26 126 (0)	26 126 (0)	26 126 (0)	26 152 (+26)
1429		Riksantikvaren						
	1	Driftsutgifter	129 579	129 450 (-129)	129 579 (0)	119 579 (-10 000)	129 579 (0)	129 708 (+129)
	21	Spesielle driftsutgifter	39 967	39 899 (-68)	39 967 (0)	39 967 (0)	39 967 (0)	50 035 (+10 068)
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 474	3 471 (-3)	3 474 (0)	4 474 (+1 000)	5 474 (+2 000)	3 477 (+3)
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116	2 116 (0)	2 116 (0)	6 616 (+4 500)	2 116 (0)	2 116 (0)
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	30 164	30 164 (0)	30 164 (0)	32 164 (+2 000)	30 164 (0)	30 164 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	122 015	122 015 (0)	122 015 (0)	142 015 (+20 000)	142 015 (+20 000)	122 015 (0)
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	51 545	54 045 (+2 500)	51 545 (0)	61 545 (+10 000)	61 545 (+10 000)	51 545 (0)
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	45 952	45 952 (0)	45 952 (0)	75 952 (+30 000)	49 952 (+4 000)	45 952 (0)
	75	Tilskudd til fartøyvernssentrene	7 757	10 757 (+3 000)	7 757 (0)	9 757 (+2 000)	10 757 (+3 000)	7 757 (0)
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet	0	3 000 (+3 000)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
	79	Tilskudd til verdensarven	42 036	52 036 (+10 000)	52 036 (+10 000)	47 036 (+5 000)	49 036 (+7 000)	42 036 (0)
	80	Mva-kompensasjon til eiere av fredede og bevaringsregulerte kulturminner fra 01.09.16	0	0 (0)	0 (0)	12 500 (+12 500)	0 (0)	0 (0)
1432		Norsk kulturminnefond						
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	77 169	87 094 (+9 925)	77 169 (0)	100 169 (+23 000)	77 169 (0)	137 244 (+60 075)
1471		Norsk Polarinstitutt						
	1	Driftsutgifter	200 719	200 506 (-213)	200 719 (0)	200 719 (0)	200 719 (0)	200 932 (+213)
	21	Spesielle driftsutgifter	67 601	67 535 (-66)	67 601 (0)	67 601 (0)	67 601 (0)	67 667 (+66)
	50	Stipend	507	506 (-1)	507 (0)	507 (0)	507 (0)	508 (+1)
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning						
	50	Tilskudd til statlige mottakere	24 129	24 105 (-24)	24 129 (0)	24 129 (0)	24 129 (0)	24 153 (+24)
1481		Klimavoter						

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	1	Driftsutgifter	3 919	3 910 (-9)	3 919 (0)	3 919 (0)	3 919 (0)	8 928 (+5 009)
	22	Kvotekjøp, generell ordning	270 000	200 000 (-70 000)	270 000 (0)	270 000 (0)	167 000 (-103 000)	130 000 (-140 000)
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak						
	1	Driftsutgifter	93 772	93 689 (-83)	93 772 (0)	93 772 (0)	93 772 (0)	93 855 (+83)
	73	Klima- og skogsatsingen	2 523 598	2 673 598 (+150 000)	2 823 598 (+300 000)	2 701 598 (+178 000)	2 901 898 (+378 300)	2 901 898 (+378 300)
		Sum utgifter rammeområde 13	9 321 448	9 805 045 (+483 597)	9 831 448 (+510 000)	9 692 198 (+370 750)	10 219 748 (+898 300)	12 325 236 (+3 003 788)

Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)

3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur						
	1	Gebyrinntekter tinglysing	422 086	421 715 (-371)	422 086 (0)	422 086 (0)	422 086 (0)	422 457 (+371)
4420		Miljødirektoratet						
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 167	1 166 (-1)	1 167 (0)	1 167 (0)	1 167 (0)	1 168 (+1)
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	37 346	37 311 (-35)	37 346 (0)	37 346 (0)	37 346 (0)	37 381 (+35)
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger	28 358	28 330 (-28)	28 358 (0)	28 358 (0)	28 358 (0)	28 386 (+28)
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 133	11 122 (-11)	11 133 (0)	11 133 (0)	11 133 (0)	11 144 (+11)
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 719	4 714 (-5)	4 719 (0)	4 719 (0)	4 719 (0)	4 724 (+5)
4471		Norsk Polarinstittutt						
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 595	10 585 (-10)	10 595 (0)	10 595 (0)	10 595 (0)	10 605 (+10)
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	58 393	58 336 (-57)	58 393 (0)	58 393 (0)	58 393 (0)	58 450 (+57)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Forlik H, FrP, KrF og V	A	Sp	SV	MDG
	21	Inntekter, Antarktis	13 043	13 030 (-13)	13 043 (0)	13 043 (0)	13 043 (0)	13 056 (+13)
4481		Salg av klimavoter						
	1	Salgsinntekter	1 854 050	1 854 050 (0)	1 854 050 (0)	1 854 050 (0)	1 854 050 (0)	1 854 385 (+335)
		Sum inntekter rammeområde 13	2 510 620	2 510 089 (-531)	2 510 620 (0)	2 510 620 (0)	2 510 620 (0)	2 511 486 (+866)
		Sum netto rammeområde 13	6 810 828	7 294 956 (+484 128)	7 320 828 (+510 000)	7 181 578 (+370 750)	7 709 128 (+898 300)	9 813 750 (+3 002 922)

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen med vedlegg som ble inngått mellom samarbeidspartiene 23. november 2015. Flertallet mener at statsbudsjettet for 2016, med tilleggsnummer 1 og den påfølgende avtalen, øker ambisjonene i klimapolitikken og legger til rette for arbeid, aktivitet og omstilling. Flertallet viser til at blant annet innskuddet til Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging er økt kraftig, og at det nå gjennomføres en historisk sterk satsing på jernbane, gang- og sykkelvei og belønningsordningen for kollektivtrafikk i storbyene.

Flertallet peker på at budsjettavtalen inneholder en rekke nye tiltak for lavere utslipp i transportsektoren som skal støttes av Enova, for eksempel rettighetsfestes tilskudd til offentlig tilgjengelig ladeinfrastruktur for elbil, og utbyggingen av hurtiglader i transportkorridorene mellom byene skal videreføres etter gjeldende prinsipper. Flertallet viser også til at det skal etableres en støtteordning for hydrogenfyllestasjoner i forbindelse med utarbeidelse av ny avtale og mandat for Enova.

Flertallet viser videre til at det legges opp til en sterkere satsing på bærekraftig biodrivstoff gjennom økt omsetningskrav for biodrivstoff fra 5.5 pst. til 7 pst. fra 1. januar 2017 med sikte på ytterligere opptrapping frem mot 2020 og krav om at biodrivstoff skal tilfredsstille EUs bærekraftskriterier. Flertallet vil samtidig peke på at regjeringen skal fremme forslag om en overgangsordning med unntak for vegbruksavgift for fossilgass brukt som reserveforsyning og som supplement til biogass i transportsektoren. Flertallet viser til at andel som fritas for vegbruksavgift som reserveforsyning eller supplement settes til 30 pst. og at fritaket vil fases helt ut frem mot 2025. Flertallet vil peke på at engangsavgiften legges om i tråd med prinsippene for

nye bilavgifter som samarbeidspartiene har vært enige om, noe som innebærer at det legges mer avgift på NO_x og CO₂, at vektkomponenten og effektkomponenten reduseres. Flertallet peker på at engangsavgiften legges om innenfor en provenynøytral ramme. Flertallet viser til at det skal legges frem forslag om hvordan det kan innføres redusert elavgift for ladeanlegg som er dedikert til elektriske kjøretøy og fartøy i næringstrafikk. Flertallet viser til at det skal gis en reduksjon i landingsavgifter på 25 pst. for fly som bruker minst 25 pst. innblandet bærekraftig biodrivstoff og at det tas sikte på å erstatte denne ordningen med et omsetningskrav for bærekraftig flydrevstoff fra 1. januar 2018.

Flertallet viser til at budsjettavtalen legger opp til at det offentlige skal gå foran i omstillingen til lavutslippssamfunnet blant annet gjennom å innføre krav om minimum 30 pst. vektning av miljøkrav i offentlige anskaffelser, der det er relevant.

Flertallet vil også peke på at budsjettavtalen legger opp til en rekke satsinger som styrker miljø- og klimaarbeidet i tiden som kommer, for eksempel en forpliktelse til å følge opp grønn skattekommisjon med en økning i avgifter på CO₂-utslipp motsvart av en sektorvis reduksjon av andre skatter og avgifter. Flertallet viser også til at regjeringen skal utarbeide krav om, eller iverksette, tiltak som gjør at alle nye offentlige kjøretøy og alle nye drosjer, ferjer, rutebåter og dieseltog benytter lav- eller nullutslippsteknologi når teknologien tilsier det, og relevante krav og tiltak skal være på plass innen 1. januar 2017.

Flertallet mener at skogvern er viktig og viser til budsjettavtalen hvor det er enighet om at regjeringen skal sørge for en gjennomgang av Statskog SFs ordinære skogeiendommer for verneverdig skog, og legge til rette for at verneverdig skog i deres eie kan vernes etter naturmangfoldloven.

Flertallet peker videre på at regjeringen skal foreta en vurdering av hvordan offentlige kapitalin-

strumenter støtter opp under utviklingen av bioøkonomien i Norge, og viser til at OECD har anslått at bioøkonomien vil bli et bærende element i europeisk økonomi i fremtiden. Flertallet viser også til at regjeringen skal utarbeide og sende på høring endringer i regelverket slik at hele produksjonen av strøm fra solceller i plusshus, ikke bare overskuddet som sendes ut i strømnettet, inkluderes i ordningen med elsertifikater.

Flertallet viser til at budsjettavtalen også styrker forskningsinnsatsen på klima og miljø, blant annet med 20 mill. kroner over Kunnskapsdepartementets budsjett og med 40 mill. kroner til næringsrettet forskning over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Flertallet vil også peke på at Innovasjon Norges miljøteknologiordning, som er svært viktig for å utløse ny miljø- og klimateknologi i bedriftene, tilføres ytterligere 40 mill. kroner som følge av budsjettavtalen.

Flertallet vil også fremheve at budsjettavtalen styrker den internasjonale satsingen på bærekraftig utvikling og fornybar energi. Flertallet vil i den sammenheng understreke nødvendigheten av ren energi for å skape en økonomisk utvikling som er bærekraftig. Flertallet peker på at støtte til fornybar energi internasjonalt styrkes med 200 mill. kroner over Utenriksdepartementets budsjett, noe som er nær en dobling sammenlignet med Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Flertallet mener at tilleggsmidlene blant annet kan støtte opp om småskalaløsninger for å gi folk tilgang til fornybar energi i utviklingsland. Flertallet mener at det er viktig å mobilisere private aktører og sørge for bred økning i tilgangen på fornybar energi i utviklingslandene.

Flertallet viser til budsjettavtalen og at det skal opprettes et Fornybar AS, et fond som sammen med private skal kunne investere i selskaper som utvikler og benytter grønn teknologi. Flertallet viser til at regjeringen skal utrede hvordan et slikt selskap kan operasjonaliseres når det gjelder investeringsmandat, organisering, budsjettering og om det vil virke utløsende på denne typen investering i lys av eksisterende virkemidler. Flertallet viser også til at det skal vurderes om fondet bør begrenses til Norge eller ha et globalt mandat, og at det tas sikte på at fondet over tid får en forvaltningskapital på 20 mrd. kroner.

Flertallet viser til at endringer innenfor vedtatte budsjettrammer, slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016) sammenlignet med budsjettavtalen, blir omtalt særskilt i denne innstillingen, jf. også pkt. 3 om Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen.

2.2 Komiteens merknader til de enkelte kapitler under rammeområde 13

Når det gjelder budsjettkapitler under rammeområde 13 som ikke er omtalt nedenfor, har komiteen ingen merknader og slutter seg til regjeringens forslag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at regjeringen og samarbeidspartiene bygger sin politikk på en effektiv bruk av fellesskapets ressurser.

Flertallet mener det også i offentlig forvaltning er et potensial for å drive mer rasjonelt og effektivt, og at regjeringens avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform legger til rette for dette. Flertallet viser i denne sammenheng til budsjettavtalen mellom de fire samarbeidspartiene og i Innst. 2 S (2015–2016) der effektiviseringsprosenten heves fra 0,6 pst. til 0,7 pst. Flertallet peker også på at Produktivitetskommisjonen var tydelig på at produktiviteten må løftes også i offentlig sektor og mener at effektivitetskravet følger opp dette.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

2.2.1 *Kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur*

Det foreslås bevilget 852,069 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 737 895 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen er opptatt av å ha en robust nasjonal geografisk infrastruktur for sjø og land.

Komiteen har merket seg at Kartverket vil fortsette arbeidet med et nytt system for elektronisk tinglysing i 2016, herunder en ny digital høyde- og terrengmodell og digitalisering av plandata. Det er et mål å gjøre kart- og eiendomsdata lett og effektivt tilgjengelig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor overføringene til kap. 595 post 21 reduseres med 1,5 mill. kroner.

2.2.2 *Kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur*

Det budsjetteres med 422,086 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–

2016). For 2015 ble det budsjettert med 371,122 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at gebyrene foreslås videreført til samme pris i 2016. Gebyrene er basert på selv-kostprinsippet.

Klima- og miljødepartementet (KLD)

2.2.3 Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

Det foreslås bevilget 448,693 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 450,136 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen har merket seg at det er foreslått under kap. 1400 et budsjett på 2,75 mill. kroner under post 21 Spesielle driftsutgifter, tilskudd på post 62 Den naturlige skolesekken, på 3,323 mill. kroner, og 2,3 mill. kroner post 76 Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, slik at samlede prosjektmidler fra Klima- og miljødepartementet er på 8,4 mill. kroner i 2016.

Komiteen viser til at klima- og miljøutfordringene er globale, og at Norge har teknologi, kompetanse og kapital til å yte viktige bidrag til å redusere utslipp gjennom nasjonale og internasjonale tiltak.

Komiteen mener norsk klima- og miljøpolitikk må bygge på respekten for kunnskap, føre-var-prinsippet og forvalteransvaret som hver generasjon har på vegne av sine etterkommere. Komiteen peker på behovet for effektiv og resultatorientert forvaltning av de tilgjengelige ressursene på klima- og miljøområdet.

Komiteen mener alle statsbudsjetter må bidra til at Norge styrer mot lavutslippssamfunnet.

Komiteen viser til forslag fremsatt i Dokument 8:48 S (2013–2014), om at Stortinget ber regjeringen – i forbindelse med kommende statsbudsjetter – legge frem et klimabudsjett, som viser hvordan regjeringen har tenkt å kutte utslipp fram mot 2020, 2030 og frem mot 2050, og hvordan budsjettet påvirker Norges klimautslipp, og til innstillingen til denne, jf. Innst. 256 S (2013–2014).

Komiteen mener regjeringen må rapportere hvilke konsekvenser budsjettforslaget har for norske klimagassutslipp, og at utslippskonsekvensene må synliggjøres sektorvis i statsbudsjettet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, vil påpeke at rapportering av den samlede innsatsen for å nå fastsatte klimamål må ivaretas av de mekanismene som må på plass rundt en klimalov.

Flertallet viser til behandlingen av Dokument 8:32 S (2014–2015) og Innst. 212 S (2014–2015).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en generell styrking av KLDs driftsbudsjett over post 1, fordi miljøforvaltningen skal løse mange store utfordringer der måloppnåelsen er svak. Over denne posten foreslås også økte bevilgninger til kontroll av snøscooterløyper og evaluering av nytt lovverk for motorferdsel i utmark.

Dette medlem viser videre til partiets budsjettforslag der det foreslås å sette av penger på kap. 1400 post 21 til å etablere et framtidsombud. Dette medlem mener en utredning av et framtidsombud som skal sikre en bærekraftig utvikling og grunnleggende rettigheter for framtidige generasjoner, kan gjennomføres innenfor eksisterende budsjetttrammer på KLDs driftsbudsjetter.

DEN NATURLIGE SKOLESEKKEN

Komiteen viser til at tilbudet «den naturlige skolesekken» er et viktig bidrag for at skolene kan legge til rette for bruk av nærmiljøet og miljø og friluftsliv i undervisningen. Gjennom barnehage, skole og fritidsordninger har de unike muligheter til å nå store og viktige grupper med fysisk aktivitet. Komiteen viser til at når barn i tidlig alder lærer gleden av å være daglig aktive ute, vil mange av dem være aktive resten av livet.

Komiteen har merket seg at det bevilges 3,323 mill. kroner til dette formålet i 2016 – på post 62, en økning på 32,9 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2015.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne ønsker en opptrapping av tiltaket «den naturlige skolesekken» med sikte på at alle skoler skal delta. Dette er en strategisk viktig satsing både for å styrke naturfag og sette det inn i en pedagogisk ramme som handler om miljø, bærekraft, menneskelig påvirkning og klimaendringer.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der de samlede bevilgningene til tiltaket er foreslått økt med 5 mill. kroner over Klima- og miljødepartementets budsjett.

OMRÅDESATSING I BYER

Komiteen viser til at midlene under post 65 skal brukes til å styrke innsatsen for et bedre miljø i Groruddalen og blir brukt av etater i Oslo kommune og bydelene i Groruddalen.

Komiteen viser videre til at regjeringen og byrådet i Oslo har inngått en intensjonsavtale om et samarbeid om Groruddalen for 10-årsperioden

2007–2016, og at avtalen i 2015 ble forlenget til 2026. Komiteen merker seg at det er satt av 10,3 mill. kroner til dette arbeidet i 2016.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, er av den oppfatning at bærekraftig og attraktiv utvikling av byer og tettsteder er et viktig bidrag til å kunne oppnå målene i klimaforliket.

Flertallet viser til NIVI Analyses rapport 2014:1 «Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene» utarbeidet på oppdrag av KS, som fant at et flertall av kommunene har mangelfull kapasitet både når det gjelder areal- og samfunnsplanlegging.

Flertallet viser samtidig til oppstart av arbeidet med ny stortingsmelding om bærekraftige byer og sterke distrikter som er varslet tidlig i 2017, og mener at det er viktig å ivareta de nettverkene og spre den kunnskapen som er bygget opp gjennom disse programmene.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Norske Arkitekters Landsforbund (NAL) vil starte opp og drive et senter for bærekraftig byutvikling som skal inspirere og bistå kommuner i deres arbeid.

Dette flertallet ønsker å bidra med en oppstartsstøtte på 2 mill. kroner til et senter for bærekraftig byutvikling drevet av NAL, og viser til at midlene er plassert på kap. 1420 post 76.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til områdesatsing i byer med 10 mill. kroner under kap. 1400 post 65.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der dagens bevilgning på «Områdesatsing i byer» økes fra 10 til 150 mill. kroner. Dette medlem foreslår at økningen skal finansiere storsatsing på bærekraftige lokalmiljøer, med økt biomangfold, flere grøntområder, attraktive sosiale byrom etter modell fra bl.a. Grorudalssatsingen og miljøbydelen Brøset i Trondheim. Alle byer og tettsteder skal kunne søke om midler.

Dette medlem viser videre til at Miljøpartiet De grønne i sitt alternative budsjett foreslår økte bevilgninger til AMAP, som er den viktigste delen av samarbeidet i Arktisk råd over kap. 1400 post 74.

Dette medlem viser også til at det i Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett foreslås en kraftig økning til informasjons- og kampanjearbeid om miljøvennlig forbruk over kap. 1400 post 76.

Dette medlem foreslår også en sterkere satsing på å ta vare på Norges 7 verdensarvområder og setter av 2 mill. kroner ekstra på kap. 1400 post 79 til dette formålet.

Dette medlem viser videre til at bevilgningen til Byutvikling, lokalt miljøvern og universell utforming ble overført til Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Dette medlem er uenig med regjeringen i at KLD ikke skal arbeide aktivt med disse spørsmålene. Nedbyggingen og overføringen av oppgavene svekker miljøkompetanse som trengs for å ta vare på norsk natur. Dette medlem ønsker en kompetanseoppbygging på feltet innenfor KLD, og viser til Miljøpartiet de Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 15 mill. kroner på kap. 1400 post 81.

FRIVILLIGE MILJØORGANISASJONER OG ALLMENNUTTIGE MILJØSTIFTELSE

Komiteen legger stor vekt på den frivillige innsatsen som gjøres av engasjerte enkeltmennesker i miljø- og kulturvernorganisasjonene.

Komiteen mener det norske samfunnet ville vært fattigere uten de frivilliges initiativ og engasjement. De frivillige miljøorganisasjonene og allmennuttige miljøstiftelsene representerer en viktig arena for samarbeid og har bidratt til å skape det samfunnet vi har i dag.

Komiteen viser til at formålet med tilskuddsordningen til frivillige miljøorganisasjoner og allmennuttige miljøstiftelser er å legge til rette for et bredt folkelig engasjement og større kunnskap om miljø- og klimasaker. Komiteen mener det er viktig at frivilligheten vokser frem nedenfra, og at den skal ha en selvstendig stilling i samfunnet. Tilskuddsordningen skal stimulere til aktivitet til det beste for klima og miljø lokalt, regionalt og internasjonalt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene der tilskuddet til frivillige miljøorganisasjoner økes med 5 mill. kroner. Flertallet påpeker at 3 mill. kroner av økningen skal legges til samlet tildeling og fordeles etter samme nøkkel som i Prop. 1 S (2015–2016), og at 2 mill. kroner skal øremerkes Fortidsminneforeningen.

Flertallet foreslår å øke post 76 med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er viktig at de etablerte til-

skuddsordningene om fordeling av midlene til frivillige miljøorganisasjoner videreføres som omtalt i Prop.1 S (2015–2016).

Disse medlemmer viser til sitt alternative forslag til statsbudsjett hvor bevilgningen til kap. 1400 post 70 økes med 5,5 mill. kroner til frivillige miljøorganisasjoner og allmennytige miljøstiftelser.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil nevne spesielt at arbeidet med å ta vare på og formidle kulturarven i særlig grad er avhengig av frivillig innsats. Dette medlem viser i den forbindelse til det omfattende arbeidet som medlemsorganisasjonene og aktivistene i Kulturvernforbundet gjør.

Dette medlem viser i den forbindelse også til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1400 post 70 styrkes med 7 mill. kroner utover regjeringens forslag, som vil innebære at flere organisasjoner i Kulturvernforbundet kan motta støtte (Norsk Fyrhistorisk Forening og Norges Metallsøkerforening) som miljøorganisasjon, og at tilskuddet til Fortidsminneforeningen kan økes med tanke på den omfattende bygningsmasse som foreningen forvalter til beste for fellesskapet. Dette medlem viser også til at Kulturdepartementet har fått søknad fra Fortidsminneforeningen om støtte til foreningens museumsdrift.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til miljøorganisasjoner og -stiftelser med 5 mill. kroner over kap. 1400 post 70. I tillegg økes bevilgningen med 3 mill. kroner i tilskudd til frivillige organisasjoners kulturminnearbeid.

Dette medlem viser også til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag der det settes av 10 mill. kroner til bærekraftige frivillighets-sentraler, etter modell fra Bærekraftige Liv på Landås over kap. 1400 post 72 (Ny). 1 mill. kroner av disse midlene skal gå til Bærekraftige Liv på Landås for at de skal kunne fungere som kompetansesenter for andre Bærekraftige Liv-initiativer.

Dette medlem mener regjeringen bør sette av 1 mill. kroner innenfor kap. 1400 post 70 til Bærekraftige Liv på Landås, som nasjonalt kompetansesenter for Bærekraftige Liv.

Dette medlem ønsker dessuten å bidra til at arbeidslivets parter i varehandelen kan bidra i miljøarbeidet, og foreslår derfor å opprette et nytt miljøkompetanseprogram for varehandelen med en oppstartsbevilgning på 6 mill. kroner sammenlignet med regjeringens budsjettforslag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til at miljøbevegelsen spiller en

viktig rolle i arbeidet for å løse en rekke miljøutfordringer. Dette medlem mener det bør stimuleres til et enda bredere frivillig miljøengasjement og større kapasitet til å engasjere seg faglig i miljøutfordringer og løsninger. Dette medlem mener Norsk klimastiftelse og organisasjonen Spire bør inn under ordningen og gis støtte i 2016.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det er foreslått en kraftig økning i bevilgningene til miljøorganisasjonene. Økningen skal gå til grunnbevilgninger for å sikre forutsigbarhet og faglig kapasitet i tråd med organisasjonenes egne prioriteringer.

INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Komiteen viser til at Norge bidrar til driften av en rekke internasjonale organisasjoner, avtaler, konvensjoner og sekretariat som utfører viktig miljøarbeid av verdi for Norge. Komiteen merker seg at post 71 er foreslått økt med prisjustering og 7 mill. kroner, for å kompensere for lav kronekurs og en ny kontingent til Nagoyaprotokollen under Konvensjonen for biologisk mangfold.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å øke støtten til internasjonale organisasjoner med 22 mill. kroner med spesiell vekt på organisasjoner i Øst-Europa.

STØTTE TIL NASJONALE OG INTERNASJONALE MILJØTILTAK

Komiteen viser til at Klima- og miljødepartementet støtter en rekke nasjonale og internasjonale miljøtiltak over post 76 på statsbudsjettet, gjennom både øremerkede og frie midler. På det nasjonale området blir det blant annet foreslått å gi øremerkede tilskudd til «Den naturlige skolesekken», bekjempelse av fremmede arter, reduksjon av matsvinn, klimasmarte offentlige anskaffelser og pilotanlegg for biogass.

Komiteen har videre merket seg at regjeringen vil følge opp den nasjonale tverrsektorielle strategien for biogass. Komiteen viser i den forbindelse til at det bevilges 20 mill. kroner til pilotanlegg for biogass, midler som det kan søkes om fra Innovasjon Norge.

Komiteen merker seg at post 76 øker med 58 pst. til 48,3 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at en rekke nabolagsnettverk i Norge er

blitt en pådriver i arbeidet for klimaomstilling gjennom å skape lokale løsninger på globale miljøutfordringer med utgangspunkt i nabolagets sosiale fellesskap. De lokale nettverkene er en helårlig «grønn dugnad», preget av både enkeltarrangement og strukturelle initiativ. Flertallet viser til at Nasjonalt senter for bærekraftig omstilling (NABO) er et slikt initiativ, og ønsker å støtte aktiviteten i 2016 med 500 000 kroner, som bevilges over post 76 på kap. 1400.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil bevilge 2,5 mill. kroner til Ishavsmuseet Aarvak i Brandal innenfor rammene og retningslinjene for post 76.

Dette flertallet foreslår å øke kap. 1400 post 76 støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak med 5 mill. kroner, som overføres fra kap. 1420 post 33, sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at Norge yter betydelige bidrag til FNs arbeid – også innenfor klima og miljø. Disse medlemmer har merket seg at en forskningsleder fra forskningsstiftelsen CICERO er valgt inn i klimapanelets ledelse, og mener dette er positivt.

Disse medlemmer viser til at Miljødirektoratet er knutepunktet for norske bidrag til FNs klimapanel (IPCC), og at det vil være opp til direktoratet å vurdere om midler til IPCC skal prioriteres i 2016. Disse medlemmer vil påpeke at IPCCs arbeid vil løpe over flere år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til oppstarten av arbeidet med FNs sjette hovedrapport. I den forbindelse er en forskningsleder ved Cicero valgt inn som nestleder i Arbeidsgruppe 1 i IPCC, som en del av den nye ledelsen i IPCC. Disse medlemmer mener det er svært viktig med norsk deltagelse i ledelsen for IPCC. Det vil ha betydning for Norges rolle som klimapådriver internasjonalt, og for det nasjonale klimaarbeidet.

Disse medlemmer viser til at IPCCs oppgave er å samle og vurdere det beste av tilgjengelig naturvitenskapelig, teknisk og samfunnsøkonomisk informasjon om klimaendringer. Panelets vurderinger er basert på arbeid utført av forskere og eksperter fra alle verdensdeler. Erfaringene fra IPCCs tidligere hovedrapporter er at de holder et svært høyt faglig nivå. De har stor betydning for hvordan verdenssamfunnet

oppfatter klimakrisen vi står overfor, og hvilke tiltak som må gjennomføres for å nå 2-gradersmålet.

Disse medlemmer er meget overrasket over statsråd Tine Sundtofts svar på komiteens brev om hvordan finansieringen av det norske bidraget i arbeidet med neste hovedrapport fra IPCC skulle finansieres. I sitt svarbrev den 19. november 2015 viser statsråden til at øremerking av midler til dette arbeidet vil føre til at andre prosjekter mister sin støtte, og at det vil være opp til Miljødirektoratet om det eventuelt skal prioriteres midler til slike bidrag på bekostning av andre prioriterte oppgaver. Disse medlemmer oppfatter statsråden slik at det ikke har noen betydning for regjeringens klimaarbeid at en norsk klimaforsker er valgt inn i ledelsen av IPCC.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne stiller seg undrende til at regjeringen ikke velger å bidra med finansiering av Norges deltagelse i utarbeidelse av FNs sjette hovedrapport. Disse medlemmer vil påpeke at dette tidligere har vært gjort, senest i 2013/2014 til utarbeidelse av IPCCs 5. hovedrapport.

Disse medlemmer fremmer i denne forbindelse følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen avsette 5 mill. kroner fra kap. 1400 post 76 til det norske bidraget i forbindelse med utarbeidelse av IPCCs 6. hovedrapport.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet er opptatt av å styrke arbeidet med utvikling av biogassanlegg og følge opp biogasstrategien, og viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1400 post 76 styrkes med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen over post 76 for å sikre norsk støtte til utarbeidelsen av FNs klimapanel 6. hovedrapport.

KULTURMINNER

Komiteen viser til at vern av kulturminner er viktig for å forstå norsk kulturarv og historie. Komiteen mener sikring og beredskap av våre 180 tette trehusmiljøer og 28 stavkirker er viktig, og merker seg at stavkirkeprogrammet er gjennomført i henhold til tidsplanen.

Komiteen peker på at fredede og verneverdige eiendommer ofte har engasjerte eiere som passer godt på vår felles kulturarv. Komiteen viser i den forbindelse til «Bygg og bevar»-samarbeidet med

Byggenæringens landsforbund. Dette er en nettbasert portal/møteplass mellom det offentlige og private eiere, som utgjør et lavterskeltilbud for alle eiere som trenger informasjon om istandsetting og vedlikehold av eldre bygninger. Komiteen har merket seg at prosjektet blir videreført i en femårsperiode fra 1. januar 2016.

KLIMA- OG MILJØSATSING I KOMMUNENE

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås at det settes av til sammen 1 mrd. kroner til en storstilt satsing på klimaforebygging og klimakompetanse i kommunene, fordelt på tre ulike poster på Klima- og miljødepartementets budsjett.

Dette medlem viser til at det for det første foreslås at det etableres en ny post 63 under kap. 1400, som skal finansiere etableringen av stillinger som klima- og miljørådgivere, og som skal være pådrivere og ressurser for klimatiltak, klimatilpasning og andre miljøtiltak i kommunene. I tillegg foreslås det avsatt 50 mill. kroner over kap. 1400 post 21, som skal gå til nasjonale og regionale fellestiltak og kompetansebasert som skal hjelpe kommunene med å gjennomføre klimahandlingsplaner o.l. Det tredje leddet i en slik satsing er foreslått finansiert over en ny post 61 under kap. 1420 ved navn «Tilskudd til klimatilpasningstiltak». Her foreslås det avsatt ytterligere 400 mill. kroner.

Dette medlem viser til at hensikten er at kommuner som har et spesielt stort behov for investeringer i ny infrastruktur og andre klimatilpasnings tiltak, skal få hjelp av staten. De årlige bevilgningene til formålet som er tenkt finansiert over dette kapitlet, bør etter hvert trappes opp til flere milliarder.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 300 mill. kroner til et finansieringsprogram for klimatiltak i kommunene. Dette medlem viser til at kommunene spiller en nøkkelrolle i overgangen til et lavutslippssamfunn. Gjennom dette programmet skal staten kunne kjøpe større utslippsreduerende tiltak i kommunene, som f.eks. enøk-tiltak og innkjøp av elkjøretøy.

2.2.4 *Kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking*

Det foreslås bevilget 679,304 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 660,019 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen noterer seg at økningen på dette kapitlet blant annet er knyttet til arbeidet med klima- og miljøovervåking på Troll-stasjonen i Antarktis.

Komiteen peker på at tap og forringelse av naturmangfold er en av de største utfordringene verdenssamfunnet står overfor. Norsk natur må derfor forvaltes kunnskapsbasert, for å sikre en miljøpolitikk som bygger på forvalteransvaret. Komiteen vil peke på at sunne økosystemer gir livsviktige og verdifulle tjenester og legger et avgjørende grunnlag for fremtidsrettede og bærekraftige arbeidsplasser. Samtidig vil komiteen understreke at naturen også skal bevares for dens egenverdi.

Komiteen viser til at Stortinget har vedtatt et mål om å stanse tap av biologisk mangfold i Norge innen 2020. Komiteen mener innsatsen til miljøvernforskning og miljøovervåking må reflektere de store utfordringene Norge står overfor på miljøområdet.

Komiteen mener miljøforskningsinstituttene utfører en god og viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunnlaget om norsk natur, miljøutfordringer og løsninger. Instituttene bidrar også til næringsutvikling innen bioøkonomi og naturressursutnyttelser med lavere økologisk fotavtrykk.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å øke post 50 Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene med 40 mill. kroner, samt post 51 Miljøovervåking og miljøforskning med 10 mill. kroner. Formålet med økningen på post 51 er å trappe opp forskningsprogrammet Klimaforsk og forskning på sumvirkninger av arealinngrep. Det foreslås også å øke post 53 Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning med 10 mill. kroner, samt post 54 Artsprosjektet med 10 mill. kroner. Formålet med den foreslåtte økningen på post 54 er å styrke Artsdatabankens arbeid med å oppdatere og formidle kunnskap om norsk natur, med unntak av 2 mill. kroner som øremerkes styrking av arbeidet med artsobservasjoner.

Dette medlem foreslår også en økning av post 73 Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene på 5 mill. kroner i tråd med økt aktivitet på andre poster.

KUNNSKAPSLØFT FOR NATUREN

Komiteen mener mer kunnskap vil bidra til å bevare den mest verdifulle naturen, forbedre arealplanleggingen, dempe konflikter og øke effektiviteten i planprosesser. Komiteen mener den samfunnsøkonomiske gevinsten av økt kunnskap og økt kartlegging av norsk natur vil være betydelig.

Komiteen understreker at det haster med å få på plass et økologisk grunnkart for Norge, slik at det kommer til nytte i store satsinger på f.eks. samferdsel, fornybar energi og bolig.

Komiteen har registrert at kun 25 pst. av norsk natur er kartlagt, og at det trengs et nasjonalt kunn-

skapsløft for naturen. Komiteen har merket seg at en bred allianse av næringsorganisasjoner, miljøorganisasjoner og friluftslivsorganisasjoner etterspør dette.

Komiteen merker seg at det også er behov for å øke kunnskapen om biosystematikk.

Komiteen peker på at Miljødirektoratets arbeid med å kartlegge naturtyper og arter samt Artsdatabankens arbeid med Artsprosjektet, Artskart, Artsobservasjoner og Naturtyper i Norge, bidrar til å få på plass viktig kunnskap. Komiteen understreker viktigheten av å videreføre og kvalitetssikre kunnskapen og forvaltningsrådene som allerede finnes i Naturbase.

Komiteen mener rollefordelingen mellom Miljødirektoratet og Artsdatabanken som er beskrevet i Innst. 144 S (2014–2015), må fastholdes. Komiteen peker på at kunnskapen som innhentes skal ha gyldighet i lang tid. Komiteen mener derfor det er viktig at det gjøres en grundig jobb med å kvalitetssikre metodikken for og bestillingen av naturtypekartlegging, slik at innsamlingen av data målrettes mot den mest verdifulle naturen.

Komiteen mener kunnskapsløftet for natur må innrettes slik at den kunnskapen som er mest relevant i arealforvaltningen innhentes først.

Komiteen mener mer kunnskap vil bidra til å bevare den mest truede og verdifulle naturen, forbedre arealplanleggingen, dempe konflikter og øke effektiviteten i planprosesser. Komiteen imøteser at regjeringen i den kommende stortingsmeldingen om naturmangfold redegjør for status i arbeidet med etablering av det økologiske grunnkartet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor bevilgningen til post 21 økes med 20 mill. kroner.

Flertallet vil ytterligere styrke denne posten med 10 mill. kroner til overvåking og kunnskapsinnhenting om vannmiljøet. Flertallet viser til at dette innebærer en overføring til dette kapitlet på 8 mill. kroner fra kap. 1420 post 22, og 2 mill. kroner fra kap. 1420 post 85. Flertallet mener det er riktig å bevilge overvåkingsmidler over kap. 1410.

Flertallet foreslår å øke post 21 med 30 mill. kroner sammenliknet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at behovet for kunnskap om hvor vi finner verdifull natur i Norge, er stort. Med økt kartlegging av natur kan vi få på plass et fullsten-

dig kart over denne naturen («økologisk grunnkart»). Kartet vil gjøre planprosesser mer effektive og bidra til å bevare natur som er særlig viktig for biologisk mangfold i Norge. Disse medlemmer viser til sitt alternative statsbudsjett som øker bevilgningene med 35 mill. kroner til miljøovervåking og et økologisk grunnkart.

Komiteens medlem fra Senterpartiet mener at det er behov for tiltak for en bedre, kunnskapsbasert og mer helhetlig naturforvaltning, og at det bør iverksettes et arbeid med en helhetlig plan for kartlegging og overvåking av naturmangfold.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1410 post 54 styrkes med 10 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til et økologisk grunnkart for naturen med 40 mill. kroner. Videre foreslår Sosialistisk Venstreparti 10 mill. kroner i økt bevilgning over kap. 1410 post 21 for å bedre kartlegge kyst- og fjordnaturen.

Dette medlem viser også til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til Artsprosjektet post 54 med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener et «økologisk grunnkart» bør komme på plass innen 2020 slik at denne kunnskapen kan gjøres tilgjengelig raskt. Kostnaden for dette er anslått til 700 mill. kroner. Dette medlem viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å trappe opp innsatsen på feltet med 140 mill. kroner ekstra i 2016 sammenliknet med Prop. 1 S (2015–2016).

GENØK

Komiteen viser til det viktige arbeidet GenØk – Senter for biosikkerhet i Tromsø – gjør for trygg bruk av bioteknologier. GenØk er et nasjonalt kompetansesenter for biosikkerhet, og har et spesielt ansvar for å undersøke uønskede effekter på helse, miljø og samfunn i miljø der man kan tillate bruk av genmodifiserte organismer (GMO). GenØk er en viktig bidragsyter innen rådgivning og risikovurdering til Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet.

Videre viser komiteen til at GenØk driver genøkologisk forskning og forskningsbasert virksomhet godt forankret i føre-var-prinsippet, som bidrar til en tryggere bruk av bioteknologi.

Komiteen viser til at satsingen på å identifisere antibiotika og kartlegge antibiotikaresistente gener i arktiske miljø er viktig for å kunne si noe om hvor-

dan antibiotikabruk har påvirket utvikling av resistens, som i dag utgjør en av de største utfordringene europeisk helsevesen har stått ovenfor.

Komiteen er enig med regjeringen i at Arktis er Norges viktigste utenrikspolitiske interesseområde, og at det er av nasjonal betydning at vi klarer å utnytte ressursene som finnes her og skape vekst og gode liv i nord. Skal Norge innta en lederrolle i det arktiske samarbeidet, er det også viktig at dette skjer innen biosikkerhet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre og Sosialistisk Venstreparti viser til at syntetisk biologi er et nytt spennende felt, GenØk undersøker hvordan denne teknologien kan brukes på en trygg måte for verdiskaping innenfor bioøkonomien. Ved siden av å være opptatt av miljø- og helseis risiko undersøker GenØk også samfunnsnyten og bærekraft ved bruk av GMO, nanoteknologi og syntetisk biologi.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener Arktis er et spesielt sårbart område hvor bruk av nye bioteknologier kan ha store konsekvenser. Disse medlemmer ber derfor regjeringen vurdere hvorvidt GenØks ansvarsområde fremover også skal omfatte Arktis, gjerne i samarbeid med øvrige aktører på feltet slik som Norsk polarinstitutt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til GenØk – senter for biotryggleik, med 3 mill. kroner over kap. 1410 post 72.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til GenØk med 5 mill. kroner, for å styrke GenØks arbeid med å forske, informere og rådgi om helse- og miljøkonsekvenser av genteknologi.

2.2.5 Kap. 1420 Miljødirektoratet

Det foreslås bevilget 3 281,645 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 2 848,862 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at Miljødirektoratet er Klima- og miljødepartementets rådgivende og utøvende fagorgan innen klima, naturforvaltning og forurensning. Komiteen viser videre til at Miljødirekto-

ratet er helt sentralt for å gjennomføre den nasjonale politikken og for å få satt i verk konkrete tiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne merker seg at økningen på Miljødirektoratets budsjett i all hovedsak skyldes økning i CO₂-kompensasjonen for industrien, oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet og ulike oppryddingstiltak. Alle basert på anslag om økte behov for 2016. Disse medlemmer merker seg at øvrige poster er på om lag samme nivå som i fjor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til den nylig vedtatte forskriften om fremmede organismer som trer i kraft 1. januar 2016, og foreslår å øke posten for driftsutgifter i direktoratet med 2 mill. kroner for å dekke administrative kostnader knyttet til dette arbeidet, disse midlene overføres fra kap. 1420 post 21.

Flertallet viser til budsjettavtalen med vedlegg og opprettelsen av en belønningsordning for kutt av klimagassutslipp i kommunene, som skal administreres av Miljødirektoratet. Flertallet vil styrke posten for driftsutgifter i direktoratet med 2 mill. kroner for å administrere ordningen, disse midlene overføres fra kap. 1420 post 61.

Flertallet foreslår å øke post 1 med 4 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1420 post 1 reduseres med 15 mill. kroner utover regjeringens forslag. Dette medlem vil samle direktoratets virksomhet i Trondheim, og mener derfor at deler av driftsutgiftene kan reduseres.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det kun bør tildeles offentlig støtte til planting av skog på nye arealer som klimatilnær, dersom arealene som vurderes for tiltaket er i samsvar med et sett med miljøkriterier, har netto positiv klimaeffekt, og som tar hensyn til økosystemet, naturverdiene i området og muligheten til å drive friluftsliv.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener Miljødirektoratets kapasitet må økes betydelig i årene framover for å trappe opp vik-

tig arbeid med å stoppe nedbygging av verdifull norsk natur, iverksette tiltak og strategier for å stoppe tapet av naturmangfold og redusere mengden miljøgifter i norsk natur og mat.

Dette medlem viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der posten for spesielle driftsutgifter foreslås økt med 95 mill. kroner. Økningen foreslås fordelt til blant annet faglige prosjekter innen skogvern, marin verneplan, verneplaner, og nasjonalparker, samt følge opp naturmangfoldloven.

FOREBYGGENDE OG KONFLIKTDEMPENDE TILTAK I ROVVILTFORVALTNINGEN

Komiteen viser til St.meld. nr. 15 (2003–2004) Rovvilt i norsk natur og behandlingen av den, samt rovviltforliket på Stortinget våren 2011, hvor det ble lagt stor vekt på forebygging og færre konflikter.

Komiteen mener det er viktig at dette arbeidet fungerer etter forutsetningene. Komiteen forutsetter at regjeringen følger opp tidligere vedtak i Stortinget, og påser at tilskuddsordningen stimulerer til reduserte tap og konflikter.

Komiteen viser til at regjeringen har varslet at det skal legges fram to saker til Stortinget om ulvesoner og bestandsmål for ulv i løpet av 2015.

Komiteens medlem fra Senterpartiet er sterkt bekymret for den belastningen som rovdyrbestandene har på både næringsvirksomhet og livskvalitet.

Norge trenger utmarksnæringene for å opprettholde et aktivt landbruk i hele landet – for å produsere mer mat og for å utnytte naturressursene best mulig.

Dette medlem setter spørsmålstegn ved at Stortinget fortsatt ikke har fått noen sak til behandling om nytt bestandsmål for ulv, slik statsråden blant annet har varslet i svar på skriftlig spørsmål den 16. mars 2015. Dette medlem mener at forvaltningen av ulv i Norge over tid har ført til en prekær situasjon for en rekke lokalsamfunn, fordi nærgående ulv skaper frykt, den begrenser muligheten for jakt og annet friluftsliv, og ikke minst fører ulveforvaltningen til betydelige tap av beitedyr. Dette krever en rask og betydelig reaksjon.

Dette medlem viser til at det er store utfordringer i reindriftsnæringa med tap av dyr på grunn av rovvilt. For å kunne møte denne utfordringen er det nødvendig med økt kunnskap om rovviltpolitikken følger for reindriftsnæringen og effektive tiltak for å redusere rovviltkonflikten.

Dette medlem er uenig i at det skal benyttes midler fra post 73 til omstillingstiltak. Den todelte målsettingen tilsier at flere tiltak må iverksettes før omstilling blir den endelige løsningen. I henhold til

regjeringens forslag skal 10 mill. kroner av midlene også dekke omstillingstiltak.

Dette medlem mener at midler bevilget under kap. 1420 post 73 skal disponeres av rovvilt-nemndene i sin helhet. Posten dekker en rekke viktige tiltak i rovviltforvaltningen, som akutte tiltak i beitesesongen, kompensasjon for jegere som driver skadefelling, tidlig nedsanking, radiobjeller osv.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1420 post 73 styrkes med 30 mill. kroner utover regjeringens forslag, da det er behov for å sette i gang mer omfattende tiltak enn det som lar seg gjøre i dag.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative statsbudsjett der det foreslås en betydelig økning i bevilgningene til risikoreduserende tiltak i rovviltforvaltningen over kap. 1420 post 72.

FRILUFTSLIV

Komiteen viser til at 2015 har vært friluftslivets år. Gjennom året har det vært arrangert aktiviteter over hele landet.

Komiteen viser til de gode erfaringene med «Friluftslivets år 2015», og mener det ikke må være en engangserfaring, men at det gode arbeidet må videreføres for å styrke norsk friluftsliv.

Komiteen viser til at friluftsliv er den aktiviteten som mobiliserer flest mennesker i alle befolkningsgrupper til hverdagsaktivitet. Allerede nå viser satsing på Friluftslivets år at flere mobiliseres av nasjonale satsinger til å bruke naturen på en aktiv og god måte. Komiteen mener det er viktig å styrke satsing på friluftsliv gjennom aktivitetsmidler til nasjonale frivillige friluftslivsorganisasjoner, og viser til den eksisterende ordningen som forvaltes av Norsk Friluftsliv.

Komiteen merker seg at allerede nå viser undersøkelser at «Friluftslivets år» har mobilisert flere ut oftere. En spørreundersøkelse gjennomført av Ipsos MMI på oppdrag av Norsk Friluftsliv i slutten av oktober 2015, viser at 22 pst., eller 1,1 million nordmenn, oppgir at de har vært mer aktive innen friluftsliv enn tidligere. I gruppen 15–24 år oppgir 31 pst. at de har blitt mer aktive siste år.

Komiteen mener at friluftsliv gir gode opplevelser og bedre folkehelse. Friluftsliv har stor helsefremmende betydning, og det bidrar til at enda flere utover friluftsliv jevnlig. Personer som deltar aktivt i friluftsliv, får også et engasjement for å ta vare på natur og miljø. Folk ønsker å være mer aktive, og 6 av 10 oppgir at de vil bruke nærområdet og naturen der som de skal bli mer aktive. Særlig viktig er det at barn og unge oppdager gleden ved friluftsliv og gis ferdigheter til å utøve friluftsliv.

Komiteen viser til at folkehelseutfordringene er en stor kostnad for samfunnet og fører til redusert helse, trivsel og livskvalitet for mange mennesker. Komiteen mener at samfunnet må legge til rette for at det blir lettere å være fysisk aktiv i hverdagen. Komiteen mener et viktig tiltak vil være å satse mer på friluftsliv for å bedre folkehelsen.

Komiteen viser til at friluftslivet også er en arena for integrering. Gjennom friluftslivsaktiviteter kan det legges til rette for at flerkulturelle får en anledning til å lære seg bedre norsk, møte nordmenn i andre omgivelser og på et sted der mange liker å være. Organiserte turer gjennom friluftsjernbanene og andre kan bidra til at mange blir raskere integrert og en del av det norske samfunnet. Det langsiktige målet vil blant annet være å utdanne turledere med innvandrerbakgrunn. I tillegg vil slike tiltak bidra til bedre integrering, språkopplæring, gjensidig kulturforståelse, nettverksbygging og kjennskap til sitt lokalmiljø, i tillegg til de positive helseeffektene friluftsliv bidrar til.

Komiteen viser til at regjeringen har varslet at de skal utarbeide en ny stortingsmelding om friluftsliv, og at det overordnede målet med meldingen er at flere skal utøve friluftsliv jevnlig. Komiteen mener det er bra at meldingen kommer til behandling i løpet av 1. halvår 2016. Både oppfølging av «friluftslivets år» og styrking av tiltak rettet inn mot friluftsliv er viktige områder som komiteen imøteser at regjeringen tar med seg i stortingsmeldingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor friluftsliv styrkes med 20 mill. kroner.

Flertallet legger til grunn at økningen går til formålet friluftslivsaktivitet og støtter opp om frivillige organisasjoner som legger til rette for aktiviteter og naturopplevelser. Flertallet peker i den sammenheng på at Norsk Friluftsliv har opparbeidet en ordning for støtte til organisasjonene under sin paraply, og forutsetter at denne ordningen styrkes som følge av den økte bevilgningen.

Flertallet foreslår å øke post 78 med 20 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Miljøpartiet De Grønne vil opprettholde satsingen på friluftsliv som ble trappet opp i forbindelse med «Friluftslivets år», og viser til at det er gjennomført et stort antall arrangement med god deltakelse – for å inspirere flere til å drive friluftsliv.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det i statsbudsjettet er foreslått reelle kutt til friluftsliv, som vil gå hardt ut over aktivitetsstøtten. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett som øker bevilgningen til friluftsliv, og at det der foreslås å øke kap. 1420 post 78 med 55 mill. kroner til friluftslivformål.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1420 post 78 styrkes med 7 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett der man øker bevilgningen til friluftslivsaktiviteter ved at post 78 styrkes med 15 mill. kroner, og øremerkes aktivitetsmidler til frivillige organisasjoner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å øke post 78 med 40 mill. kroner for å øke tilskuddet til fysisk aktivitet i regi av frivillige organisasjoner. Miljøpartiet De Grønne styrker også ordningen for friluftslivsaktivitet for mennesker med innvandrerbakgrunn.

STATLIG ERVERV/OPPKJØP AV FRILUFTSOMRÅDER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at presset på natur- og friluftslivsområder er økende, og det er stadig flere utbyggingssaker til behandling i hele landet. Støtte til oppkjøp av by- og tettstedsnære områder gir mye aktivitet. Disse medlemmer er av den oppfatning at dette er et viktig og grunnleggende tiltak i videre arbeid med tilrettelegging og å øke antall aktivitetstiltak i nærmiljøet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett som øker bevilgningene til båndlegging av områder for friluftslivformål med 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å etablere en nasjonal plan for kjøp av friluftsområder, nye nasjonalparker og verneområder og skogvern for å sikre naturmangfold og befolkningens tilgang på natur og friluftslivareal. Det foreslås en bevilgning på 100 mill. kroner over en ny post med tilskudd til kommuner for sikring av viktige natur- og friluftsområder.

TILRETTELEGGING AV FRILUFTSOMRÅDER

Komiteen mener at flere områder bør gjøres universelt utformet slik at de kan brukes av alle. Komiteen er særlig opptatt av at flere friluftsområder innbyr til aktivitet for barn og unge og fungerer som sosiale møteplasser, slik det legges opp til i friluftsrådernes arbeid med friluftsporter. I et folkehelseperspektiv er det særlig viktig å stimulere til økt gå-aktivitet, og komiteen støtter opp om sti-satsinga i regi av turistforeninger og friluftsråd, som et hovedtiltak i Friluftslivets år 2015.

Komiteen er av den oppfatning at friluftsområdene må tilrettelegges og forvaltes slik at de er innbydende og lett tilgjengelige. God adkomst og skilting er avgjørende. Videre trengs det gode turveier, og de mest brukte områdene må ha toaletter og renovasjonsordninger.

NASJONALPARKER OG VERNEDE OMRÅDER

Komiteen har merket seg at en gjennomgang utført av Miljødirektoratet i 2014 viser at 30 pst. av verneområdene i Norge er truet av gjengroing og fremmede arter. Komiteen vil understreke det ansvaret som påligger miljømyndighetene for å ivareta verneområdene. Behovet for skjøtselstiltak i verneområdene er stort, og komiteen legger til grunn at midlene prioriteres der behovet er størst på et faglig grunnlag.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår å øke post 31 med 15 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative forslag til statsbudsjett der man foreslår 10 mill. kroner i økt bevilgning til skjøtsel i verneområde, og 10 mill. kroner i økt bevilgning til arbeid med nye nasjonalparker.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det er satt av 15 mill. kroner ekstra på post 31 for å dekke det store behovet for skjøtsel i verneområder for å hindre gjengroing, spredning av fremmede organismer og forsøpling. Dette medlem viser til at Riksrevisjonen har påpekt at verneverdiene i en del verneområder kan forringes som følge av manglende tiltak, som skjøtsel og annen type oppfølging. Verneområdene er vår mest verdifulle natur, og er derfor svært viktig å ta vare på.

Dette medlem viser videre til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å be-

vilge 25 mill. kroner ekstra på post 34 for å sette i gang arbeidet med nye nasjonalparker, samt 20 mill. kroner ekstra på en ny post for å sette i gang et eget program for etablering av marine nasjonalparker.

NASJONALPARKSENTRER

Komiteen viser til at naturveiledere som er knyttet til nasjonalparksentrene har en viktig funksjon som formidler av kunnskap om naturen og dens sammenhenger, i den hensikt å styrke innsikt, respekt, engasjement og omsorg for natur- og kulturmiljøet. Komiteen understreker at naturveiledning er en gratis tjeneste som tilbys ulike grupper av besøk til bl.a. nasjonalparksentrene.

Komiteen viser til at det er utredet en faglig plattform for naturveiledning i Statens Naturoppsyn, og at arbeid med utvikling av naturveiledning er ved siden av informasjon og veiledning en vesentlig del av oppsynsarbeidet for mange naturveiledere. Komiteen mener det er viktig at naturveilederne som er knyttet til de ulike sentrene utfører sitt arbeid gjennom en felles faglig plattform.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at størsteparten av Hardangervidda nasjonalpark ligger i Hordaland, og at besøkstallene er størst i nasjonalparken med utgangspunkt fra turistveg rv. 7. Det er derfor særlig relevant at Statens Naturoppsyn er lokalisert til Hardangervidda Natursenter i Eidfjord, med oppsynsstilling og naturveilederstilling.

Flertallet peker på at ved å videreutvikle Nordisk Naturskule Eidfjord, lokalisert til Hardangervidda Natursenter Eidfjord, kan en bedre formidle forvaltningsrettede tema mot grunneiere, besøkende, organisasjoner, barn og unge og ulike andre brukere av Hardangervidda Nasjonalpark. Senteret i Eidfjord med sine høye besøkstall er en viktig del av reiselivs-satsinga i Hardanger og Hallingdal. I arbeidet med en strategisk satsing på villrein fjellet som ressurs og verdiskaper for reiselivet, bør senteret i Eidfjord være en viktig part i arbeidet.

NATURINFORMASJONSSENTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det er bevilget 5 145 000 kroner til laksesenter på posten for naturinformasjonssenter. Flertallet mener det ikke er behov for å opprettholde hoveddelen av støtten i 2016, og foreslår å redusere post 85 med 4 mill. kroner. Flertallet viser til at midlene på post 85 er overførbare, og legger til grunn at ubenyttede midler

bevilget for inneværende år overføres til samme post for 2016.

Flertallet vil overføre 2 mill. kroner til kap. 1410 post 21 miljøovervåking og miljødata, og 2 mill. kroner til kap. 1429 post 77 tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at Norge har en særegen posisjon internasjonalt med mange vernede vassdrag. Stortinget har gjennom fire verneplaner vernet ca. 388 vassdrag. Andre typer verneområde og nasjonalparker har dokumentasjonssenter for å formidle erfaringene med vern. Vassdrags- og miljømyndighetene bør nå samarbeide om å løfte fram kvalitetene og opplevingsverdiene i de enestående vernede vassdragene våre. Det kan gjøres gjennom et nasjonalt senter – knyttet til ett av de mest besøkte objektene.

Disse medlemmer mener at et slikt dokumentasjonssenter vil være interessant for reiselivet og for undervisning og forskning, og ber derfor regjeringen vurdere å opprette et dokumentasjonssenter også i forbindelse med vassdragsvern. Man er kjent med at det finnes planer for et nasjonalt senter for vernede vassdrag ved den nasjonale turistveien over Gaularfjellet – i Gaular kommune i Sogn og Fjordane.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett foreslår bevilgning til naturinformasjonssenter på Runde, og støtte til oppstart av et nytt nasjonalt senter for verna vassdrag i Gaular.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås å bevilge 5 mill. kroner ekstra til ulike naturinformasjonssentre.

SKOGVERN

Komiteen viser til at skogen gir mange økosystemtjenester. Den har økonomisk verdi for skogbruksnæringa, betydning som karbonlager, for klimatilpasning, som leveområder for arter, og for folks friluftaktiviteter og rekreasjon. Norge har stor variasjon av skogtyper, også skogtyper som er sjeldne internasjonalt. Skogens robusthet, variasjon og helse er avgjørende for å sikre økosystemtjenester som f.eks. klimareguleringsfunksjoner. 50 pst. av artene som i norsk rødliste for arter 2010 er klassifisert som truede eller nær truede, lever i skog (1 838 arter).

Komiteen viser til at for å ta vare på norsk naturmangfold må skogen forvaltes riktig, og disse hensynene må balanseres. Økt skogvern er, sammen

med gode miljøhensyn i skogbruket, avgjørende for å sikre norsk naturmangfold.

Komiteen mener at behovet for skogvern er stort. Arbeidet med skogvern skjer i hovedsak ved frivillig skogvern på privat grunn, og ved vern av skog eid av Statskog SF og av Opplysningsvesenets fond.

Komiteen vil understreke behovet for å øke skogvernet. Et økt skogvern vil være avgjørende for å nå målene Norge har sluttet seg til under Konvensjonen for biologisk mangfold.

Komiteen vil fremheve at ordningen med frivillig vern har vært en suksess, som har økt verne tempoet og redusert konfliktnivået.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at i dag vernes bare 2,7 pst. av den produktive skogen, mens forskerne mener vi trenger å verne minst 10 pst.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at skogvernet er styrket med 73 mill. kroner i budsjettavtalen. Dette flertallet viser til at det i statsbudsjettene fra og med 2014 til og med budsjettforliket for 2016 vil være bevilget nesten like mye midler til skogvern enn under hele perioden med rød-grønn regjering fra 2006–2013 til sammen. Dette flertallet mener at dette vil bidra til å forsterke skogvernet slik at våre etterkommere kan oppleve det samme naturmangfoldet som vi har i dag. Dette flertallet viser til den bebudede stortingsmeldingen om naturmangfold, og imøteser at den omtaler ambisjonene for skogvern i Norge i tråd med forpliktelsene i biomangfoldkonvensjonen.

Dette flertallet vil overføre 2 mill. kroner til kap. 1420 post 21 for å dekke de økte driftsutgiftene som aktivitetsøkningen i skogvernet medfører, herunder evaluering av skogvernet og en oppdatering av mangeanalysen over hvilke skogtyper som er dårlig representert i vernet så langt.

Dette flertallet foreslår å øke post 35 med 73 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016). 2 mill. kroner overføres fra denne posten til kap. 1420 post 21 for å dekke drift og evaluering av skogvernet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at for-

slag til bevilgning til frivillig skogvern er redusert med 12 mill. kroner – til 319,1 mill. kroner i 2016.

Disse medlemmer mener at det bør lages en plan for opptrapping av skogvernet som sørger for at 10 pst. av den produktive skogen i Norge er vernet i løpet av ti år. Vern av den mest artsrike og diverse skogen i Norge er det viktigste grepet for å stoppe tap av natumangfold.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringa i fjor foreslo å kutte støtten til det frivillige skogvernet med 2/3, og merker seg at regjeringa har tatt signalet fra stortingsflertallet og ikke foreslår samme drastiske kutt i år.

Disse medlemmer viser likevel til et kutt fra regjeringa i 2016 på 12 mill. kroner, når behovet er en økning.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at ved å styrke midlene til skogvernet vil dette bidra til å forsterke skogvernet slik at våre etterkommere kan oppleve det samme naturmangfoldet som vi har i dag. Disse medlemmer viser til den bebudede stortingsmeldingen om naturmangfold, og imøteser at den omtaler målsettinger for skogvern i Norge i tråd med forpliktelsene i biomangfoldkonvensjonen.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett som foreslår å øke bevilgningene til skogvern med 75 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil foreslå at ordningen med frivillig vern suppleres med en parallell erstatningsordning i tillegg til dagens etablerte engangserstatning. Dette medlem vil derfor foreslå at regjeringen bes utrede en ordning der de skogeiere som ønsker det, i stedet for en engangserstatning kan få årlig erstatningsutbetaling basert på skogens tilvekst og hva som netto kunne vært hentet ut dersom området ikke hadde vært vernet.

Dette medlem vil fremheve at en slik parallell modell på kort sikt kan frigjøre statlige midler til flere verneavtaler og samtidig sikre en langsiktig og rettferdig erstatningsordning for eiendommen. Det bør være en forutsetning at den årlige erstatningssummen knyttes til skogeiendommens gårds- og bruksnummer, slik at det langsiktige inntekspotensialet for eiendommen sikres både for nåværende og fremtidige eiere tilnærmet likt den inntekt den verne- de skogen hadde gitt ved tradisjonell drift og avvirkning. Dette medlem vil hevde at en slik parallell og valgfri erstatningsordning både vil tjene naturvernet og landbruket.

Dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en parallell erstatningsordning for frivillig barskogvern, der skogeier i stedet for dagens engangserstatning kan velge erstatning basert på årlig tilvekst og en beregning av den netto inntekt som kunne vært tatt ut dersom skogen ikke hadde vært vernet.

Det er en forutsetning at en slik parallell erstatningsordning følger den vernede eiendommens gårds- og bruksnummer, og blir en del av det framtidige inntektsgrunnlaget for bruket.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet går inn for å videreføre bevilgningene til skogvern på samme nivå som i fjor, og viser til at dette vil gjøre det mulig å treffe vernevedtak for de områder som det er planlagt å verne i 2016. I løpet av neste år vil 3 pst. av den produktive skogen i Norge være vernet. Dette medlem er opptatt av at bevilgningen til skogvern skal videreføres på et høyt nivå de kommende årene for å sikre forutsigbarhet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener en mer aktiv tilnærming gjennom statlig vern, frivillig vern, sertifiseringsordninger og makeskifter med Statskog bør vurderes. Disse medlemmer mener at Statskog ikke skal kompenseres ved vern av statens skog.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett der man øker bevilgningen til frivillig skogvern med 235 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til Miljøpartiet De Grønnes alternative budsjett der det foreslås en økning på 378 mill. kroner til skogvern, sammenliknet med regjeringens forslag.

KLIMATILTAK I SKOG OG MYR

Komiteen viser til ny utgiftspost 38 om tiltak for å restaurere myr og annen våtmark.

Komiteen viser til at FNs klimapanel mener at restaurering av myr er et kostnadseffektivt tiltak for å redusere klimagassutslipp i jordbrukssektoren på en global skala.

Komiteen har også merket seg at dette tiltaket ble beregnet i Klimakur 2020 som et kostnadseffektivt klimatiltak i Norge. Tiltaket skal også medvirke til klimatilpasning og bedre økologisk tilstand.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative forslag til statsbudsjett der man øker bevilgningen til restaurering av myr med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag. Dette medlem viser videre til at i samme alternative budsjett kuttes bevilgningen til klimatiltak i skog med 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås en økning på 13 mill. kroner på kap. 1420 post 30 for restaurering av myr. Dette medlem vil understreke at det er svært positivt at regjeringen har etablert en slik post.

SKOGPLANTING

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det kun bør tildeles offentlig støtte til planting av skog på nye arealer som klimatiltak, dersom arealene som vurderes for tiltaket er i samsvar med et sett med miljøkriterier, og som tar hensyn til økosystemet og landskapsbildet, natur- og kulturverdiene i området og muligheten for å utøve friluftsliv. Flertallet viser til at etablering av skog og treslagsskifte kan påvirke arealene som tilplanter, også utenfor områdene som plantes til. Tilplanting av gran og innførte bartrær kan i større eller mindre grad føre til spredning av treslagene til annen skog og åpent kulturlandskap.

Flertallet har merket seg at det brukes betydelige midler til å hindre spredning av og til å fjerne sitkagran som har spredd seg fra plantasjer fra skogreisningen på 1900-tallet til verneområder.

Flertallet mener at tilskuddene til skogplanting over kap. 1420 post 37 Skogplanting kun bør gå til planting der de aktuelle treslagene forekommer naturlig i området, og dermed ikke benyttes til planting av fremmede treslag, herunder norsk gran på Vestlandet og nord for Saltfjellet.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet viser til at Miljødirektoratet i samarbeid med Landbruksdirektoratet har startet opp et treårig pilotprosjekt med skogplanting, og at det legges opp til å bruke 15 mill. kroner på dette arbeidet i 2016.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at pilotprosjektet om skogplanting skal vise om miljøkriteriene er tilstrekkelige for å sikre akseptable effekter på naturmangfold og andre miljøverdier, inkludert ved

bruk av norsk gran på Vestlandet og nord for Saltfjellet. Disse medlemmer vil understreke at sitkagran ikke inngår i pilotprosjektet for skogplanting som klimatiltak.

Komiteens medlem fra Senterpartiet legger til grunn at skogplanting er et helt avgjørende tiltak for å realisere målsettingene i klimaforliket.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1420 post 37 styrkes med 25 mill. kroner utover regjeringens forslag for tiltak for økt skogplanting. Den foreslåtte bevilgningen på totalt 40 mill. kroner er i tråd med anbefalingene i rapporten «Planting av skog på nye arealer som klimatiltak» fra 2013, som dokumenterer hvordan man kan tilplante minst 50 000 dekar over en 20-årsperiode med akseptable effekter på naturmangfold og andre miljøverdier.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å redusere støtten til skogplanting som klimatiltak.

TRUA ARTER, PRIORITERTE ARTER OG UTVALGTE NATURTYPER, FREMMEDE ARTER

Komiteen viser til FNs bærekraftsmål nr. 15 som Norge sluttet seg til under FNs generalforsamling i september 2015, og til biomangfoldkonvensjonen hvor det heter at vi skal stanse tapet av naturmangfold innen 2020.

Komiteen viser til at ca. 2 400 arter i Norge er truet, og at mange arter trenger en aktiv redningsaksjon for å overleve i norsk natur – og blant disse er artene hubro, fjellrev og snøugle. Komiteen forutsetter at regjeringen vil sikre overlevelsen til artene som naturlig hører hjemme i norsk natur, og fortsetter arbeidet med prioriterte arter og utvalgte naturtyper.

Komiteen mener det er viktig å komme i gang med arbeidet med nye handlingsplaner og faggrunnlag for prioriterte arter og utvalgte naturtyper, og ber om at arbeidet med nye faggrunnlag og handlingsplaner for prioriterte arter og utvalgte naturtyper styrkes.

Komiteen har merket seg at Rødlisten for arter 2015, som nylig ble lagt fram av Artsdatabanken, viser at fremmede arter utgjør en trussel for et økende antall naturlig hjemmehørende arter i Norge, og at fremmede arter på verdensbasis regnes som en av de fem store truslene mot naturmangfoldet. Komiteen viser til at et oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig for god forvaltning, og legger til grunn at fylkesmannsembetet og kommunene holder seg oppdatert på ny kunnskap om fremmede arter.

Komiteen har merket seg at det ofte oppstår konflikter mellom forskjellige former for bruk i kyst-

sonen, og at naturverdier i kystsonen ikke alltid ivaretas godt nok gjennom planprosessene.

Komiteen viser til Oslofjordens biologiske mangfold og ønsker et bedre vern. Komiteen har merket seg at vannforvaltningsplanene for Glomma og Vest-Viken omfatter deler av Oslofjorden og at vannregionene samarbeider om kunnskapsgrunnlaget. Komiteen ber regjeringen iverksette et arbeid med å lage et kunnskapsgrunnlag for en vannforvaltningsplan for Oslofjorden. Komiteen viser til at Havforskningsinstituttet besitter verdifull kompetanse på dette området.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, mener at oppfølging av planleggingen i kystsonen er viktig, og at arbeidet med kystsoneplanlegging i Miljødirektoratet derfor bør styrkes med midler fra denne posten.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at arealendringer forårsaket av menneskelig påvirkning er fortsatt den klart viktigste faktoren som påvirker arter negativt og medfører at de blir rødlistet. Andelen trua arter som påvirkes av arealendringer er relativt stabil siden forrige vurdering i 2010. Det er derimot en markant økning i andelen arter som påvirkes av klimaendringer og fremmede arter, selv om disse faktorene fortsatt berører relativt få arter.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne forutsetter at arbeidet for å sikre disse artenes overlevelse videreføres, og viser til at dette er aktuelle kandidater til å bli prioriterte arter etter naturmangfoldloven. Disse medlemmer mener det er behov for å styrke innsatsen for å bevare truede arter i Norge.

Disse medlemmer viser til at Stortinget ved budsjettbehandlingen i fjor gjorde vedtak som ba regjeringen fremme en stortingsmelding om naturmangfold i løpet av 2015. Disse medlemmer forutsetter at meldingen legges fram i løpet av året.

Disse medlemmer viser til at kunnskap om hvor de truede artene lever og hvordan de skal tas vare på, er avgjørende for å kunne vurdere tiltak. Satsing på kartlegging og overvåking, med tilgjengeliggjøring av kunnskap bl.a. gjennom «Artskart» og «Naturbasen» må videreføres og styrkes. Disse medlemmer mener at det pågående arbeidet med kartlegging og verdsetting av natur er en viktig del i arbeidet med å ivareta norsk natur og trua arter.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at spørsmålet om prioriterte arter og utvalgte naturtyper vil bli behandlet i den kommende stortingsmeldingen om naturmangfold.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, vil styrke arbeidet med prioriterte arter og utvalgte naturtyper med 10 mill. kroner og viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene.

Flertallet foreslår å øke post 82 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammes slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016)

Flertallet viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene der det foreslås å øke post 21 med 15 mill. kroner til naturmangfold, kystsone og fremmede arter.

Flertallet vil overføre 2 mill. kroner til kap. 1420 post 01 for å dekke administrative kostnader i forbindelse med arbeidet med fremmede arter. Flertallet vil tilføre posten 2 mill. kroner fra kap. 1420 post 35, for å dekke drift og evaluering av skogvernet, og 5 mill. kroner fra kap. 1420 post 71 til administrasjon av arbeidet mot marin forsøpling.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett hvor de styrker overføringen til arbeidet med trua arter med 5 mill. kroner og 35 mill. kroner til kartlegging av natur og miljø.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man øker støtten til trua arter og naturtyper med 20 mill. kroner over kap. 1420 post 82.

Disse medlemmer viser til partiets alternative forslag til statsbudsjett der man øker bevilgningen for å bekjempe fremmede arter i norsk natur med 30 mill. kroner over kap. 1420 post 21. Dette medlem mener arbeidet mot brunsneglen må intensiveres.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det er satt av ekstra midler på kap. 1420 post 21 til strakstiltak for å hindre spredning av fremmede arter.

VILLAKS

Komiteen legger til grunn at all forvaltning av våre anadrome laksefisker skal være kunnskapsba-

sert og bærekraftig, da dette er avgjørende for at vi skal sikre bestanden av disse laksefiskene.

Komiteen foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling.»

Komiteen viser til at Miljødirektoratet i mars 2013 oppnevnte en prosjektgruppe som fikk i oppdrag å utrede et verktøy i arbeidet for å bevare villaksen, og at formidling av relevant kunnskap burde styrkes og bli mer tilgjengelig. Prosjektgruppen la fram sin innstilling høsten 2013.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, mener at lakseluststanden er et alvorlig problem som krever omfattende tiltak, som å behandle flere vassdrag mot Gyrodactylus salaris, bevaring av stammer i genbank, kalking og villakssentrene.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at Vefsna-vassdraget har totalt 13 lakse-trapper med et varierende behov for reetablering, og peker på at behovet for tilskuddsmidler er stort.

Dette flertallet viser også til Stiftinga Norsk Villaksforvaltning (SNVF) og deres arbeid med et nasjonalt villaksprosjekt, og ser det som positivt at det prøves ut forskjellige forvaltningsmetoder for villaks.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, er kjent med at det er flere kunnskapsmiljøer som er etablert eller er i planleggingsfasen for å etablere laksesentre – bl.a. senteret i Tana, «Joddu», som er under planlegging. I tillegg har vi «Norsk villakssenter» i Lærdal og «Kunnskapssenteret for laks og vannmiljø» i Namsos.

Et fjerde flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at det er en rekke ulike miljøer som er gode leverandører av kunnskap om laksebestanden og laksefiske, og mener at det er behov for å samordne og styrke kunnskap om hvordan det kan legges bedre til rette for bærekraftig forvaltning av villaksen. Dette flertallet har merket seg at det pr.

dags dato pågår en diskusjon i tilknytning til de eksisterende laksesentrene og organisering av disse.

VANNRESSURSFORVALTNING

Komiteen understreker at samfunnet har stor interesse i å ivareta og forbedre vannmiljøet. Dette er også viktig for å følge opp Norges forpliktelser gjennom EUs vanndirektiv.

Komiteen viser til at det er viktig å bevare gjenværende storørretstammer gjennom å ferdigstille forvaltningsplanen for denne fiskearten, slik at tiltak for å bevare disse unike fiskestammene kan bli iverksatt.

Komiteen mener det er behov for å styrke arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for regionale vannforvaltningsplaner i forbindelse med gjennomføringen av EUs vanndirektiv.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor arbeidet innen vannressursforvaltning over post 22 foreslås styrket med 62,5 mill. kroner. Flertallet foreslår at økningen på post 22 settes til 44,5 mill. kroner, og at 8 mill. kroner overføres til post 21 på kap. 1410, mens 10 mill. kroner legges på post 70 på samme kapittel – til vannmiljøtiltak.

Flertallet legger til grunn at den økte bevilgningen fordeles slik at arbeidet med generell vannforvaltning (underpost 22.3) styrkes med 34,5 mill. kroner, at kalking styrkes med 7,5 mill. kroner (underpost 22.1) og 2,5 mill. kroner til arbeid med anadrome laksefisk (underpost 22.2).

Flertallet viser til at kalkbehandling fortsatt er en tiltaksmetode under utvikling som er testet med godt resultat i Porsangerfjorden. Oslofjorden er et område der slik behandling vil gi gode resultater, men dette krever gode forberedelser, ikke minst med hensyn til de biologiske forhold og forutsetninger for å lykkes. Dette flertallet mener det bør vurderes om også kalkbehandling skal gjøres i Oslofjorden, men på et begrenset område hvor effekten kan følges opp og sammenliknes med ikke-behandlede områder.

Flertallet mener den økte bevilgningen vil bidra til et kunnskapsløft for vannmiljøet, gjennomføring av flere kostnadseffektive miljøtiltak, og en helhetlig vannforvaltning i tråd med EUs vanndirektiv.

Flertallet foreslår å øke post 22 med 44,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Flertallet viser til at det også ytes tilskudd til vannmiljøtiltak over kap. 1420 post 70. Flertallet vil styrke tilskuddsordningen med 10 mill. kroner,

fordelt på 7,5 mill. kroner til underposten 70.1 kal-king og 2,5 mill. kroner til underposten 70.2 anadrom laksefisk.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1420 post 70 styrkes med 27 mill. kroner utover regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative forslag til statsbudsjett der man øker bevilgningen for å sikre god vannressursforvaltning med til sammen 90 mill. kroner over kap. 1420 post 22 og 70.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås økte bevilgninger på henholdsvis 50 og 15 mill. kroner over post 22 og 70. Dette medlem har notert seg at samarbeidspartiene i budsjettforliket har foreslått en gledelig økning på begge postene i sitt budsjettforlik. Dette medlem vil peke på at økte bevilgninger er helt nødvendig ettersom Norge ligger langt etter med implementeringen av EUs vanndirektiv.

OPPRYDDING AV MILJØGIFTER I NORSKE FJORDER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene hvor arbeidet med miljøopprydding i norske fjorder styrkes med 35 mill. kroner på kap. 1420 post 69, blant annet til Sandefjord havn. Flertallet viser til at det er oppryddingsprosjekter som kan settes i gang flere steder i landet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti understreker at opprydding av miljøgifter i havner og fjorder er et svært viktig tiltak. Regjeringen foreslår økt bevilgning for 2016, men fremdeles trengs mer midler for å få satt i gang de nødvendige oppryddingsprosjektene.

Dette medlem viser til at i Sandefjord er man så å si klare til å sette i gang oppryddingen og kan ha oppstart høsten 2016. Myndighetenes andel av kostnadene i Sandefjord er nå beregnet til 120 mill. kroner.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett der man foreslår 40 mill. kroner til oppstartsbevilgning til arbeidet med miljøgiftopprydding i Sandefjord over kap. 1420 post 39.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 60 mill. kroner ekstra

over post 39 til oppryddingstiltak og fjerning av miljøgifter i norske havner og fjorder. Dette medlem vil peke på at det er behov for en mangedobling av denne posten i løpet av de neste årene. En betydelig del av bevilgningen foreslås til oppstartsbevilgning til opprydding i Sandefjord havn.

MILJØGIFTER

Komiteen viser til regjeringens varslede oppfølging av Dokument 8:87 S (2014–2015), jf. Innst. 146 S (2014–2015), hvor Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag, og at handlingsplanen må inkludere tiltak mot miljøgifter både nasjonalt og internasjonalt, tiltak for økt tilsyn og kontroll, forbrukerinformasjon og bransjedia-log.

Komiteen har merket seg at regjeringen har igangsatt arbeidet med en handlingsplan om miljøgifter.

Komiteen har merket seg at regjeringen har varslet at de vil redegjøre for oppfølging av Stortingets vedtak om at regjeringen arbeider for snarest mulig å få til en internasjonal regulering og forbud mot de farligste ikke-regulerte giftstoffer i produkt tilgjengelige i Norge, basert på oppdaterte faglige anbefalinger fra Miljødirektoratet. Komiteen viser til at regjeringen også skal arbeide internasjonalt for at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier skal ha en innholdsdeklarasjon som viser hvilke stoffer det inneholder og mengden av disse.

Komiteen imøteser en redegjørelse om oppfølging av Stortingets vedtak så snart som mulig og senest i Prop. 1 S (2016–2017) fra Klima- og miljødepartementet.

Komiteen imøteser handlingsplanen om miljøgifter som er forventet lagt frem innen utgangen av 2015, og ber om at Stortinget blir orientert om handlingsplanen så snart som mulig og senest i revidert nasjonalbudsjett for 2016.

AVFALL

Komiteen viser til at Norge innfrir EUs krav om materialgjenvinning. Komiteen mener likevel at gjenvinningsgraden må økes, og viser til at EUs avfallspolitikk er under vurdering, og at kravene til materialgjenvinning trolig vil skjerpes i fremtiden.

Komiteen viser videre til at regjeringen har bedt Miljødirektoratet om å utrede et påbud om å utsortere våtorganisk avfall i husholdningene, næringsavfall og i offentlig virksomhet. Komiteen peker på at våtorganisk avfall er en viktig ressurs for blant annet produksjon av biogass og biogjødsel, og mener at økt gjenvinningsgrad vil kunne lede til økt bruk av biogass til transportformål, som igjen kan bidra til å redusere CO₂-utslippene i transportnæringen.

Komiteen vil også understreke at materialgjenvinning av næringsstoffer og grunnstoffer, som for eksempel fosfor, vil bli stadig viktigere både i et økonomisk og miljømessig perspektiv.

Komiteen mener det er behov for en helhetlig gjennomgang av norsk avfallspolitikk i lys av de utfordringer vi har med avfallseksport, økte materialgjennvinningskrav og de forpliktelser vi vil møte ved en mer offensiv politikk fra EU, og ber derfor regjeringen legge frem en melding om avfallspolitikken og den sirkulære økonomien.

Komiteen foreslår følgende:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om avfallspolitikk og den sirkulære økonomien.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til «Avfall fra husholdningene», statistikk fra SSB datert 7. juli 2015, om at materialgjennvinningsgraden fra husholdningsavfall er redusert.

Flertallet har videre merket seg at langtransport av husholdningsavfall til Sverige for energigjenvinning vekker bekymring i kommuner som har gjort store investeringer i avfallsbehandlingsanlegg. Avfallseksporten gir miljøbelastninger ved transport.

Flertallet viser til at Miljødirektoratet har i brev til Klima- og miljødepartementet av 9. oktober 2015 redegjort for at det er et betydelig rom for nasjonal politikk mht. å begrense eksport av avfall. Våre naboland Danmark og Finland har forskjellige former for forbud mot eksport, og det finnes modeller for anbudsregulering i Sverige hvor miljøbelastning ved transport prises inn. Flertallet mener at en slik retning på politikken vil gi bedre resultater også i Norge.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at avfall er en ressurs og en omsettelig handelsvare. Disse medlemmer mener det er grunnleggende positivt at det finnes et marked for omsetning av avfall som sørger for kostnadseffektivitet, innovasjon og bærekraftig utnyttelse av avfall som råstoff. Disse medlemmer mener det er viktig at myndighetene sørger for god regulering og tilsyn med dette markedet, slik at hensynet til miljøet ivaretas.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti har merket seg at siden 2008 har materialgjenvinningen i Norge sunket betydelig. I samme periode har markedsprisen på forbrenning blitt

halvert og avfallseksporten flerdoblet. Det er derfor billigere å brenne i Sverige enn å sortere og gjenvinne i Norge. Det er uheldig både miljømessig og med tanke på arbeidsplasser at avfallet transporteres lange veier for å brennes. Det setter også norsk politikk om gjenvinning i vanry hos innbyggerne.

Dette medlem fremhever at det bør vurderes innføring av kvotereguleringer eller eksportforbud av avfall for å sikre utbygging av tilstrekkelig behandlingskapasitet i Norge.

TILTAK MOT MARIN FORSØPLING

Komiteen viser til at økt kunnskap om marin forsøpling og mikroplast har gitt økt bekymring for hvilke problemer dette skaper i naturen. Komiteen mener det trengs større aksjoner i regi av kommuner, friluftsråd og andre på utligjengelige lokaliteter, og oppfordrer staten til å samarbeide med lokale krefter for å sikre at dette skjer.

Komiteen viser til det viktige arbeidet «Hold Norge rent» utfører ved å både engasjere og mobiliserer til bl.a. den årlige «strandryddedagen» rundt om i hele landet. Komiteen har merket seg at opp mot 2 000 personer deltok og nesten 250 tonn søppel ble samlet inn i forbindelse med «strandryddedagen» i 2015.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, mener at forsøpling av det marine miljøet er en stor utfordring både nasjonalt og internasjonalt. Flertallet viser til at tiltak mot marin forsøpling økes med 10 mill. kroner som følge av budsjettavtalen, og at dette vil forsterke innsatsen til rydding av strandsonen og andre tiltak for å redusere marin forsøpling.

Flertallet mener at midlene også bør brukes til utvidet finansiering av tiltak knyttet til marin forsøpling utover tilskuddsordningen for strandryddedagen, deriblant prosjektet «fishing-for-litter», utvikling av nye virkemidler mot marin forsøpling og indikatorarbeidet under OSPAR.

Flertallet viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene hvor det foreslås å øke post 70 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016). Flertallet foreslår å styrke post 71 med 5 mill. kroner, og at 5 mill. kroner overføres til kap. 1420 post 21 Spesielle driftsutgifter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett der man foreslår å øke bevilgningene til kampen mot marin forsøpling med 20 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å sette av 110 mill. kroner ekstra til å bekjempe marin forsøpling. Dette medlem vil peke på at denne utfordringen har vært forsømt i mange år. Miljøpartiet De Grønne foreslår derfor i sitt alternative budsjett en mangedobling på post 71, slik at kystkommuner over hele landet kan få hjelp til tiltak.

ORGANISASJONER, STIFTELSEMM.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår å øke kap. 1420 post 77 med 2,5 mill. kroner, øremerket soppkontroll i regi av Norges sopp- og nyttevekstforbund. Flertallet legger til grunn at midlene benyttes til utdanning og sertifisering av soppsakkyndige, til etterutdanning og resertifisering av nåværende soppsakkyndige, avholdelse av soppkontroller for publikum med en god geografisk spredning og informasjonsarbeid knyttet til spiselig og giftig sopp. Flertallet viser til at organisasjonen ønsker å starte arbeidet med å utvikle en digital tjeneste i løpet av 2016.

Flertallet foreslår å øke post 77 med 2,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det i regjeringens forslag til statsbudsjett ikke var avsatt midler til soppkontroll i regi av Norges sopp- og nyttevekstforbund. Disse medlemmer mener det bør avsettes 2,5 mill. kroner til dette formålet, og at midlene benyttes til utdanning og sertifisering av soppsakkyndige, til etterutdanning og resertifisering av nåværende soppsakkyndige, avholdelse av soppkontroller for publikum med en god geografisk spredning og informasjonsarbeid knyttet til spiselig og giftig sopp.

Disse medlemmer mener det bør avsettes 2,5 mill. kroner over kap. 1420 post 77 til soppkontroll i regi av Norges sopp- og nyttevekstforbund.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1420 post 77 styrkes med 2,75 mill. kroner utover regjeringens forslag for å styrke stiftelsen Miljømerking og organisasjonen Folkeaksjonen ny Rovdyrpolitikk (FNR) med hhv. 1 mill. kroner og 1,75 mill. kroner.

Dette medlem mener det er viktig at flere produkter blir svanemerket, og dermed kan bidra til at forbrukere kan gjøre gode og trygge miljøvalg.

FNR er i dag på Landbruks- og matdepartementets budsjett, men dette medlem mener at organisasjonen er et viktig talerør som hører hjemme innenfor det departementet som er ansvarlig for den overordnede forvaltningen av rovviltpolitikken.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der støtte til soppkontroll på 1,5 mill. kroner er foreslått bevilget over budsjettet til Landbruks- og matdepartementet.

Dette medlem viser til partiets alternative budsjett der det foreslås en økning på 2 mill. kroner til mer prosjektfinansiering i internasjonale organisasjoner over post 84, samt en økning på 15 mill. kroner til tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper over post 21. På den sistnevnte posten skal økningen gå til å gjenopprette økologiske funksjonsområder for prioriterte arter.

LUFTFORURENSNING

Komiteen viser til at regjeringen har signalisert at den ønsker å videreføre NO_x-fondordningen med nye reduksjonsmål for næringen. Komiteen støtter dette.

Komiteen er kjent med at dagens NO_x-avtale utløper i 2017, og at fondet for tiden ikke kan gi støtte til prosjekter som skal realiseres i perioden 2018–2020, og at dette er en utfordring for både private og offentlige aktører som skal ta investeringsbeslutninger. Komiteen viser til at dette blant annet kan ramme fergeanbud på fylkesveistrekninger som skal legges ut vinteren 2016. Komiteen viser til forhandlinger som påbegynnes i 2016, og ber om at dette gjøres så raskt som mulig – med mål om at dette ikke rammer tiltak som er tenkt påbegynt i 2016.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gi en garanti for NO_x-fondets inntekter, slik at NO_x-fondet også kan gi støtte til mottatte søknader til prosjekter i perioden 2018–2020 – som om dagens avtale og drift ble videreført uten endringer.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at Norge er dømt av EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet i perioden 2009–2012. Flertallet viser til at regjeringen har satt i gang en rekke prosesser for bedre å gjøre kommunene i stand til å redusere luftforurensning lokalt. Det legges til rette for å kunne

opprette lavutslippssoner, det arbeides med sikte på å legge til rette for miljødifferensiering gjennom Auto-Pass, og et lovendringsforslag som gjør det mulig å stille krav om lav- og nullutslippsteknologi i drosjenæringen er sendt på høring.

Flertallet vil også peke på at Enova i sitt nye program om transportsektoren skal se på tilbud for landstrøm til skip. Flertallet har videre merket seg at regjeringen vurderer ytterligere tiltak, som å tilby gratis kollektivtrafikk på dager med høy luftforurensning, og muligheten for å avvise skip til havn på dager med akutt dårlig luftkvalitet.

Flertallet viser til at enigheten om statsbudsjettet mellom regjeringspartiene og samarbeidspartiene inneholder en rekke vedtak, som vil bidra til å redusere lokal luftforurensning på sikt. Blant annet skal regjeringen vurdere hvordan kommunene kan få flere verktøy for å håndtere lokal forurensning. Flertallet vil også vise til at det skal etableres en støtteordning for hydrogenfyllestasjoner, og at offentlig tilgjengelig ladeinfrastruktur for elbil skal rettingstfestes, begge gjennom Enova.

Flertallet viser for øvrig til sine merknader i Innst. 229 S (2014–2015), hvor det pekes på en rekke andre virkemidler som på sikt vil få ned partikkelutslipp fra veitransporten, herunder satsing på el- og hybridbiler, fossilfri kollektivtransport, omlegging av avgiftsregimet for bil og en styrket satsing på miljøvennlig transport i Enova.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at lufta i flere norske byer er helsefarlig på grunn av forurensning av blant annet NO_x og partikler. Norge er dømt i EFTA-domstolen for brudd på luftkvalitetsdirektivet, og Stortinget har gjennom flere vedtak bedt regjeringen følge opp med tiltak for å bedre situasjonen og legge disse tiltakene fram for Stortinget.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) varsler at de vil komme tilbake til Stortinget med tiltak i en stortingsmelding eller i budsjettproposisjonen for 2017. Dette betyr at vi nå går inn i en ny vinter uten at regjeringen har lagt fram tiltak for å bedre situasjonen. Disse medlemmer mener dette er en altfor treg respons på en situasjon som krever umiddelbar handling. Disse medlemmer viser også til at flere kommuner ønsker å innføre miljødifferensierte avgifter i eksisterende bompengoordninger, og at det bare er regjeringens sendrekthet som hindrer framdrift i dette arbeidet.

Disse medlemmer er kritisk til at regjeringen heller ikke har konkludert på Stortingets anmodning nr. 458 om å legge fram virkemidler for å begrense bilbruken på riksveier i perioder når forurens-

ningen er høy, og heller ikke Stortingets anmodning nr. 459 om å lage lovhjemmel for å opprette lavutslippssoner.

Disse medlemmer finner det uforståelig at regjeringen i Prop. 1 S (2015–2016) fra Klima- og miljødepartementet finner det hensiktsmessig å endre omtrent samtlige nasjonale mål for forurensning med unntak av de nasjonale målene for svevestøv og NO₂, til tross for at regjeringen har fått svært klare råd fra Miljødirektoratet om å revidere målene.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med tiltak for å bedre luftkvaliteten i byene i løpet av vårsesjonen 2016.»

«Stortinget ber regjeringen endre de nasjonale målene for NO₂ og svevestøv slik fagetatene har anbefalt.»

På bakgrunn av den alvorlige situasjonen med helsefarlig luftforurensning fremmer komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne videre følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen få på plass et regelverk for miljødifferensierte bompenger så snart som mulig, og senest i løpet av vårsesjonen 2016.»

«Stortinget ber regjeringen utrede å innlemme partikkelforurensning som en del av beregningsgrunnlaget for engangsavgiften på nye biler, med tanke på mulig innføring i statsbudsjettet for 2017.»

«Stortinget ber regjeringen gi kommunene tillatelse til selv å få fastsette nivået på lokalt innførte piggdekkgebyr ut over et minimumsnivå, eller gi kommunene flere ulike satser å velge mellom ved innføring av piggdekkgebyr.»

BELØNNINGSORDNING FOR Å REDUSERE KLIMAGASSUTSLIPP

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen mellom partiene, hvor det foreslås å sette av 100 mill. kroner i 2016 til belønningsordning for utslippskutt i kommunene. Flertallet viser til at ordningen skal forvaltes av Miljødirektoratet, og at administrasjonskostnadene foreløpig er stipulert til 2 mill. kroner. Flertallet foreslår at 2 mill. kroner overføres til post 1 driftsutgifter, slik at bevilgningen til posten blir 98 mill. kroner. Flertallet legger

opp til at ordningen skal ha en varighet på minst 5 år, og at midlene er overførbare.

Flertallet mener at Miljødirektoratet bør få i oppdrag å utvikle nærmere tildelingskriterier for ordningen, og at den skal støtte igangsetting av tiltak som reduserer klimagassutslipp i kommunene. Flertallet mener at ordningen også skal kunne dekke utredning av klimatiltak og kunnskapsoppbygging i kommunene, samt pilotprosjekter som ikke i seg selv vil utløse vesentlige utslippsreduksjoner, men som kan bidra til å introdusere ny teknologi. Flertallet mener ordningen må innrettes på en slik måte at den bidrar til å fremme prosjekter som ville hatt mindre sannsynlighet for å bli utløst uten støtte, og at tiltak som uansett ville blitt gjennomført, ikke skal være støtteberettiget. Flertallet mener at eksempler på tiltak som kan utløse støtte kan være deponigass, biogass, lokal biodrivstoffproduksjon og merkostnader forbundet med å etterspørre fornybare eller lavutslippsmaterialer i bygg.

Flertallet mener at tilskuddsordningen må sees i sammenheng med andre støtteordninger, for eksempel under Enova, for å unngå overlappende ordninger eller dobbel virkemiddelbruk.

Flertallet mener det er viktig at erfaringer med klimatiltakene bør være lett tilgjengelige gjennom Miljødirektoratet og Difi, slik at den kan spres og andre kan lære.

Flertallet foreslår å øke post 61 med 98 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

2.2.6 Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart

Det budsjetteres med 5,224 mill. kroner på dette kapitlet for 2015, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For 2015 var dette 5,107 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at Norge har en stolt sjøfartstradisjon som strekker seg helt tilbake til vikingtiden, og at Norge er en av de største skipsnasjonene i verden. Den posisjonen har Norge fremdeles, med en næring som skaper store verdier for det norske samfunnet samtidig som skipsfarten kan være en alternativ og svært miljøvennlig transportform. Komiteen er derfor opptatt av at Sjøfartsdirektoratet medvirker til at norsk maritim næring er minst like miljøeffektiv som alternative transportformer gjennom gode tekniske og operasjonelle forhold, for å forebygge unødige forurensning og andre miljøskader.

Komiteen viser til at regjeringen våren 2015 la frem regjeringens maritime strategi «Maritime muligheter – blå vekst for grønn fremtid», og at mil-

jøvennlig skipsfart er ett av frem prioriterte innsatsområder i Meld. St. 13 (2014–2015).

Komiteen mener at konkurransedyktig skipsfart vil bidra til å oppnå målsettingen om å få mer gods over fra vei til sjø, og at dette er viktig også for å gjøre transporten av varer mer miljø- og klimavennlig.

Komiteen viser til nasjonale og internasjonale mål om at reduksjon i utslipp av SO₂, NO_x og andre klimagasser vil stå sentralt i direktoratets arbeid, samt tiltak for å fjerne miljøtrusler i skipenes ballastvann.

Komiteen vil bemerke ønsket om mer tilrettelegging for bruk av landstrøm når fartøy i nærskipfart ligger i kommersielle havner i Norge. Lademulighet kan bli svært viktig for batteriskip og plug-in-hybride skip. Landstrøm får dermed en langt viktigere og større rolle i framtidens havneinfrastruktur. Komiteen viser i denne forbindelse til at regjeringen har foreslått å redusere elavgiften for skip i næringstrafikk.

Komiteen viser til at i Enovas nye strategi for støtte til transportsektoren er landstrøm nevnt spesielt. EU har også vist vilje til å støtte landstrøm. Selv om landstrøm først og fremst hindrer lokal forurensning, vil det også få betydning for skipsfartens globale klimautslipp når mange nok kobles opp og flere skip blir hybride.

Komiteen viser til at det ifølge rapport fra DNV GL er 52 fergestrekninger som kan være aktuelle for elektrifisering. Store deler av nærskipfartsflåten er også moden for utskiftning.

Komiteen mener at tiltak for økt bruk av null- og lavutslippsteknologi er nødvendig for å redusere utslipp fra skipsfarten. Likeså er det nødvendig å stimulere til nybygging i en tid hvor norske verft har ledig kapasitet og kompetanse som følge av fall i ordreinngangen.

Komiteen viser i denne sammenheng til behandlingen av representantforslag om bruk av nullutslippsteknologi i fergetransporten og bruk av ny teknologi i nærskipfarten, jf. Dokument 8:126 S (2014–2015) og flertallets tilråding slik den fremkommer i Innst. 78 S (2015–2016).

Komiteen viser til anmodningsvedtaket fra Innst. 147 S (2014–2015):

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med havneierne lage en helhetlig plan for økt bruk av landstrøm i norske havner, herunder finansiering og virkemidler for å oppnå dette.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til at regjeringen har bedt Enova understreke markedsgrunn-

laget for landstrøm, men vil understreke at Stortinget eksplisitt har bedt regjeringen om å lage en helhetlig plan for økt bruk av landstrøm, herunder finansiering og virkemidler, og forventer at regjeringen på egnet vis rapporterer om framdriften i dette arbeidet til Stortinget.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, viser til samarbeidsavtalen mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, der man ber regjeringen sørge for at alle kommende fergeanbud har krav til nullutslippsteknologi og/eller lavutslippsteknologi når teknologien tilsier dette.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative statsbudsjett der det foreslås å øke bevilgningen til miljøvennlig skipsfart på kap. 1422 med 10 mill. kroner. Dette medlem foreslår også en opptrapping av arbeidet med å bekjempe radioaktiv forurensning i det ytre miljø over kap. 1408.

2.2.7 Kap. 1423 Radioaktiv forurensning i det ytre miljø

Det budsjetteres med 14,293 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For 2015 var dette 14,187 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til Prop 1 S (2015–2016) og slutter seg til det framlagte forslaget. Komiteen mener det er viktig at regjeringa sikrer framdrift i arbeidet med å få på plass økt deponikapasitet for radioaktivt avfall og varige lagringsløsninger for brukt atombrensel.

2.2.8 Kap. 1424 MAREANO

Det budsjetteres med 27,959 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For 2015 var dette 27,334 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at økt kunnskap om marine naturverdier er viktig for å sikre en kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning, men at vi har mangelfull kunnskap om havbunnen. Komiteen vil også vise til at marin bioprospektering kan bli en viktig del av en større satsing på bioøkonomi, og Mareano har viktig erfaring og metodikk som kan brukes i en utvikling av et større program for marin bioprospektering. Komiteen mener Mareano i tillegg innhenter det nødvendige kunnskapsgrunnlaget for en forsvarlig gjennomføring av slik bioprospektering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, foreslår å øke post 21 med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås en økning på ytterligere 10 mill. kroner til Mareano sammenliknet med Prop. 1 S (2015–2015).

2.2.9 Kap. 1425 Vilt- og fisketiltak

Det foreslås bevilget 80,537 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 77,429 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at kapitlet om vilt- og fisketiltak som omhandler utgifter til vilt- og fisketiltak og deler av fiskeforvaltningen, primært er rettet mot naturmangfold. I tillegg omhandler kapitlet her også aktivt friluftsliv gjennom tilrettelegging for jakt og fiske.

Komiteen mener det er viktig at bruken av midlene skjer i dialog med brukerne og lokal og regional fiske- og viltforvaltning. Komiteen mener at allmennhetens tilgang til jakt og fiske er viktig, og at friluftsliv og naturopplevelser fremmer livskvalitet, rekreasjon og god helse.

Komiteen vil peke på at Norge er heldig stilt med variert, frodig og ren natur, og at det er nødvendig å bevare landets sterke tradisjoner for jakt, fiske og friluftsliv.

Komiteen mener det er viktig å medvirke til at bestandenes reproduksjon, høstingspotensial og genetiske integritet forbedres, og videreføre allmennhetens tilgang til fiske, friluftsliv og naturopplevelser.

Komiteen viser til at aktive og faglig dyktige jegere spiller en helt avgjørende rolle i norsk viltforvaltning. Jakt kan bare gjennomføres når best tilgjengelig dokumentasjon tilsier at arten produserer et høstingsverdig overskudd. Jakt har også en viktig kulturell rolle, og den er en viktig næringsvei gjennom salg av jaktrett og kjøtt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Senterpartiet, viser til at Bjørneparken rovdysenter i Flå fikk autorisasjon som rovviltsenter i 2012. Senteret har en viktig oppgave i å formidle faglig, saklig, nøytral og helhetlig kunnskap om de fire store rovdyrene. Denne kunnskapen er viktig for å

dempe konfliktnivået mellom rovdyr og utmarksinteresser.

Flertallet viser til at rovviltforliket har stort fokus på konfliktdemping, og at Bjørneparken rovdysenter har en viktig oppgave i dette arbeidet.

2.2.10 Kap. 1429 Riksantikvaren

Det foreslås bevilget 600,988 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning i 2015 var 563,969 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen peker på at Riksantikvaren er direktorat for kulturminneforvaltningen og Klima- og miljødepartementets rådgivende og utøvende faginstans for forvaltning av kulturminner, kulturmiljø og det kulturhistoriske landskapet.

Komiteen viser til at vern av kulturminner er viktig for å forstå norsk kulturarv og historie. Kunnskap om og opplevelse av vår felles kulturarv styrker identitetsfølelsen og tilhørighet til fellesskapet, og er viktig også i et generasjonsperspektiv.

Komiteen viser til at Riksantikvaren har en rådgivende funksjon overfor annen offentlig forvaltning, allmennheten og næringslivet, og skal stimulere eiere og næringsliv til økt verneinnsats og verdiskaping. Riksantikvarens virkemidler skal også stimulere til at kulturminner og kulturmiljø blir tatt i bruk i utvikling av lokalsamfunn og som grunnlag for næringsutvikling.

Komiteen viser videre til at Riksantikvaren har ansvaret for å gjennomføre den statlige kulturminnepolitikken, og har i den sammenheng et overordnet kulturminnefaglig ansvar for arbeidet til regionale styresmakter for kulturminnene.

Komiteen mener Riksantikvaren utfører en god og viktig jobb for å bedre kunnskapsgrunnlaget om fredede og vernede kulturminner og kulturmiljøer. Et sterkt kunnskapsgrunnlag er viktig for å sikre mer effektive prosesser, og til gode beslutningsgrunnlag som sikrer at kulturminneverdier ikke går tapt.

Komiteen har merket seg at tilskuddet til fartøyvern er økt med 40 mill. kroner, og at dette vil gjøre det enklere å nå Stortingets mål om ordinært vedlikehold innen 2020.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det foreligger et representantforslag fra Arbeiderpartiet, jf. Dokument 8:12 S (2015–2016), som skal behandles våren 2016, og hvor man ber om en egen sak til Stortinget som skal redegjøre for status for ivaretagelse og vedlikehold av kulturminner, verneverdige gjenstander og objekter i Norge. Videre ber man her regjeringen – i den sammenheng – fremme forslag til tiltak som sikrer en

større forutsigbarhet for hvordan vi bedre kan ivareta viktige kulturminner og kulturmiljø.

Komiteens medlem fra Senterpartiet peker på at Riksantikvaren spiller en avgjørende rolle i det norske kulturminnevernet, særlig når det gjelder den delen av kulturminnebestanden som er fredet eller fredningsverdig. Dette medlem mener at tilskuddsordningene må styrkes kraftig i 2016-budsjettet, og at innsatsen må holdes på et betydelig høyere nivå inntil 2020-målene er nådd.

Dette medlem vil særlig ta opp «Kunnskapsløftet for kulturminneforvaltningen», et tiltak som har hatt som mål å skaffe kunnskap og måle måloppnåelsen på kulturminnefeltet etter Riksrevisjonens til dels kraftige kritikk i 2009, Dokument nr. 3:9 (2008–2009). Med nåværende innsats vil sentrale redskap i denne satsingen ikke kunne ferdigstilles innen 2020. Dette medlem ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en redegjørelse for hvordan dette harmonerer med oppnåelse av 2020-målene på kulturminnefeltet, et mål som et enstemmig storting har sluttet seg til.

Dette medlem viser i tillegg til forslag om ny post 82 på kap. 1429, hvor det foreslås å gi merverdiavgiftkompensasjon til private eiere av fredede kulturminner som gjennomfører antikvarisk vedlikehold fra 1. september 2016. Dette medlem vil videre peke på det store behovet for ytterligere skatte- og avgiftsinsentiver rettet mot private eiere av fredede og verneverdige bygninger.

Dette medlem fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon knyttet til antikvarisk vedlikehold, rettet mot eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven, som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven fra kommunal eiendomsskatt.»

«Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser, som kan bidra til jevnt, godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative budsjett der man øker bevilgningen til kulturminnearbeid

over flere poster under kap. 1429. Dette gjelder tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner (+10 mill. kroner), Verdenssamfunnet Vega (+7 mill. kroner), vedlikehold av stavkirker (+4 mill. kroner), tilskudd til fartøyvernssenter (+3 mill. kroner), tilskudd til fredede kulturminner i privat eie (+20 mill. kroner) og tilskudd til samisk kulturminnearbeid (+2 mill. kroner).

KULTURMINNEARBEID I KOMMUNENE

Komiteens medlem fra Senterpartiet peker på at det kulturminnearbeidet som utøves av primærkommunene er avgjørende for helheten i norsk kulturminneforvaltning. Selv om kulturminnevernets forankring i primærkommunene har blitt styrket de siste årene, er det fortsatt behov for sterke innsats. Dette medlem foreslår derfor å treoble den statlige innsatsen på det lokale kulturminnearbeidet som skjer i kommunene, og viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås at kap. 1429 post 60 økes med 4,5 mill. kroner utover regjeringens forslag.

TILSKOT TIL AUTOMATISK FREDA OG ANDRE ARKEOLOGISKE KULTURMINNER

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at tilskuddsordningen i mange tilfeller kunne dempe uheldige konflikter hvor det nasjonale og fylkeskommunale kulturminneregimet kan komme i vanry i offentligheten. Dette medlem minner også om at ordningen med finnerlønn ligger til denne posten på statsbudsjettet, og minner om at et stadig voksende miljø av metallsøkere i Norge kan gjøre det aktuelt å styrke denne ordningen.

Dette medlem viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås at kap. 1429 post 70 økes med 2 mill. kroner utover regjeringens forslag.

TILSKOT TIL FREDA KULTURMINNER I PRIVAT EIGE, KULTURMILJØ OG KULTURLANDSKAP

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at tilskudd til fredede kulturminner i privat eie er en strategisk viktig post når det gjelder den nasjonale målsettingen om at alle fredede bygninger i 2020 skal ha ordinært vedlikeholdsnivå. Med bakgrunn i regjeringens utvetydige signal om at dagens bevilgningsnivå er utilstrekkelig, foreslår dette medlem en kraftig styrking og viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1429 post 71 økes med 20 mill. kroner utover regjeringens forslag.

TILSKOT TIL BYGNINGAR OG ANLEGG FRÅ MELLOMALDEREN OG BRANNSIKRING

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til det vellykkede arbeid som er gjennomført når det gjelder bevaringsprogrammene for stavkirker og ruiner. Disse medlemmer mener videre at det nå er naturlig at denne innsatsen som et minimum suppleres med et nytt bevaringsprogram for særlig viktige, automatisk fredede steinkirker. Disse medlemmer presiserer at disse bygningene er unike kulturminner og bærere av lokale tradisjoner, historie og identitet. Sammen med sitt inventar og sin øvrige utsmykning utgjør de umistelige kulturskatter, både lokalt og nasjonalt. Disse medlemmer minner om at automatisk fredede kirker bygget i stein har større geografisk spredning i Norge enn stavkirkene, og at det også er flere av dem.

Disse medlemmer viser til at det knytter seg særlige behov til Stavanger domkirke og Bergen domkirke – som vil måtte restaureres for flere hundre millioner kroner i de nærmeste årene. Disse medlemmer mener det er helt naturlig at staten bidrar finansielt til dette løftet, selv om hoveddelen av kostnadene vil måtte bæres av de to kommunene. Disse medlemmer viser for øvrig til Dokument 8:110 S (2014–2015), som vil bli behandlet i Stortinget denne høsten.

Disse medlemmer vil også minne om at det etter at «stavkirkeprogrammet» er fullført, trengs et vedlikeholdsprogram for stavkirkene. Jevnt vedlikehold av disse vil innebære at man neppe vil trenge storsatsinger som «stavkirkeprogrammet» i framtida, og at dette må anses for å være en klok og langsiktig investering. Disse medlemmer vil derfor be regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om et slikt vedlikeholdsprogram.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett der det foreslås at kap. 1429 post 73 økes med 30 mill. kroner utover regjeringens forslag.

TILSKUDD TIL FARTØYVERNSENTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor det bevilges 3 mill. kroner til fartøyvernssentrene.

Flertallet foreslår å øke post 75 med 3 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016)

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det foreslås en økning på 2 mill. kroner til de nasjonale fartøyvernsentrene for å møte den økte etterspørselen etter dokumentasjon og rådgivning som følge av den foreslåtte økning av tilskudd til fartøyvern.

RIKSANTIKVARENS VERDISKAPINGSPROGRAM

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, ønsker å styrke Riksantikvarens verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet. Flertallet viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene der posten styrkes med 3 mill. kroner, og peker på at Vardø Restored består av et tverrfaglig team tilknyttet Varanger museum IKS avdeling Vardø. Dette er et samarbeid mellom lokale næringsaktører i Vardø og offentlige nasjonale satsinger. Flertallet har merket seg at formålet med Vardø Restored er et langsiktig og målrettet arbeid med å istandsette og tilrettelegge for ny næringsaktivitet i Vardøs kulturhistoriske bygg.

Flertallet ønsker å styrke posten med ytterligere 2 mill. kroner etter omdisponeringer innenfor rammen, og peker på at noen av disse midlene bør benyttes til de fem regionale pilegrimssentrene og Nasjonalt pilegrimssenter i Trondheim.

Flertallet foreslår å øke post 77 med 5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag i Prop. 1 S (2015–2016).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at tilskuddet til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet foreslås avsluttet i forslaget til 2016-budsjett. Dette medlem er uenig i dette, og mener det burde finnes en permanent tilskuddsordning for verdiskapingsarbeid på kulturminnefeltet, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent tilskuddsordning for verdiskapingsarbeid i kulturminnesektoren.»

TEKNISKE OG INDUSTRIELLE KULTURMINNER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, påpeker at staten ved Næringsdepartementet i dag er eier av «Gamlegruva» i Visnes, Karmøy kommune. Gamlegruva er skjermet mot fylkesveien med en høy mur i naturstein. Muren inneholder stein som etter ca. 100 år er utsatt for korrosjon med tap av et unikt industrikulturminne, og er dessuten en fare for alminnelig ferdsel. Muren trenger rehabilitering og kostnadene er anslått til ca. 2,5 mill. kroner. Stiftelsen Vigsnes Gru-

beområde arbeider for å ivareta området og kulturminnene, og svært mye arbeid gjøres på dugnad.

Flertallet ber om at prosjektet vurderes tatt inn som et prioritert anlegg i Riksantikvarens «bevaringsprogram for tekniske og industrielle kulturminner».

Flertallet foreslår å øke post 72 med 2,5 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjettammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er gjennomført en omfattende forstudie for et nasjonalt fløtingsmuseum og våtmarksenter i området ved Fetsund Lenser. Det skisserte senteret vil ligge ved innfallsporten til Nord-Europas største innlandsdelta og i nær tilknytning til det fredede fløtingsanlegget på Fetsund Lenser, som er ett av de nasjonale teknisk-industrielle anleggene. Akershusmuseet, Akershus fylkeskommune og de fire kommunene Fet, Sørumsund, Skedsmo og Rælingen står bak prosjektet og har finansiert utredningsarbeidet, som tar sikte på å skape en nasjonal formidlingsarena som mangler i dag.

Disse medlemmer vil framheve at prosjektet vil være av nasjonal og internasjonal betydning og interesse, blant annet fordi det vil bidra til å formidle den nasjonale fløtingshistorien og norsk skogindustri århundrelange tradisjoner. Disse medlemmer legger særlig vekt på at anlegget på Fetsund er unikt i verden, og at det skisserte prosjektet på en forbillig måte framhever koblingen mellom naturarv og kulturarv. Disse medlemmer mener det er av stor nasjonal interesse at et slikt forprosjekt blir utarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil særlig minne om at det siden 2012 (da Stortinget bevilget 42 mill. kroner) har kommet fire nye anlegg inn i ordningen, slik at det nå er 15. Disse medlemmer legger også vekt på at det fra Industrianleggenes Fellelsråd blir konstatert at «etterslepet i bevilgninger til istandsetting har økt gjennom året [2015], og at dagens bevilgningsnivå ikke er tilstrekkelig for å nå målene for 2020».

Disse medlemmer viser til at i statsbudsjettet for 2015 ble bevilgningen til tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner redusert fra 58,8 mill. kroner til 50,4 mill. kroner, en reduksjon på 15 pst. Disse medlemmer advarte mot dette, og foreslo i stedet en styrking. Disse medlemmer ser det

heller ikke som tilstrekkelig at regjeringen i år fremmer forslag om kun prisjustering på denne posten.

TILSKUDD TIL VERDENSARVEN

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor det bevilges 10 mill. kroner til styrkingen av verdensarv i Norge. Flertallet påpeker at midlene skal fordeles med 6 mill. kroner til verdensarven Vegaøyen og 4 mill. kroner til industriverdensarven på Rjukan–Notodden.

Flertallet foreslår å øke post 79 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at bevilgningene til verdensarven bare er økt med 4 mill. kroner, på tross av at Norge nå har fått Notodden/Rjukan inn på verdensarvlisten. Det gjør at det er reelle kutt som må gjøres.

Disse medlemmer viser til at Notodden/Rjukan representerer et unikt tilskudd til verdensarvlisten – med sin industri- og samfunnshistorie fra 1900-tallet. Anlegget består av både infrastruktur, sosial boligbygging og kraftverk som er knyttet til industrien.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett der bevilgningene til kap. 1429, post 76 Tilskudd til verdensarven styrkes med 10 mill. kroner, tilskuddet til verdensarven prioriteres til Vegaøyen og industriverdensarven på Notodden–Rjukan.

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås en økning på 10 mill. kroner på kap. 1429 post 21. Økningen inkluderer blant annet midler til å sikre bryggebebyggelsen i Trondheim.

2.2.11 Kap. 1432 Norsk kulturminnefond

Det foreslås bevilget 77,169 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Bevilgning for 2015 var 75,444 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen vil peke på at målet med Norsk kulturminnefond er at det skal legges til rette for økt samspill mellom offentlige og private midler til vern og utvikling av hovedsakelig bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer. Ordningen skal stimulere til

økt verneinnsats fra eiere og næringsliv, og til mer effektive samarbeidsformer mellom offentlige og private aktører.

Komiteen viser til at kulturminner og kulturmiljø representerer store verdier både for den enkelte og for samfunnet. Etterslepet på vedlikehold av og ivaretagelse av kulturminner i Norge er stort, og fondet er et viktig verktøy for å bedre på dette. Det er en målsetting at midlene på kap. 1432 post 50 økes ytterligere, slik at fondet kan spille en enda sterkere rolle i kulturminneforvaltningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til budsjettavtalen hvor det bevilges 10 mill. kroner til kulturminnetiltak. Flertallet viser til at midlene skal styrke arbeidet med å bevare verneverdige kulturminner og kulturmiljø og til at et mangfold av disse bevares for ettertiden.

Flertallet foreslår å øke post 50 med 10 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016).

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Norsk kulturminnefond har blitt en stadig viktigere aktør i det norske kulturvernet, og at fondet spiller en viktig rolle i den statlige innsatsen for å nå 2020-målene for kulturminnevernet. Dette medlem har merket seg at det for det frivillige kulturminnevernet er en sentral målsetting å få de årlige midlene til fondet opp til et nivå på 100 mill. kroner per år, og dette medlem fremmer i Senterpartiets alternative budsjett bevilgningsforslag i pakt med denne målsettingen. Dette medlem vil minne om at dette bevilgningsnivået alt ble anbefalt i NOU 2002:1.

Dette medlem mener videre at det er nødvendig å styrke Norsk kulturminnefond ytterligere i årene som kommer.

Dette medlem vil derfor sette fram følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet innen 2020 har 300 mill. kroner til utdeling årlig.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås en betydelig styrking av kap. 1432 post 50 Norsk kulturminnefond, for å trappe opp vern av kulturminner og spesielt kulturlandskap.

2.2.12 *Kap. 1472 Svalbard miljøvernfond*

Det foreslås bevilget 14,638 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Dette er det samme som i saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at Svalbard miljøvernfond er avgiftsfinansiert og får inntektene fra miljøavgiften for tilreisende, jakt- og fiskegebyr osv. Svalbards miljøvernfond er hjemlet i svalbardmiljøloven, og det er fastsatt en egen forskrift for fondet. Fondsmidlene skal brukes til prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte miljøet på Svalbard.

Komiteen viser til at fondsmidlene skal brukes til å initiere og stimulere gode prosjekter og tiltak som har som formål å beskytte Svalbards naturmiljø. Komiteen viser til at siden fondet ble operativt i 2007 og frem til våren 2015, er det gitt støtte til 416 prosjekter – med en samlet sum på 81,5 mill. kroner.

2.2.13 *Kap. 1481 Klimakvoter*

Det foreslås 274,209 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For 2015 var dette 10 237 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015. Det foreslås bevilget 270 mill. kroner til betaling for klimakvoter i 2016.

Komiteen viser til at regjeringen ber om bevilgninger til kvotekjøp for å opprettholde Norges forpliktelser gjennom Kyotoprotokollen, og for å medvirke til utviklingen av og legitimeringen av det internasjonale markedet for klimakvoter. Komiteen viser videre til at staten vil prioritere å kjøpe kvoter fra allerede registrerte prosjekter som står i fare for avvikling, men også fra nye prosjekter. Regjeringa varsler at bevilgningen dels skal gå til kontraktsforpliktete betalinger for inngåtte avtaler, men også utbetalinger til nye kontrakter som er planlagt inngått.

Komiteen mener at CDM-kvoter har finansiert en rekke gode klimaprojekter, selv om noen prosjekter også har opplevd kritikk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at markedet for klimakvoter fra fattige land under FNs grønne utviklingsmekanisme (CDM) har vært preget av lav etterspørsel og dertil lave priser.

Flertallet merker seg imidlertid at staten betaler fire til åtte ganger markedspris for CDM-kvoter. Flertallet viser til at CDM er underlagt et regime med verifiserte utslippsreduksjoner, og er ønsket av utviklingslandene. Alternative måter å finansiere klimatilstand i utviklingsland på er ikke nødvendigvis like effektive, fordi utslippsreduksjonene ikke verifiseres.

Flertallet viser til at CDM har utløst ti ganger innsatsen i private kapitalbidrag. Flertallet viser til at CDM har utløst utslippstiltak i utviklingsland, som igjen har bidratt til at flere land har satt i gang egne initiativ innen grønn omstilling. Flertallet vil påpeke at staten ikke har adgang til å konvertere EU-kvoter til kvoter som er gyldige under Kyotoprotokollen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne peker på at om lag halvparten av norske utslipp omfattes av EUs kvotesystem. Disse medlemmer mener rapporteringen om Norges kopling til kvotemarkedet med fordel kunne vært bedre gjort rede for i budsjettet. Særlig forhold knyttet til kvotebalansen i EU, antallet kvoter i omloop, antall kvoter på norske hender, regjeringens vurdering av behovet for å slette kvoter i systemet, og andre vurderinger av den fremtidige utformingen av kvotesystemet vil være nødvendig for å sikre en opplyst debatt i Norge om det som flertallet mener er hovedvirkemiddelet for å redusere norske utslipp.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Senterpartiet, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at markedet for klimakvoter fra fattige land (såkalte CDM-kvoter) har vært preget av lav etterspørsel og delvis kollaps, og at prisen på slike kvoter i dag er så lav at det vil være svært billig å innfri Norges klimaforpliktelser.

Disse medlemmer mener det er utfordrende å regne inn kvotekjøp i fattige land som et reelt alternativ til utslippsreduksjoner i rike land som Norge, både fordi kvotemarkedet har opplevd delvis priskollaps og fordi det reelt sett ikke finnes noe samlet tak for utslippene i fattige land.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener at det i 2016 ikke bør inngås nye kontrakter om kvotekjøp i fattige land for å innfri Norges forpliktelser, og at regjeringen bør legge fram en strategi for å innfri deler av våre juridiske forpliktelser under Kyoto 2 gjennom EUs kvotemarked (ETS).

Disse medlemmer mener videre at Norge bør trappe opp innsatsen for å kutte nasjonale utslipp av klimagasser, slik at mest mulig av Norges juridiske forpliktelse internasjonalt skjer gjennom nasjonale utslippsreduksjoner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til partiets alternative forslag

til statsbudsjett, der man foreslår å kutte bevilgningene til klimakvotekjøp med 103 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ikke inngå nye kontrakter om kvotekjøp gjennom CDM-markedet, men i stedet innfri våre juridiske forpliktelser under Kyoto 2 gjennom EUs kvotemarked (ETS).»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne viser til partiets alternative budsjett der det foreslås å kutte bevilgningene til kjøp av klimakvoter med 140 mill. kroner på budsjettet for 2016.

Dette medlem mener at kjøp av klimakvoter ikke må brukes som påskudd for å la være å kutte utslipp på hjemmebane og utsette omstilling av det norske samfunnet. Dette medlem mener Norges klimaforpliktelser først og fremst bør innfris gjennom utslippsreduksjoner på norsk territorium, samtidig som Norge øker bidraget til utslippsreducerende tiltak i resten av verden.

2.2.14 Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

Det foreslås 2 617,37 mill. kroner på dette kapitlet for 2016, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). For 2015 var dette 2 992,612 mill. kroner, jf. saldert budsjett 2015.

Komiteen viser til at regjeringens initiativ for tiltak mot klimagassutslipp fra avskoging og skogforringelse i u-land ble introdusert under klimamøtet på Bali i 2007. Komiteen registrerer at regjeringen gjennom satsingen ønsker at Norge skal være en koordinerende aktør globalt, samt være en katalysator for andre giverland til å støtte tiltak mot avskoging og skogforringelse i u-landene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Miljøpartiet De Grønne, anser det derfor som svært positivt at flere nye partnerskap under satsingen også har tilslutning fra andre givere, som Storbritannia og Tyskland. Flertallet har merket seg at Tyskland har lovet 100 mill. euro til Brasils Amazonas-fond, og ser dette som en viktig anerkjennelse for Brasils arbeid mot avskoging og for Amazonas-fondet som kanal for resultatbasert klimafinansiering.

Komiteen mener Norges klima- og skogsatsing (REDD+) er et svært viktig virkemiddel for å stoppe avskoging, redusere utslipp av klimagasser, bevare naturskog, styrke rettene til lokalsamfunn og urfolk, bidra til bærekraftig utvikling og styrking av politisk og økonomisk styresett i naturressursforvalt-

ningen, og mener at resultatene så langt samlet sett har vært gode.

Komiteen merker seg at regjeringen har framlagt en omfattende resultatrappport for satsingen, og oppfordrer til at dette gjøres på årlig basis i fremtiden.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til regjeringens ambisjon om å opprettholde klima- og skogsatsingen i perioden 2017–2020 på minst 3 mrd. kroner årlig. Flertallet viser til budsjettavtalen mellom samarbeidspartiene hvor klima- og skogsatsingen styrkes med 150 mill. kroner. Flertallet ber regjeringen videreføre arbeidet med sivilt samfunn – inkludert urfolk – over denne posten i 2016-budsjettet, og viser til at dette er i tråd med klimaforliket fra 2012 og med Stortingets merknader fra fjorårets budsjettbehandling.

Flertallet viser til vedlegg til budsjettavtale mellom samarbeidspartiene og ber regjeringen spesielt rette innsats mot karbonrike skogtyper, eksempelvis innlands våtmarksskoger, torvmyrsskoger, og mangroveskoger innenfor en ramme på minst 30 mill. kroner.

Flertallet foreslår å øke post 73 med 150 mill. kroner sammenlignet med regjeringens forslag til budsjett i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016), men innenfor vedtatte budsjetttrammer slik det følger av Innst. 2 S (2015–2016)

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at en enstemmig komité i fjor forutsatte at midlene til klima- og skogsatsingen burde ligge på minimum 3 mrd. kroner fram mot 2020. Disse medlemmer er derfor overrasket over den betydelige reduksjonen i statsbudsjettet for 2016.

Disse medlemmer viser til at det foreslåtte kuttet i klima- og skogsatsingen vil ha negative konsekvenser for mulighetene til å bevare regnskog og hindre avskoging som fører til klimautslipp og store tap av naturmangfold.

Disse medlemmer vil også understreke at kuttet sender et uheldig signal foran klimatoppmøtet i Paris, der en av oppgavene er å sikre storskala, forutsigbar og langsiktig finansiering av verifiserte utslippsreduksjoner basert på bevaring av skog.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne viser til at mangroveskoger fanger opp og lagrer opptil fem ganger mer CO₂ enn regnskog, og at mangrove er et eget økosystem for fytoplankton,

zooplankton, makro/mikrobenthos og alger. Disse medlemmer viser også til at mangrove er også viktig for andre øko-systemer som korallrev og sjøgress som er en del av blå karbon-systemer. Disse medlemmer viser videre til at mangrove hindrer erosjon og bygger opp landet som beskyttelse mot økt havnivå i tilpassing til klimaendringer. Disse medlemmer viser til at det finnes prosjekter som i dag faller utenfor dagens skogbevaringsprogram, og ber regjeringen opprette et søknadsbasert program som også støtter ikke-statlige programmer for bevaring og restaurering av innenlands våtmarksskoger, torvmyrsskoger, og mangroveskoger.

Komiteen viser til at det i 2015 ble gitt en rekke merknader for innretningen på satsingen, hvor oppfølgingen med fordel kunne vært tydeligere beskrevet gjennom statsbudsjettet. Dette gjelder blant annet urfolks rettigheter og støtten til sivilsamfunn.

Komiteen viser til sine merknader til klima- og skogsatsingen for budsjettåret 2015, og legger til grunn at dette arbeidet videreføres i 2016.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er kjent med at det er iverksatt tiltak for å følge opp disse merknadene, bl.a. gjennom utlysning av en ny runde med støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner for perioden 2016–2020 med et spesifikt søknadsvindu for tiltak som styrker ivaretagelsen av urfolks rettigheter.

Disse medlemmer er også kjent med at det er tatt initiativ til et eget fond for støtte til urfolkstiltak. Disse medlemmer har merket seg at tiltak for å sikre urfolks rettigheter, herunder eiendomsrett til land, er tydelig adressert i satsingens partnerskapsavtaler, senest i avtalen med Peru.

Disse medlemmer merker seg at klima- og skogsatsingen har styrket sin tilstedeværelse i flere av samarbeidslandene, i tråd med komiteens merknader for budsjettåret 2015.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne finner det uforståelig at regjeringen foreslår å kutte bevilgningen til regnskogssatsingen med til sammen 378 mill. kroner, rett før det viktige klimatoppmøtet i Paris. Regjeringens nedprioritering er desto underligere når man vet at støtte til fattige lands klima- og miljøinnsats også blir kuttet over Utenriksdepartementets budsjett. Til sammen er kuttet på over 1,5 mrd. kroner.

Disse medlemmer vil minne om at klimatoppmøtet i København i 2009 lovet rike land minst 100 mrd. dollar årlig i klimastøtte til fattige land

innen 2020. Løftet har vært veldig viktig for å bygge tillit mellom rike og fattige land i klimaforhandlingene.

Disse medlemmer vil understreke at det siste klimaforhandlingene nå trenger er løftebrudd fra rike land. Fattige land trenger tvert om mer støtte for å tilpasse jordbruket til klimaendringene, ta vare på skog og til å bygge ut fornybar energi. Regjeringen skylder på flyktningkrisen når de skal forklare den systematiske nedprioriteringen av klimastøtten til fattige land, men disse medlemmer mener verden må kunne håndtere mer enn én krise om gangen.

Disse medlemmer ber regjeringen øke og prioritere støtten til sivilt samfunn, inkludert urfolk, over denne posten i 2016-budsjettet. Dette er i tråd med klimaforliket fra 2012, og med Stortingets merknader fra fjorårets budsjettbehandling.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen uttaler at de står ved prinsippet om 3 mrd. kroner i året. Disse medlemmer mener prinsippene ikke er tilstrekkelig, og ber regjeringen opprettholde klima- og skogsatsingen i perioden 2017–2020 på minst 3 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti, Venstre, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne understreker at regnskogssatsingen ikke skal være en unnskyldning for å utsette nødvendig omstilling i Norge. Disse medlemmer mener i tillegg at det å gjøre en innsats mot avskoging om til utslippsrettigheter for Norge i en tid der ambisjonen for utslippsreduksjoner er for lav til å nå togradersmålet, innebærer en aktiv utsettelse av nødvendige nasjonale utslippskutt.

Disse medlemmer viser også til sine merknader til klima- og skogsatsingen for budsjettåret 2015, og ber om at disse følges opp. Dette inkluderer bedre rapportering til Stortinget på arbeidet som omfattes av merknadene.

Disse medlemmer ber regjeringen ivareta likestilling og kvinners deltakelse som en sentral del av arbeidet med klima- og skoginitiativet. Disse medlemmer mener kvinner må være bedre representert både i internasjonale forhandlinger, planlegging og implementering av lokale REDD-programmer. Videre må kvinner sikres tilgang til, kontroll over og eierskap til land, eiendom og ressurser. Dette vil gi tilgang til kreditt og opplæring som igjen kan gi en mer effektiv utnyttelse av jorda og sikre et framtidig biologisk mangfold.

Disse medlemmer mener at for å sikre en systematisk tilnærming på alle nivåer og i ulike aktiviteter må det utarbeides en handlingsplan for kvinners deltakelse i klima- og skoginitiativet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne merker seg at statsministerens mål er å få muligheten til å øke norske utslipp gjennom å få godskrevet innsatsen i klima- og skogsatsingen med utslippsrettigheter.

Disse medlemmer vil avvise en slik tankegang og trekke frem to eksempler. I dag gis det støtte til Guyana for at de skal holde avskogingen lav. Hvorvidt den resultatbaserte støtten fører til redusert avskoging er diskutabelt, og landet har avskoging. At Norge i en slik sammenheng skulle fått slippe ut mer CO₂ fordi Guyana har lavere avskoging enn en arbitrært satt referansebane, ville helt klart kunne gi økte CO₂-utslipp. I Brasil går avskogingen i dag opp, men er godt under siste justering av referansebanen for historiske utslipp. Om Norge skulle få godskrevet utslippsrettigheter selv om Brasil økte sin avskoging, ville det være dypt urimelig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2016, som øker bevilgningene til klima- og skogprosjektet med 300 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at kap. 1482 post 73 styrkes med 178 mill. kroner utover regjeringens forslag.

3. Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen

Tabellen viser en sammenligning av forslag til fordeling av tildelt ramme 12 og ramme 13 (Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016)), «budsjettforliket» mellom regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti og Venstre, og tillegg budsjettendringer fra flertallet, der det foreligger avvikende forslag til bevilgning. Avvik i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S Tillegg 1 (2014–2015) i parentes.

Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen

Tallene i kolonne 2 er iht. Innst. 2 S (2015–2016) med Tillegg 1–2.

Rammeområde 12

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Budsjettforlik	H, FrP, KrF og V i komiteen
Utgifter rammeområde 12 (i tusen kroner)					
1800		Olje- og energidepartementet			
	1	Driftsutgifter	168 423	168 257 (-166)	
	21	Spesielle driftsutgifter	24 475	24 450 (-25)	
	50	Overføring til Sametinget	499	498 (-1)	
1810		Oljedirektoratet			
	1	Driftsutgifter	260 243	259 986 (-257)	
	21	Spesielle driftsutgifter	185 866	185 732 (-134)	
1815		Petoro AS			
	70	Administrasjon	338 678	338 356 (-322)	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	1	Driftsutgifter	507 814	507 328 (-486)	
	21	Spesielle driftsutgifter	93 125	93 050 (-75)	
	22	Flom- og skredforebygging	374 742	374 484 (-258)	369 484 (-5 258)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Budsjettforlik	H, FrP, KrF og V i komiteen
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	10 000	20 000 (+10 000)	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak	5 700	6 600 (+900)	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi			
	50	Overføring til Energifondet	1 584 000	1 566 000 (-18 000)	
1830		Forskning og næringsutvikling			
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	23 378	23 356 (-22)	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	849 306	848 612 (-694)	
	72	Tilskudd til INTSOK	17 200	17 200 (0)	20 200 (+3 000)
	73	Tilskudd til INTPOW	4 000	4 000 (0)	6 000 (+2 000)
1840		CO₂-håndtering			
	21	Spesielle driftsutgifter	44 995	44 990 (-5)	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	254 800	254 600 (-200)	
	70	Gassnova SF	142 187	127 074 (-15 113)	
Sum utgifter rammeområde 12			35 826 081	35 801 223 (-24 858)	
Inntekter rammeområde 12 (i tusen kroner)					
4800		Olje- og energidepartementet			
	3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	2 000	1 998 (-2)	
4810		Oljedirektoratet			
	1	Gebyrinntekter	15 354	15 328 (-26)	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	124 928	124 856 (-72)	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 290	10 280 (-10)	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	1	Gebyrinntekter	71 530	71 460 (-70)	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	88 929	88 858 (-71)	
Sum inntekter rammeområde 12			123 140 681	123 140 430 (-251)	
Sum netto rammeområde 12			-87 314 600	-87 339 207 (-24 607)	
Avvik fra rammevedtak			24 607	0	

Oversikt over bevilgningsendringer i innstillingen

Tallene i kolonne 2 er iht. Innst. 2 S (2015–2016) med Tillegg 1–2.

Rammeområde 13

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Budsjettforlik 2016	H, FrP, KrF, V i komiteen
Utgifter rammeområde 13 (i tusen kroner)					
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur			
	1	Driftsutgifter	310 756	310 501 (-255)	
	21	Spesielle driftsutgifter	481 313	479 351 (-1 962)	
1400		Klima- og miljødepartementet			
	1	Driftsutgifter	216 632	216 419 (-213)	
	21	Spesielle driftsutgifter	45 805	45 732 (-73)	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntil- ge miljøstiftelser	54 233	59 233 (+5 000)	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak	48 305	48 305 (0)	53 305 (+5 000)
1410		Miljøforskning og miljøovervåking			
	21	Miljøovervåking og miljødata	191 903	211 713 (+19 810)	221 713 (+29 810)
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstitutte- ne	185 012	184 844 (-168)	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	197 173	196 973 (-200)	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 712	6 705 (-7)	
	54	Artsprosjektet m.m.	30 001	29 971 (-30)	
1420		Miljødirektoratet			
	1	Driftsutgifter	593 027	592 440 (-587)	596 440 (+3 413)
	21	Spesielle driftsutgifter	146 705	161 580 (+14 875)	166 580 (+19 875)
	22	Statlige vannmiljøtiltak	233 693	295 943 (+62 250)	277 943 (+44 250)
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet	142 812	142 726 (-86)	
	31	Tiltak i verneområder	47 848	62 848 (+15 000)	
	33	Statlige erverv, nytt vern	1 562	6 562 (+5 000)	1 562 (0)
	35	Statlige erverv, skogvern	319 112	394 112 (+75 000)	392 112 (+73 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Budsjettforlik 2016	H, FrP, KrF, V i komiteen
	39	Oppryddingstiltak	12 622	47 622 (+35 000)	12 622 (0)
	61	Tilskudd til klimatilpassingstiltak	6 058	106 058 (+100 000)	104 058 (+98 000)
	69	Oppryddingstiltak	135 568	135 568 (0)	170 568 (+35 000)
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak	23 255	23 255 (0)	33 255 (+10 000)
	71	Marin forsøpling	10 290	20 290 (+10 000)	15 290 (+5 000)
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	8 385	10 885 (+2 500)	
	78	Friluftsmål	137 821	157 821 (+20 000)	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	54 989	64 989 (+10 000)	
	85	Naturinformasjonssentre	55 278	55 278 (0)	51 278 (-4 000)
1422		Miljøvennlig skipsfart			
	21	Spesielle driftsutgifter	5 224	5 219 (-5)	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø			
	1	Driftsutgifter	14 293	14 278 (-15)	
1424		Mareano			
	21	Spesielle driftsutgifter	27 959	32 932 (+4 973)	
1425		Vilt- og fisketiltak			
	1	Driftsutgifter	12 811	12 798 (-13)	
	21	Spesielle driftsutgifter	26 126	26 100 (-26)	
1429		Riksantikvaren			
	1	Driftsutgifter	129 579	129 450 (-129)	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 967	39 899 (-68)	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 474	3 471 (-3)	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturmin- ner	51 545	54 045 (+2 500)	
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene	7 757	10 757 (+3 000)	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturmin- neområdet	0	3 000 (+3 000)	5 000 (+5 000)
	79	Tilskudd til verdensarven	42 036	52 036 (+10 000)	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Budsjettforlik 2016	H, FrP, KrF, V i komiteen
1432		Norsk kulturminnefond			
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	77 169	87 094 (+9 925)	
1471		Norsk Polarinstitut			
	1	Driftsutgifter	200 719	200 506 (-213)	
	21	Spesielle driftsutgifter	67 601	67 535 (-66)	
	50	Stipend	507	506 (-1)	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning			
	50	Tilskudd til statlige mottakere	24 129	24 105 (-24)	
1481		Klimakvoter			
	1	Driftsutgifter	3 919	3 910 (-9)	
	22	Kvotekjøp, generell ordning	270 000	200 000 (-70 000)	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak			
	1	Driftsutgifter	93 772	93 689 (-83)	
	73	Klima- og skogsatsingen	2 523 598	2 673 598 (+150 000)	
Sum utgifter rammeområde 13			9 321 448	9 805 045 (+483 597)	9 805 045 (+483 597)
Inntekter rammeområde 13 (i tusen kroner)					
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur			
	1	Gebyrinntekter tinglysing	422 086	421 715 (-371)	
4420		Miljødirektoratet			
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 167	1 166 (-1)	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	37 346	37 311 (-35)	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger	28 358	28 330 (-28)	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 133	11 122 (-11)	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 719	4 714 (-5)	
4471		Norsk Polarinstitut			
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 595	10 585 (-10)	

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S med Tillegg 1 (2015–2016)	Budsjettforlik 2016	H, FrP, KrF, V i komiteen
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	58 393	58 336 (-57)	
	21	Inntekter, Antarktis	13 043	13 030 (-13)	
Sum inntekter rammeområde 13			2 510 620	2 510 089 (-531)	2 510 089 (-531)
Sum netto rammeområde 13			6 810 828	7 294 956 (+484 128)	7 294 956 (+484 128)
Avvik fra rammevedtak			-484 128	0	0

4. Forslag fra mindretall,

Rammeuavhengige forslag

Rammeområde 12

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utarbeide en plan for plugging og fjerning av installasjoner som sikrer forutsigbarhet, bidrar til forskning og utvikling, bedre koordinering mellom myndigheter, operatører og leverandører som kan bidra til et mer optimalt kostnadsnivå for operatører og samfunnet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utvide den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene til også å omfatte boligbyggelag og boligselskap.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere minimum ett fullskalaanlegg for CO₂-håndtering innen 2020 – med program og virkemidler for å forsterke satsingen og muligheten for å realisere flere slike anlegg fram til 2025.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen i sitt oppdragsbrev til Enova stille krav om at effektkravet økes til 120 kw, og samtidig sikre at elektrisitetsnettet i tilknytning til utbygging av ladestasjoner har tilstrekkelig med kapasitet.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen gjennomføre vurderingen av å inkludere topplast i det varslede forbudet mot fossil oppvarming med olje snarest, slik at det kan inkluderes i det varslede lovforbudet som nå utarbeides.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen gjennomgå og forenkle den rettighetsbaserte støtteordningen for enøktiltak i husholdningene, slik at det er husholdningenes gevinst av energieffektiviseringstiltakene som gir uttelling i støtteordningen.

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen etablere et bransjeutvalg der oljeselskap, leverandører og fagbevegelsen deltar – med den målsetting å videreføre arbeidet med Integrerte Operasjoner etter de intensjoner som ble etablert i 2004, da dette ble igangsatt.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en utlysning av anbudskonkurranse på CCS i Norge i løpet av 2016.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen klargjøre investeringsbeslutning for klargjøring av lager for CO₂ i Nordsjøen i løpet av 2016.

Forslag fra Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 10*

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal plan for systematisk prioritering av naturverdier og naturmangfold opp mot videre utbyggingsbehov for fornybar energi.

Rammeområde 13**Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:***Forslag 11*

Stortinget ber regjeringen legge fram en egen sak for Stortinget med tiltak for å bedre luftkvaliteten i byene i løpet av vårsesjonen 2016.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen endre de nasjonale målene for NO₂ og svevestøv slik fagetatene har anbefalt.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen avsette 5 mill. kroner fra kap 1400 post 76 til det norske bidraget i forbindelse med utarbeidelse av IPCCs 6. hovedrapport.

Forslag fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 14*

Stortinget ber regjeringen gi en garanti for NO_x-fondets inntekter, slik at NO_x-fondet også kan gi støtte til mottatte søknader til prosjekter i perioden 2018–2020 – som om dagens avtale og drift ble videreført uten endringer.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:*Forslag 15*

Stortinget ber regjeringen utrede en parallell erstatningsordning for frivillig barskogvern, der skogeier i stedet for dagens engangserstatning kan velge erstatning basert på årlig tilvekst og en beregning av den netto inntekt som kunne vært tatt ut dersom skogen ikke hadde vært vernet.

Det er en forutsetning at en slik parallell erstatningsordning følger den vernede eiendommens gårds- og bruksnummer, og blir en del av det framtidige inntektsgrunnlaget for bruket.

Forslag fra Senterpartiet:*Forslag 16*

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om en permanent ordning med merverdiavgiftskompensasjon knyttet til antikvarisk vedlikehold, rettet mot

eiere av bygninger som er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om endringer i eiendomsskatteloven, som fritar alle eiere av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven fra kommunal eiendomsskatt.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen utrede og fremme forslag til andre modeller for skatte- og avgiftslettelser, som kan bidra til jevnt, godt vedlikehold av bygninger som enten er fredet etter kulturminneloven eller regulert til vern etter plan- og bygningsloven.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent tilskuddsordning for verdiskapingsarbeid i kulturminnesektoren.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en opptrappingsplan for Norsk kulturminnefond, slik at fondet innen 2020 har 300 mill. kroner til utdeling årlig.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 21*

Stortinget ber regjeringen få på plass et regelverk for miljødifferensierte bompenger så snart som mulig, og senest i løpet av vårsesjonen 2016.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen utrede å innlemme partikkelforurensning som en del av beregningsgrunnlaget for engangsavgiften på nye biler, med tanke på mulig innføring i statsbudsjettet for 2017.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen gi kommunene tillatelse til selv å få fastsette nivået på lokalt innførte piggdekkgebyr ut over et minimumsnivå, eller gi kommunene flere ulike satser å velge mellom ved innføring av piggdekkgebyr.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:*Forslag 24*

Stortinget ber regjeringen ikke inngå nye kontrakter om kvotekjøp gjennom CDM-markedet,

men i stedet innfri våre juridiske forpliktelser under Kyoto 2 gjennom EUs kvotemarked (ETS).

6. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding til ramme 12 og 13 blir fremmet av flertallet i komiteen fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre.

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A

Rammeområde 12 (Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	168 257 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 72</i>	24 450 000	
	50	Overføring til Sametinget, <i>kan overføres</i>	498 000	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., <i>kan overføres</i>	2 550 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	42 800 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	2 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	259 986 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	185 732 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
1815		Petoro AS		
	70	Administrasjon	338 356 000	
	72	Administrasjon, Petoro Iceland AS	3 000 000	
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel, <i>kan overføres</i>	10 600 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	507 328 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	93 050 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i> ...	369 484 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72	14 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60	2 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, kan overføres	20 000 000	
	74	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, kan overføres	6 600 000	
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	50	Overføring til Energifondet	1 566 000 000	
1830		Forskning og næringsutvikling		
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, kan overføres, kan nyttes under post 71 ..	23 356 000	
	50	Overføring til Norges forskningsråd	848 612 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklings tiltak, kan overføres	31 300 000	
	71	Tilskudd til Norges geotekniske institutt, kan overføres, kan nyttes under post 22 ..	3 000 000	
	72	Tilskudd til INTSOK	20 200 000	
	73	Tilskudd til INTPOW	6 000 000	
1840		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 74	44 990 000	
	50	Forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -håndtering	254 600 000	
	70	Gassnova SF, kan overføres, kan nyttes under post 74	127 074 000	
	71	Forskningstjenester, TCM DA, kan overføres	1 806 000 000	
	74	Transport av CO ₂ , kan overføres	8 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	29 000 000 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-68 000 000	
		2 Driftsutgifter	63 700 000	
		3 Avskrivninger	4 000 000	
		4 Renter av statens kapital	300 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	3 500 000	
		Totale utgifter		35 801 223 000

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Inntekter				
4800		Olje- og energidepartementet		
	3	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	1 998 000	
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 450 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	15 328 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	124 856 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 280 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	71 460 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	88 858 000	
	40	Flom- og skredforebygging	29 000 000	
4825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi		
	85	Fondsavkastning	1 636 000 000	
4840		CO ₂ -håndtering		
	80	Renter, TCM DA	25 000 000	
	86	Avdrag, TCM DA	1 236 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
	1	Driftsinntekter	153 400 000 000	
	2	Driftsutgifter	-32 000 000 000	
	3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500 000 000	
	4	Avskrivninger	-23 700 000 000	
	5	Renter av statens kapital	-4 000 000 000	92 200 000 000
	30	Avskrivninger		23 700 000 000
	80	Renter av statens kapital		4 000 000 000
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	200 000	
		Totale inntekter		<u>123 140 430 000</u>

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 3
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 1830 post 22	kap. 4830 post 10
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen under kap. 1815 Petoro AS, post 73 Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel med inntil 35 mill. kroner til utgifter som påløper i forbindelse med utvinningstillatelser som skal fordeles mellom deltakerne i utvinningstillatelsene etter deltakerandel.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2016 kan overskride bevilgningen under:

1. kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerho-

norar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

2. kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten med inntil 5 mrd. kroner ved utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel.

V

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan utgiftsføre uten bevilgning under kap. 1815 Petoro AS, post 79 Erstatninger, erstatning til Norges Bank som omfatter netto rentetap og andre dokumenterte kostnader grunnet avvik i varslet og faktisk innbetaling av valuta fra SDØE til Norges Bank, jf. Avtale om overføring og kjøp av valuta fra SDØE til Norges Bank.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	126 mill. kroner
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	32,6 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1815		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	73	Statlig deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk kontinentalsokkel	100 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	100 mill. kroner
1830		Forskning og næringsutvikling	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10 mill. kroner
1840		CO ₂ -håndtering	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner

VIII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettlige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for statens forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

XI

Forpliktelser før plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

X

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskape, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 20 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XIII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Olje- og energidepartementet har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIV

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler for Petoro AS som forvalter av SDØE der det antas at ressursene i utvinningstillatelsen på tidspunkt for overdragelsen er mindre enn 3 mill. Sm³ oljeekvivalenter.

XV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 i tråd med forutsetningene i St.prp.

nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XVI

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2016 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger og transportrelaterte anlegg med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen i 2016 skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsepsjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XVIII

Lån til TCM DA

Stortinget samtykker i at lån til TCM DA aktiveres i statens kapitalregnskap.

B

**Rammeområde 13
(Miljø)**

I

På statsbudsjettet for 2016 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter	310 501 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	479 351 000	
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
1400		Klima- og miljødepartementet		
	1	Driftsutgifter	216 419 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	45 732 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 323 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	10 290 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenn-nyttige miljøstiftelser	59 233 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	48 509 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 116 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	53 305 000	
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	17 480 000	
1410		Miljøforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	221 713 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	184 844 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	196 973 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøforskning	6 705 000	
	54	Artsprosjektet m.m.	29 971 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	47 170 000	
	72	Tilskudd til GenØk – Senter for biosikkerhet	11 900 000	
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 433 000	
1420		Miljødirektoratet		
	1	Driftsutgifter	596 440 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	166 580 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	277 943 000	
	23	Oppdrags- og gebyrrelatert virksomhet, <i>kan overføres</i>	142 726 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	34 460 000	
	31	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	62 848 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	2 392 000	
	33	Statlige erverv, nytt vern, <i>kan overføres</i> ..	1 562 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	32 580 000	
	35	Statlige erverv, skogvern, <i>kan overføres</i> .	392 112 000	
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
	38	Restaurering av myr, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	12 622 000	
	61	Tilskudd til klimatilpassingstiltak, <i>kan overføres</i>	104 058 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	170 568 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	33 255 000	
	71	Marin forsøpling	15 290 000	
	72	Erstatning for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	144 837 000	
	73	Tilskudd til rovvilttiltak, <i>kan overføres</i> ...	70 051 000	
	74	CO ₂ -kompensasjonsordning for industrien	523 728 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	420 000 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	64 827 000	
	77	Diverse organisasjoner og stiftelser m.m.	10 885 000	
	78	Friluftsmål, <i>kan overføres</i>	157 821 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	650 000	
	81	Verdensarvområder, kulturlandskap og verdiskaping naturarv, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	26 261 000	
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	64 989 000	
	84	Internasjonalt samarbeid	4 834 000	
	85	Naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i> ..	51 278 000	
1422		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	5 219 000	
1423		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	14 278 000	
1424		Mareano		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	32 932 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	12 798 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	26 100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i> ...	11 000 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	30 600 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	129 450 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	39 899 000	
	22	Bevaringsoppgaver, <i>kan overføres</i>	24 500 000	
	50	Tilskudd til samisk kulturminnearbeid	3 471 000	
	60	Kulturminnearbeid i kommunene	2 116 000	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres</i>	30 164 000	
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i>	122 015 000	
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i>	54 045 000	
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i>	45 952 000	
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i>	101 883 000	
	75	Tilskudd til fartøyvernsentrene, <i>kan overføres</i>	10 757 000	
	77	Tilskudd til verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
	79	Tilskudd til verdensarven, <i>kan overføres</i> ..	52 036 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	87 094 000	
1471		Norsk Polarinstitutt		
	1	Driftsutgifter	200 506 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	67 535 000	
	50	Stipend	506 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond ..	14 638 000	
1474		Fram – Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	24 105 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under post 50</i>	28 000 000	
1481		Klimakvoter		
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 910 000	
	22	Kvotekjøp, generell ordning, <i>kan overføres</i>	200 000 000	
	23	Kvotekjøp, statsansattes flyreiser, <i>kan overføres</i>	290 000	
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak		
	1	Driftsutgifter	93 689 000	
	73	Klima- og skogsatsingen, <i>kan overføres</i> ..	2 673 598 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
2465		Statens kartverk		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-1 217 876 000	
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 198 747 000	
		3 Avskrivninger	19 155 000	
		4 Renter av statens kapital	-26 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 394 000	
		Totale utgifter		9 805 045 000
Inntekter				
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	421 715 000	
4400		Klima- og miljødepartementet		
	2	Diverse inntekter	407 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 673 000	
4420		Miljødirektoratet		
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 166 000	
	4	Gebyrer, forurensningsområdet	37 311 000	
	6	Gebyrer, fylkesmannsembetenes miljøvern-avdelinger	28 330 000	
	7	Gebyrer, kvotesystemet	11 122 000	
	8	Gebyrer, naturforvaltningsområdet	4 714 000	
	9	Internasjonale oppdrag	62 173 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter	4 268 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 209 000	
4471		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter	10 585 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	58 336 000	
	21	Inntekter, Antarktis	13 030 000	
4481		Salg av klimakvoter		
	1	Salgsinntekter	1 854 050 000	
		Totale inntekter		2 510 089 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 595 post 1	kap. 3595 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post

1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubrukte inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

III

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan omdisponere inn til 15 mill. kroner mellom kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 1 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat, ved bruk av reguleringsfondet.

V

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan foreta bestillinger av kartgrunnlag utover gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 250 mill. kroner.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 1, 4, 6, 8 og 9
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VII

Fullmakt til overskridelser

Stortinget samtykker i at:

1. Klima- og miljødepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 1 Driftsutgifter, til dekning av honorarer,

transaksjonskostnader og utgifter til faglig bistand i forbindelse med salg av klimakvoter.

2. Klima- og miljødepartementet i 2016 kan overskride bevilgningen på kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning, med et beløp som tilsvarer inntekter fra salg av klimakvoter som er regnskapsført på kap. 4481 Salg av klimakvoter, post 1 Salgsinntekter.

VIII

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter ved bruk av Kyoto-mekanismene innenfor en samlet ramme på 2 000 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

IX

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	19,0 mill. kroner
	31	Tiltak i verneområder	3,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	22	Bevaringsoppgaver	7,0 mill. kroner

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,0 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	8,8 mill. kroner
	33	Statlige erverv, nytt vern	11,2 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	1,0 mill. kroner
	35	Statlige erverv, skogvern	116,4 mill. kroner
	78	Friluftsmål	3,0 mill. kroner
	85	Naturinformasjonssentre	2,0 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	70	Tilskudd til automatisk fredete og andre arkeologiske kulturminner	4,0 mill. kroner
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	30,0 mill. kroner
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	10,0 mill. kroner
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	10,0 mill. kroner
	74	Tilskudd til fartøyvern	12,0 mill. kroner
	79	Tilskudd til verdensarven	10,0 mill. kroner
1482		Internasjonale klima- og utviklingstiltak	
	73	Klima- og skogsatsingen	953,0 mill. kroner

XI

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan pådra forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 151,7 mill. kroner.

XII

Utbetaling av tilskudd

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 gis unntak fra bestemmelsene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger på følgende måte:

1. Utbetalinger av tilskudd til utviklingsformål kan foretas én gang i året for FNs klima- og skogprogram, Verdensbankens Forest Carbon Partner-

ship Facility, Forest Investment Program og Bio-Carbon Fund plus.

2. Utbetalinger av kjernebidrag til Global Green Growth Institute kan foretas i henhold til organisasjonens regelverk.

XIII

Utbetaling av renter på tilskudd

Stortinget samtykker i at opptjente renter på tilskudd som er utbetalt fra Norge under Klima- og skogsatsingen på kap. 1482 post 73 kan benyttes til tiltak som avtales mellom Klima- og miljødepartementet og den enkelte mottaker.

C

rammeuavhengige vedtak

Bak tilrådingen, rammeuavhengige vedtak, romertall I, II og III står komiteen.

I

Stortinget ber regjeringen legge frem sak om varig flomvern i Opovassdraget i løpet av 2016, hvor alle aktuelle tiltak, inkludert konsesjonsbehandling av nedre del av vassdraget, vurderes.

III

Stortinget ber regjeringen legge fram en stortingsmelding om avfallspolitikk og den sirkulære økonomien.

II

Stortinget ber regjeringen legge fram en sak for Stortinget som belyser status for bestanden av anadrome laksefisker, og hvordan forvaltningen og formidling av kunnskap kan styrkes for å sikre en bærekraftig utvikling.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 11. desember 2015

Terje Aasland
fung. leder

Marit Arnstad
ordf. for kap. 595, 1424, 1830, 2465 og 3595

Nikolai Astrup
ordf. for kap. 1400, 1825, 4400, 4481 og 4825

Åsmund Aukrust
ordf. for kap. 1482

Tina Bru
ordf. for kap. 1810 og 4810

Rigmor Andersen Eide
ordf. for kap. 1432, 2440 og 5440

Jan-Henrik Fredriksen
ordf. for kap. 1425

Oskar J. Grimstad
ordf. for kap. 1422

Une Aina Bastholm
ordf. for kap. 1410

Odd Henriksen
ordf. for kap. 1820 og 4820

Per Rune Henriksen
ordf. for kap. 1815, 1840 og 4840

Heikki Eidsvoll Holmås
ordf. for kap. 1423, 1474 og 1481

Anna Ljunggren
ordf. for kap. 1471, 1472, 2490, 4471 og 5490

Guri Melby
ordf. for kap. 1800 og 4800

Eirik Milde
ordf. for kap. 1429 og 4429

Audun Otterstad
ordf. for kap. 1420 og 4420